

BERXWEDAN

HER TİŞT Jİ BO ENÛYA RÎZGARÎYA NETEWA KURDÎSTAN

Sayı 42 / 15 Kasım 1987 / 2.50 DM

KURDÎSTAN ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞI BÜYÜK BİR ATILIMLA GELİŞİYOR

Botan ve Mardin cephele-
rinde sömürgeci güçlere dar-
be üstüne darbe vuruluyor. Kör-
kandı Dağı'nda 1 helikopter dü-
şürüldü. Uludere'de 25 asker,
Siirt'te 30 kontr-gerilla timi ve
çok sayıda asker, Erüh-Şirnak
arasında 1 yüzbaşı, 1 üsteğ-
men, 1 astsubay ve 6 asker im-
ha edildi. Nusaybin'de düşman
panik içinde. 1 yüzbaşı ve 2 as-
ker intihar etti. ARGK birliği 3
milisi öldürdü. Paniğe kapılan
köy korucuları birbirlerine gir-
di. Çatışmada 6 korucu öldü. Şir-
nak'ta 1 MİT ajanı cezalandırıl-
dı, 40'a yakın genç ARGK saf-
larına katıldı.

Sömürgeciler büyük bir
korku ve panik içerisinde. Dü-
zenlenen yoğun operasyonlar
da amacına ulaşmıyor. Kontr-
gerilla birlikleri, birçok yerde
kendilerini ARGK birlikleri olarak
tanıtıp halka baskı uyguluyorlar.
Böylece halkı taciz etmek istiyorlar.
Tüm bu oyunları da boşa çıkıyor.

Ulusal kurtuluş savaşımız büyük bir
atılımla gelişmesini sürdürüyor. Kitleler
mücadeleye bütün güçlerini seferber
ederek katılıyorlar.

Ayrıntılı haberler 3. sayfada

Bonn'da Yurtseverlerin Kararlılık Yürüyüş ve Mitingi

Alman Savcılığı Gaspettiği 700 bin DM ve
Eşyaları Sahiplerine Geri İade Etti

Bu Sonuca Yolaçan Alman Burjuva Hukuku Değil, Kürdistanlı Yurtseverlerin Ardı Arkası Gelmeyen Kararlı Direnişleri Oldu

Alman yönetimi, hiçbir gerekçe göstermeden baskılara
başladı, baskınlar gerçekleştirdi, tutuklamalar yaptı, teşhirler
geliştirdi. Bile bile hukuk yasalarını çiğnedi. Gerçekte yapılanlar,
Türk sömürgeci faşizmi adına yapıyordu ve hedef de Kür-
distan halkının kendisiydi. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadele-
sinin öncü güçleri hedeflenerek, halkımıza karşı bir savaş
yürütülüyordu.

Şimdi de Alman yönetim yetkilileri gasp edilenleri geri veri-
yorlar. Yine kendi hukukları ile alay ediyorlar. Buna zorunlu kaldı-
lar. Yurtseverler direndiler. Geri adım atmadılar. Bir daha
ortaya çıktı ki, haklı bir dava, hele yüce bağımsızlık davası
yolunda direnen bir halkı yenecek hiçbir güç olamaz.

Haberi 4. sayfada

Feyka-Kurdistan'ın çağrı-
sına uyan yaklaşık 1500 kadar
Kürdistanlı yurtsever kitle, 7
Kasım 1987 tarihinde Alman-
ya'nın başkenti Bonn'da gör-
kemli bir miting ve yürüyüşte
bir araya geldi.

Miting, Alman yönetiminin
TC ile ortaklık halinde Kürdistanlı
yurtseverlere yönelik saldırılarına,
anti-demokratik uygulamalarına,
gaspına ve TC'ye artan amaçlı askeri,
siyasal yardımlarına karşı
düzenlendi.

Yürüyüş ve miting, ERNK'nin
çağrısıyla yurtseverlerin
Avrupa genelinde 20 Ekim
1987 tarihinde başlatılan siya-
sal eylemlerin son bir halkası
oluşturuyordu.

Yürüyüş notları 3. sayfada

● Kürdistan yurtseverleri-
nin kararlılığı; Alman yönetimi-
nin anti-demokratik ve gaspçı tu-
tumuna karşı direnişler kasım ayın-
da devam etti. Stuttgart'ta par-
lamento binası, Hamburg'da Stern
dergi binası, Hannover'de Aşağı
Saksonya Eyalet Meclisi işgal
edildi

● Açık grevi amacına ula-
şarak sonuçlandı

● İşviyet yetkililerinin anti-
demokratik tutumu: Kürdistan
yurtseverlerinin yasal mitingi zor
kullanılarak engellendi

● Emmerich ve Göppingen'de
ERNK ile dayanışma ge-
celeri yapıldı

HABERLERİ 3. 4. VE 5. SYF.

CUDİ DAĞI'NDA ÇATIŞMA

7 ARGK Savaşçısı Kahramanca Bir Direniş Sergiledi

Cizre'den Şirnak alanına
geçiş yapmak isteyen bir ARGK
birliği ile sömürgeci birlikler
arasında Cudi Dağı'nda çatış-
ma çıktı.

Az sayıdaki gerilla gücüne
karşı büyük bir kuvveti, heli-
kopterler desteğinde harekete
geçiren sömürgeciler, ARGK
savaşçılarının gösterdiği kah-
ramanca direniş karşısında
büyük bir hezimete uğradı.

ARGK birliğinin yerini, ya-
pılan bir ihbar sonucu tespit
eden sömürgeciler, gündüz-
den de yararlanarak, kısa bir
süre içerisinde alana büyük
bir güç yığdılar. ARGK savaş-
çıları düşmanın tüm umuduyla
yaptığı teslim ol çağrısı-

na direnişle karşılık verdiler.

Saatlerce göğüs göğüse sü-
ren çatışma neticesinde 7 ARGK
savaşçısı kahramanlık destanı
yaratarak şehit düştü. Söm-
ürgeciler, büyük güçlerine
rağmen, 1 üsteğmen ve onlar-
ca asker ölü ve yaralı olarak
kayıp verdiler.

Sömürgeciler olayı çarpıt-
tarak, "Üst düzey yöneticileri
vuruldu" biçiminde verdi. Söm-
ürgecilerin yalanı çok geç-
meden açığa çıktı. Bu yalanla-
ra zaman zaman başvurulan sö-
mürgeciler, kitleler üzerinde
moral bozukluğu yaratmak ist-
iyorlar. Ancak bu oyunları da
diğerleri gibi tutmadı.

Mersin Cezaevinde Direniş

7 Kasım tarihinde PKK ta-
raftarı 40 savaş esiri, yapılan
işkence uygulamalarını ve tek
tip elbiseyi protesto etmek için
direniş geçti.

Savaş esirleri, direnişle-
rinin, üzerlerinde uygulanan
baskıları olduğu kadar, dışarı-
da ARGK savaşçıları ve
Kürdistan halkı üzerinde yü-
rütülen katliamları da protes-
to etmeye amaçladığını açık-
ladılar.

Direniş günü tek tip elbise-
leri giymeyerek eşofman ve pi-

jamalarla dolaşan savaş esir-
leri, istekleri kabul edilene ka-
dar eylemlerini devam ettire-
ceklerini söylediler.

Direniş karşısında büyük
bir paniğe kapılan sömürgeci
yöneticiler, direniş katılan
savaş esirlerini hücrelere al-
dılar. Savaş esirlerinin ailele-
ri ve yakınları yaptıkları açık-
lamalarda baskı ve işkencenin
uygulandığını belirttiler.

Mersin cezaevinde PKK'lı
savaş esirlerinin başlattığı di-
reniş halen devam ediyor.

İÇİNDEKİLER

Okuyucu Mektupları	8-9
Dış Basında Kürdistan	14
Dünya Haberleri	15
Bulgaristan'da Osmanlı Ege- menliğine Karşı Direniş ...	16
Kürdistan Kadını ve Cezaevi	17
Kültür-Sanat-Edebiyat (Sefkan'ın Anısına)	18

ULUSAL KONGREYE DOĞRU

**Yekitiya Jinên
Welatparêzên
Kurdistan (YJWK)
Program Taslağı'nı
yayınliyoruz**

**YEKİTİYA JİNÊN
WELATPARÊZÊN
KURDÎSTAN
(YJWK) KURULDU**
ORTA SAYFADA

OKUYUCUYA

Berxwedan, yeni bir yayım yı-
lına daha giriyor.

1987 yılıni geride bırakmaya
az bir zaman kaldı. Ulusal kurtu-
luş mücadelemizin dev atılım-
larla geliştiği bu yılda, gazete-
miz Berxwedan yayım ilkesinin
de bir gereği olarak, Kürdistan'-
da gelişen bağımsızlık savaşının
sesini yansıttı; ıçte ve dışta bu-
na yönelik olarak geliştirilen
komplolara karşı sürekli bir
mücadele yürüttü, ulusal kurtu-
luşun sesi olmaya çalıştı.

Berxwedan, görevlerini daha
güçlü bir şekilde yerine getir-
mek için, okuyucularının da yak-
kın ilgi ve desteği ile 15 günlük
olarak çıkmaya başladı.

Şimdiye kadar olduğu gibi,
bundan sonra da Berxwedan,
okuyucularının katkıları ile da-
ha da güçlenecektir.

Yeni yılda daha güçlü bir Ber-
xwedan için görüş, öneri, eleştiri
ve değerlendirmelerinizi bekl-
yoruz.

BERXWEDAN

KURDÎSTAN'DA GÖÇLER; NEDEN VE SONUÇLARI - III

"İttihat-ı Terakki'de örgütlenen komisyoncu-komprador
Türk paşaları 1908'de iktidar oldular. Bu, burjuva devriminden zi-
yade bir darbeydi. 1908 dönemi Kürt halkı üzerindeki baskıların
ve göç ettirmelerinin daha sistemi hale geldiği bir dönemdir...
1916'da Diyarbakır, Muş, Bitlis ağırlıkta olmak üzere Kürdistan'
ın merkezi alanlarından 700.000 Kürt Türkiye'ye mecburi
göçe tabi tutuldu. Çok azı Ankara ya da Konya'ya varabildi,
gerisi Toroslara varamadı. Hastalıklardan, açlıktan ve Türk asker-
lerinin saldırılarıyla kırıldı..."

YAZISI 10. SAYFADA

Halkımız Devrim Döneklerinden ve Hainlerden Mutlaka Hesap Soracaktır

Son günlerde Türkiye'de dikkatle ele alınıp değerlendirilmesi gereken siyasal gelişmeler yaşandı. Önce Türkiye'nin sol güçleri arasında değerlendirilen TKP ile TİP birleşti. Bu birleşmenin üzerinden daha birkaç gün bile geçmeden "yeni parti"nin onur başkanlığına getirilen Behice Boran öldü. Belli bir süreden beri yurtdışında mülteci yaşamını sürdüren ve vatandaşlıktan çıkarılan Behice Boran'ın cenazesi Özal hükümetinin icazetiyle ve özel bir uçakla Türkiye'ye götürüldü. Sadece bununla da yetinilmedi: Boran için TBMM önünde resmi devlet töreni düzenlendi. Düzen partilerinin bir araya geldiği cenaze töreni sonunda Türk bayrağına sarılmış olarak taşınan Boran'ın tabutu toprağa verilirken, Türk solu'nun faşist rejimin platformunda yer alması için de kapılar açılmış oldu.

Behice Boran'ın ansısına en büyük saygısızlık kendi partisinden ve ortağı olan TKP'den geldi. Boran'ın cenazesi bu partiler tarafından Evren-Özal rejimi ile yapılan hainane uzlaşmanın bir aracı olarak kullanıldı. Boran'ın cenazesinin Türkiye'ye götürülmesi, Türkiye'ye politik ceset akınına giderek hızlandırdı. 12 Eylül faşist-askeri darbesi ertesinde tam bir siyasal kadavra durumuna düşen güçlerden medet uman Evren-Özal rejiminin uzattığı yardım eli TKP ve TİP tarafından sınıksız bir biçimde tutuldu. Cenaze töreninin ardından TKP ve TİP'in genel sekreterleri olan Haydar Kutlu ve Nihat Sargın, düzenledikleri bir basın toplantısında Türkiye'ye döneceklerini ve TBKP'nin resmi kuruluş çalışmalarını Türkiye'de sürdüreceklarını açıkladılar. Legalleşme doğrultusundaki bu çabalara ve çalışmalara yurtdışında siyasal göçmen statüsüyle yaşayan öteki gruplar da katıldı. TKP ve TİP'in bu yöndeki girişimlerine eski Aydınlik çevrelerinden TSİP'e, işbirlikçi-tekelci burjuvazinin gözde temsilcisi Sakıp Sabancı'dan Milli Güvenlik Kurulu'na kadar pek çok siyasal kurum ve kişiden destek ve hoşgörü mesajları geldi. Faşizmin borazanı olan Türk burjuva basını da sözkonusu girişimi destekler nitelikte bir tutum takındı.

Legalleşme sorunu, kuşkusuz sadece TKP'nin ve TİP'in sorunu değildir. 12 Eylül faşist rejiminin mevcut platformunu meşru kabul ederek, sınırları önceden çizilmiş bu platform içinde yer alma kavgası yürütenler hemen hemen Türkiye'nin bütün "sol" gruplarıdır. Burjuva anlamda da olsa demokrasinin kısıntısının bulunmadığı ve halk kitleleri üzerinde her türlü faşist uygulamanın denendiği bir ortamda demokrasinin sınırlarını genişletmek üzere huruç edenler, sağdan ve "sol"dan aşırı uçlarıyla birlikte Türk solu'nun kendisidir. 12 Eylül faşist-askeri darbesinin ardından yoğun bir tasfiyecilik sürecini yaşayan Türk solu, meydana gelen son gelişmelerle birlikte esas olarak faşist rejimi sol'dan tamamlayan bir unsur haline gelmiştir. İdeolojik ve politik planda Türk solu'na egemen olan tasfiyecilik, artık pratik planda da tamamlanmak üzeredir. Rejimin kendi eliyle çizdiği sınırlar içinde siyaset yapmak üzere kolları sıvayanlara, eskinin kimlikleri bilinen "Kürtçüleri" ile işbirlikçi-reformist Kürt küçük-burjuva çevreleri de dahildir. Evren-Özal rejimi bu çevrelere de yaşam olanağı tanımakta ve bu güçleri yedeğine alarak karşı-devrim cephesini güçlendirmeye çalışmaktadır. Bütün bu gelişmeler devrim cephesi karşısında sıkışan karşı-devrimin kendisini güçlendirme ve yenileme çabalarının bir parçasıdır; çözülen ve dağılma sürecine giren Türk egemenlik sisteminin kendisini restore etme çabalarının bir sonucudur.

Hemen belirtmek gerekir ki, TKP'nin tasfiyeciliği yeni bir olgu değildir. Mustafa Suphi ve yoldaşlarının Mustafa Kemal'in direktifi ile katledilmelerinden sonra "sol" Kemalizmin denetimine geçen TKP, Türk solu'nun on yıllar boyunca yaşadığı tasfiyecilik geleneğinden birinci dereceden sorumlu olan bir güçtür. Gerçekten daha o dönemden beri TKP'nin adından başka komünizm ve devrimle hiçbir bağı kalmamış, yurtdışında Kemalizmin temsilciliğini yapan bir güç olarak varlığını sürdürmüştür. Yurtdışında yaşanan siyasal mültecilik koşulları TKP'ye kendi gerçek kimliğini maskeleyen olanağı tanımış, sosyalist ülkelerle mevcut ilişkileri gerici karakterini gizleyen bir aracı olarak kullanmıştır. Kendi başına mülteci yaşam koşulları TKP'nin işbirlikçi ve uzlaşıcı niteliğini gizleyen bir örtü olmuştur. Bu nedenle bir bakıma mevcut TKP ve onun liderlerinden dönek olarak bahsetmek de yerinde bir tanımlama olmayabilir. Çünkü mevcut TKP ve onun liderliği dönek sıfatını kazanacak kadar devrim ve komünizm davası ile ilişkili olmamıştır. Bir siyasal mevta haline gelmiş TKP ve liderliği için, dönek sıfatı bile kendi içinde yerginin de ötesinde övgüyü barındırmaktadır. Oysa TKP buna layık değildir. Bir lanet gibi yakasına yapışan dönek sıfatına rağmen, örneğin Kautsky'nin bir devrimci olarak yaşadığı dönemde işçi sınıfı davasına yaptığı katkılar-

dan bahsetmek mümkündür. Ancak aynı şeyleri TKP ve Haydar Kutlu için söylemek doğru olmayacaktır.

Türkiye siyasal arenasında yaşanan gelişmeler, Kürdistan'da PKK önderliğinde yükselen ulusal direniş savaşının gelişimiyle doğrudan bağlantılıdır. Kürdistan'daki silahlı direniş savaşı faşist rejimi her yönüyle çıkmaz içine sokmuş, uyguladığı bütün karşı-devrimci taktikleri işlemez kılmış ve iflas ettirmiştir. Elbette iflas eden şey sadece belli taktik uygulamalar değil, bizzat Türk egemenlik sisteminin kendisidir. Silahlı direniş mücadelemiz karşısında faşist-sömürgeci Türk burjuvazisinin Kürdistan sorununa ilişkin olarak izlediği inkar mantığı yerle bir olmuş, burjuvazi Kürdistan gerçekliğini ve Kürdistan toprakları üzerinde yükselen direniş savaşı gerçekliğini kabul etmek zorunda kalmıştır. Bu temelde kendi çıkarlarını tehlikeye düşürmeyecek şekilde soruna çözüm aramakta; işbirlikçi ve otonomici güçlerle diyalog içine girilerek, devrimci çözüm yöntemi bastırılmak ve dışlanmak istenmektedir. Türk burjuvazisi Kürdistan sorunu karşısında sürdürdüğü inkarcı yaklaşımını terkedirken, aynı şekilde görünürde sosyalizm düşmanlığını da bir kenara bırakmakta ve sözümona bir komünist partisinin kuruluşuna izin vermektedir.

Kendi çözülüş ve çöküş aşamasında Türk siyasal egemenlik sisteminin böylesi bir yönelim içine girmesi bile, kendi başına bu yönelimin gerçek niteliğini görmek için yeterlidir. Gelişmesi döneminde dahi komünizm ve işçi sınıfı düşmanlığında sınır tanımayan, sosyalist sisteme karşı tamamen ikiyüzlü bir politika izleyen, Kürdistan gerçeğini inkar eden ve Kürdistan'daki her türlü ilerici-demokratik kırırdanışı karşı-devrimci terörle bastıran Kemalizmin, kendi günbatımı koşullarında bu tür bir dönüş yaparak demokratikleşmesi düşünülemez. Böylesi bir tutum Kemalizmin kendisini inkar etmesi olacaktır. Ve bu da asla mümkün değildir. Kemalizmin karakterinde herhangi bir değişiklik olmamış, tam tersine kendi karşı-tının gelişmesine paralel olarak gerici ve karşı-devrimci özellikleri alabilirdiğine yoğunlaşmıştır. Günümüzde tepeden tırnağa azgın bir faşist diktatörlük biçiminde vücut bulan kemalist TC'yi birkaç gün içinde demokratik bir devlet olarak ilan eden TKP, 12 Eylül faşizminin halklarımıza karşı işlediği insanlık dışı suçlara ortak olmaktadır. Emekçi halklarımız TKP'nin 12 Eylül faşizmiyle yaptığı suç ortaklığını asla kabul etmeyecektir.

Mustafa Suphi ve yoldaşlarının katledilmelerinden sonraki TKP tarihi utanç verici olaylarla doludur. Bu ibret verici olaylardan biri de TKP Genel Sekreteri Vedat Nedim Tör'ün örgüt arşivini sırtlayarak polise teslim etmesidir. 1925 yılında Vedat Nedim'in kendiliğinden polise teslim olması sorgulanan ihanet farklı tarihsel koşullarda ve en üst düzeyde tekrerr etmektedir. Vedat Nedim'in yerini bu kez Haydar Kutlu almıştır. O tarihten bu yana TKP'de önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Ankara'ya teslim olma giden Haydar Kutlu'nun arkasında örgüt olarak TKP'nin desteği vardır. Politik mevta Kutlu Ankara'nın yolunu tutarken, sırtında TKP'nin şahsında Türkiye solu'nun tabutunu da götürmektedir.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin dayatmasıyla ve faşist-sömürgeci Türk devletine indirdiği darbelerle ortaya çıkan durum yeni solun doğuşunun da başlangıcıdır. Bu nedenle gelecek hakkında karamsar olmak kesinlikle doğru olmayacaktır. Tersine geleceğe umutla bakmak gerekir. Günümüzde 12 Eylül faşizmiyle fiilen uzlaşan ve rejimin içinde erimeyi kabullenen on yılların oportünizmi ve tasfiyeciliğidir. Artık Kemalizmin kuyrukçusu "sol" ölmüş, ihtilalci ve uzlaşmaz solun gelişmesinin önü açılmıştır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi faşist Türk sömürgeciliğine vurduca yeni solun sağlıklı doğuşunu hızlandıracak, Türkiye halkının gerçek devrimci öncülerine en büyük enternasyonalist desteği sunacaktır.

Gelişme kendi doğal seyriyle izlenmiştir. Olgunlaşan oportünizm faşizmle uzlaşmıştır. Sosyal-şoven solun kendi ölüm fermanını imzalaması anlamına gelen bu tutum direnişin zaferidir. Devrimin yer süpürücüsü görevinin başındadır, ve 60 yıllık pisliklerle doldurulmuş Aguias ahırlarını temizlemektedir. Temizlik hareketi devam edecek, halklarımız sosyalizm hainlerinden ve döneklerinden mutlaka hesap soracaktır.

BOTAN CEPHESİNDE SÖMÜRGEÇİLER AĞIR KAYIP VERDİ

Yoğun eylemlilik biçiminde Botan alanında gelişen ulusal kurtuluş savaşı yeni mevziler kazanıyor. Sömürgeçiler büyük bir panik içerisinde varlıklarını korumaya çalışıyorlar. 1987 yılı baharı ile birlikte Botan alanında yaygınlaşan ulusal kurtuluş savaşımız gelişimini güçlü bir şekilde devam ettiriyor.

Uludere, Şırnak, Eruh gibi alanlarda sömürgeci ordu birliklerine, kontr-gerilla timlerine ağır kayıplar verdirildi.

ULUDERE: Ekim ayının sonlarında gerçekleştirilen bir pusuda düşman bölüğünün büyük bir gücü imha edildi.

ARGK gerilla müfrezesinin gerçekleştirildiği eylemde, düşman birliği karşı koyma fırsatını bulamadan safdışı bırakıldı. Gerillaların yoğun ateşi ile karşılaşan düşman birliği 25 ölü ve 3 yaralı olarak kayıp verdikten sonra geri çekilmek zorunda kaldı.

ERUH-ŞIRNAK: Gerçekleştirilen diğer bir pusula eyleminde ise 9 düşman askeri ve 1 subayı ölümlü cezalandırıldı.

Düşmanın operasyon birliğine pusula kuran gerillalar, çıkan çatışma sonucu 1 yüzbaşı, 1 üsteğmen, 1 çavuş ve 6 askeri imha ettiler. Gerillaların kayıp vermediği eylemde düşmandan önemli sayıda mühimmat ve teçhizat ele geçirildi.

ŞİIRT: Alanın dağlık kesiminde gerçekleştirilen başka bir pusula eyleminde de sömürgeci kuvvetler şimdiye kadar gerçekleşen en ağır kayıplarını verdiler.

Aynı tarihlerde operasyona çıkan ve içinde çok sayıda kontr-gerilla elemanının da bulunduğu bir birliği pusula kurdu. Gerillaların kurduğu pusuya düşen düşman birliği panik içerisinde çok sayıda ölü ve yaralı vererek geri çekildi.

ARGK birliklerinin ağır makineli silahlar kullandığı çatışmada ilk belirlemelere göre 30 kontr-gerilla timi ve çok sayıda asker ve subay imha edildi. Yöreden alınan haberlere göre, sömürgeçilerin bütün gün ölü ve yaralıların taşıdığı belirtilmektedir.

ŞIRNAK: Yoğurtçu köyüne 12 Kasım günü baskın düzenleyen bir ARGK birliği köyde toplantı yaptı. Bir MİT ajanını idam etti. Köy gençlerini askere aldı.

Gece saatlerinde köye gelen ARGK birliği bütün köy halkını köy meydanında topladı. Burada MİT ajanı olarak köyde görevlendirilen ilkokul öğretmeni Şenol Akal'ı yargıladı. Bu ajanın şimdiye kadar işlediği bütün suçları köylülere açıklayan ve cezasının ne olması gerektiğini soran ARGK birliğine, toplantıya katılan bütün köylüler aynı cevabı verdiler: İdam edilsin...

Yapılan yargılamanın sonuçlanması ve köylülere yönelik yapılan konuşmanın ardından MİT ajanı köy meydanında idam edildi.

Ayrıca ARGK birliği, ERNK'nin askerlik yasası gereğince, durumu uygun ve askerlik yapacak yaşa gelmiş olan gençlerden gönüllü olan 6'sını, ulusal kurtuluş askeri olarak saflarına aldı.

ARGK birliği, halkın coşkun alkışları, sloganları ve sempatisi arasında köyden gücünü daha da arttırmış olarak ayrıldı.

Aynı gece Şırnak'ın Araköy'ne de başka bir gerilla grubu tarafından baskın gerçekleştirildi.

Araköy'nde köylülerle toplantı yapan gerillalar yurtseverlere düşen görevler, ulusal kurtuluş savaşımızın içinde bulunduğu süreç, faşist Türk devletinin geliştirdiği özel sa-

vası üzerine geniş açıklamalarda bulundular. Ayrıca toplantıda ERNK, ARGK bildiri-leri, pulları ve afişleri ile şerh-itlerin posterleri köylülere dağıtıldı.

Bu köyden de askerlik yasası gereğince 3 kişiyi yanlarına alan gerillalar, toplantının sonuçlanması ile ERNK bayrağı ve ARGK sancığı ile birlikte, yeni eylemlere doğru köyden ayrıldılar.

PERVARI: Kasım ayının ilk haftasında Körkandil Dağı'nda, ARGK gerilla takımı ile düşmanın operasyon birliği arasında çıkan çatışmada askeri bir helikopter düşürüldü. Göğüs göğüseye süren çatışmada, ayrıca düşman birliği de ölü ve yaralı olarak kayıp verdi.

13 Kasım günü Pervari'ye bağlı Osyan köyüne baskın düzenleyen ARGK gerilla birliği, köyde toplantı yaptı, çetelerin silahına el koydu, 22 genci askere aldı.

Gece saatlerinde köye baskın düzenleyen gerillalar, köylülere ve çetelere köy meydanında toplanma çağrısını yaptı. Bu çağrı üzerine köylüler ve çeteler silahlarını bırakarak köy meydanında toplandılar. Köylülere yönelik yapılan konuşmada, ARGK birliği çeteleri teslim olduklarından dolayı ve bir daha silah almayaceklerine, düşmanlık yapmayacaklarına dair söz vermelerinden dolayı affettiler.

Daha sonra, köy gençlerinden ARGK saflarına katılmak isteyen gençlerden durumu uygun olan 22 genci yanlarına alan ARGK birliği, çetelere ait 43 kalaşnikofa ve bu silahlara ait şarjör ile mermilere de el koydular.

Köylülerin yoğun coşkusu, "Biji PKK, Biji ERNK, Biji ARGK" sloganları ile ARGK birliği köyden ayrıldı.

ARGK gerillalarının Kürdistan'ın çoğu alanında, fiili denetimi artmaktadır. Sömürgeçilerin çarpıtma ve yoğun operasyonlarına rağmen bu gerçek görülmektedir. Bu alanların başında Şemdinli gelmektedir. Gerillalar sık sık yollara barikatlar kurmakta, aramalar yapmakta ve toplantılar gerçekleştirmektedirler. Yukarıdaki ve alttaki fotoğraflar eylül ayında yapılan bir yol kesme eylemini görüntülemektedir.

Gerillaların köylülere iyi davranışları ve köylülerin gerillalarla hemen kaynaşması, düşmanın propagandalarının asılsızlığını açık göstermektedir.

NUSAYBİN'DE YOĞUN EYLEMLİLİK DEVAM EDİYOR

Nusaybin alanında son dönemlerde büyük bir artış kaydeden eylemlilik hızını devam ettiriyor. Sömürgeci ordu birliklerine ve hain milislere karşı yoğun bir şekilde devam eden eylemler sonucu, sömürgeci orduda büyük bir çöküş yaşanıyor. Daha önceleri de birçok askerin şok geçirdiği, bazı subay ve askerlerin intihar ettiği Nusaybin'de ordu-daki bu dağılma devam ediyor.

Yoğunlaşan eylemler karşısında büyük bir korkuya kapı-

lan düşman gücü, kendi içinde bile düzenini korumaktan aciz bir durumdur. Son alınan haberlere göre 1 yüzbaşı ve 1 asker intihar etti. İntiharın nedeni, her gün yaşadıkları ölüm korkusudur. ARGK gerillaları karşısında savaş gücünü yitiren orduda sifra düşen moral sonucu subay ve askerlerde bunalım başgösterdi. Nusaybin'den alınmalarını isteyen yüzbaşı ve askerler tayinleri çıkmadığı için intihar ettiler.

Nusaybin yöresinden aldığımız diğer bir habere göre, Nusaybin belediyesinde taş kırma işini üstlenen müteahhit Ahmet Alkan, ARGK gerillalarının yaptığı uyarıya uyarak görevinden istifa etti.

Nusaybin'de gerçekleştirilen diğer bir eylemde ise Nebile köyü korucularından 9'u imha edildi.

Gece saatlerinde köye baskın düzenleyen ARGK birliği ile köy korucuları arasında çatışma çıktı. Çatışmada koruculardan 3'u ARGK birliği tarafından öldürüldü. Bunun üzerine paniğe kapılan ve şarşoran korucular, ARGK birliğinin geri çekildiğini farket-

meyerek birbirleriyle çatışmayı devam ettirdiler. Uzun süren çatışma sonucu 6 korucu daha öldü.

Ovacık-Sarıtaş'ta Toplantı

Ovacık'a bağlı Sarıtaş köyüne baskın düzenleyen ARGK birliği köyde toplantı gerçekleştirdi ve köy okulunu ateşe verdi.

Köylüleri meydana toplayarak, köylülerle çeşitli konularda konuşmalar yaptılar. Toplantı ardından okula benzin dökererek ateşe verdiler. Daha sonra ARGK birliği köyden ayrıldı.

SÖMÜRGEÇİ OPERASYONLAR YOĞUNLAŞTI

Faşist ordu birliklerinin ve milis çetelerin ARGK birliği karşısında tutanamaması ve her gün dağılması karşısında, sömürgeci yetkililer ayakta kalmak için büyük bir çaba harcıyorlar.

Artan kayıplarını azaltmak ve orduyu ayakta tutmak için operasyonlara yoğunluk veren sömürgeçiler Eruh, Şırnak, Uludere, Çukurca vd. bazı yörelere yeni birlikler sevk ederek kitleler üzerinde baskılarını arttırdı. Halk üzerinde yoğun bir baskı, işkence uygulayan sömürgeçiler, ARGK birliklerine katılmalarını ve destek olmalarını engellemeye çalışıyorlar.

Sömürge Valisi H. Kozak-çoğlu, "Bu kış eşkıyanın işi tamam" biçiminde yaptığı açıklama ile operasyonlara yoğunluk kazandırmalarının amacını açıkça ortaya koydu. İklim koşullarının ağırlaşmasını da fırsat bilen sömürgeci, köylüler üzerinde baskılarını arttırdı, yoğun operasyonlar ile ARGK birliklerinin hareketini engellemeye çalış-

şıyorlar. Ancak yürütülen yoğun operasyonlara ve başvuru-ulan yeni yöntemlere rağmen, sömürgeçiler başarısızlıklarını gizleyemiyorlar.

Başarısızlığın da verdiği kudurganlıkla halka saldıran kontr-gerilla birlikleri, yer yer ARGK birliklerinin adını kullanarak yoğunlukla halka baskın düzenliyor, kadın ve kızları kaçırıyor, halk üzerinde son derece adi uygulamalara başvuruyorlar. Bir yandan halkı taciz etmek isterken, diğer yandan ARGK'nin adını kullanarak halkla olan bağını kesmeye çalışıyorlar.

Kürdistan halkı sömürgeçilerin bu oyununu açığa çıkararak deşifre etti. ARGK birliklerini çok iyi tanıyan Kürdistan köylüsü, onları sömürgeçilerden çok iyi ayırdediyor ve bu karalama kampanyasına inanmıyor.

Sömürgeçilerin bütün çabalarına rağmen, ulusal kurtuluş savaşımız her gün yeni mevziler kazanarak gelişimini sürdürüyor.

ANAP BİNALARI BOMBALANDI

ANAP'ın İzmir, Kayseri, Mersin ve İskenderun parti binalarından sonra Fatih ilçe merkezinde de bombalı saldırı düzenlendi. İskenderun'daki bomba etkisiz kılınırken, diğer binalardaki bombalar patladı. Patlamalar sonucu 1 kişi öldü, 4 kişi yaralandı.

ANAP parti binalarına yönelik olarak gerçekleştirilen eylemleri THKP-C Acilciler örgütü istendi.

KÜRDİSTANLI YURTSEVERLER: "Ulusal haklarımıza yönelik saldırılara karşı duracak ve gaspedilen her şeyimizi geri alacağız"

Alman yönetiminin anti-demokratik ve gaspçı tutumuna karşı yurtseverlerin direnişi kasım ayında da devam etti

Stuttgart, 3 Kasım:

Aralarında kadın ve çocukların olduğu 25 kişilik bir grup yurtsever, Stuttgart parlamento binasını işgal etti. İşgalin amacı yazılı ve sözlü olarak binada bulunan parlamenterlere ve olay yerine gelen basın mensuplarına izah edildi. Yurtseverler, Alman yönetiminin Kürdistanlı yurtseverlere düşmanca tutumundan vazgeçmesi, gaspettiği 700.000 markı geri vermesi ve bu amaçlarla açlık grevi başlatan yurtseverlerle dayanışmada bulunmak için binayı işgal ettiklerini açıkladılar.

Bazı parlamenterlerin de çağrısıyla eylem yerine gelen Alman polisi, çocuk ve kadın demeden yurtseverlere saldırmış, hakaret etmiş ve dövmüştür. Fakat yurtseverler polisin saldırısına karşı koyarak, bu vahşi saldırıyı protesto ettiler. İsteklerinde diretiler. Sonunda isteklerini, bir radyo ve iki gazete ile duyurmayı başardıkları gibi, bir avuç da olsalar, hiçbir saldırıdan yılmayacaklarını gösterdiler.

Hamburg, 3 Kasım:

25 kişilik yurtsever grup, 10.00-14.00 saatleri arasında Stern dergisi merkez bina redaksiyonunu işgal etti. Eylemci yurtseverler, Taz gazetesiyse röportaj yaptılar. Eylem yerine Journal-TV'den ayrı olarak Stern dergisi, Bild Zeitung muhabirleri gelerek, eylemi kaydettiler.

Hannover, 2 Kasım:

60'ın üzerinde çocuk, kadın ve işçilerden oluşan yurtseverler, 10.30-12.30 saatleri arasında Aşağı Saksonya Eya-

let Meclisi binasını işgal ettiler. Eylemciler, ev aramalarını, Alman yönetiminin TC'ye askeri yardımlarını ve 700.000 markın gaspını protesto ettiler.

Eylem alanına 1000'in üzerinde polis gelerek, tehdit ve dayakla yurtseverleri tartaclamaya ve eylemden vazgeçirmeye çalıştılar. Yurtseverler, geri adım atmadılar. Milletvekilleri, korkak ve karsız davranarak, polisin kadın, çocuk demeden kitleyi joplmasına ve tutuklamasına seyirci kaldılar. Polisler, eylem yerine gelen Hannover Allgemeine Zeitung ve DPA muhabirlerinin, yurtseverlerle görüşmesini zor kullanarak önledi. Polis, ay-

rica yurtseverleri tahkibata alarak ve resimlerini çekerek sindirmeye çalıştı.

Direnen yurtseverler, Reuter Ajansı ve VVN (Bund Der Antifaschisten) bürolarına giderek, eylem ve polisin tavri üzerine bilgi verdiler, basın bildirileri bıraktılar.

Bremen, 4 Kasım:

Bremen die Taz gazete bürosu, iki saat boyunca 15 Kürdistanlı yurtsever tarafından işgal edildi. Eylem yerine basın muhabirleri gelene kadar, direniş devam edildi. Bremen Radyosu dışında Wezer Kurier gazetesi, eylemin amacına, yurtseverlerin istemleri doğrultusunda yer verdi.

★

Alman Televizyonunda Çarpıtılan Kürdistan Programı

8 Kasım tarihinde Alman Auslandsstudio (saat 21.00) Kürdistan hakkında 45 dakikalık bir program yayınladı. Programın konusu PKK ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi üzerine idi. Gel gör ki, Alman programcılar, programı anti-PKK'ci bir karaktere büründürmek için ellerinden gelen her şeyi yaptılar.

Örneğin, Bonn'da yapılan görkemli mitingi bir kaç görüntü ile verirken, Köln'de yapılan ve küçük-burjuva yozlaşmasını en iyi yansıtan bir düğünü dakikalarca görüntüleyerek, miting ve mitingün amacını gölgelemeye çalıştılar. Televizyon, Alman yönetiminin gaspından, Türk faşist-sömürgeciliğine desteğinden ve son üç ay içinde Alman yönetiminin saldırı ve provakasyonlarına karşı Kürdistan yurtseverlerinin Avrupa genelindeki eylemlerinden söz etmedi bile.

Sözde, Kürdistan'daki yaşamı ve çeteleri görüntüleyen film ise, Türk ordu muhabirlerinin senaryosuna önceden hazırlanmış filmlerini aşmadı. Buna rağmen gerçek görüntü-

ler, programın maksadını çözü yönüyle çürüttü.

Açık oturuma da geniş yer verilen programdaki bilir kişiler çok ilginçtiler. Bir Alman profesör ve Kürdistan'da çekim yapan yapımca kameracının yanı sıra, yetiştirme uşak bürokratları Ebubekir Saydam katıldılar.

Açık oturumcular bütün güçlerini PKK'nin gücünü az göstermeye ayırdılar. Programın asil amacı da buydu. Bu çirkin oyun, yine bizzat Alman istihbaratının defalarca yayınlanan raporları ile açık çelişki oluşturdu.

Program düzenleyicileri ve açık oturumcular, bir halkın kutsal haklarına saygısızlık ederek "Kürt halkı bağımsızlık elde edebilir mi?" sorusunu ortaya attılar ve hep birden özerklikte birleştiler. Bu aynı zamanda Alman yönetiminin de bir görüşüdür.

Uşak bürokrat Ebubekir Saydam, Kürt halkının haklı mücadelesine ve Alman yönetiminin Türk faşizmi ile işbirliğine hiç değinmedi. Tam aksine, kendine verilen uşaklık

rolünü çok iyi oynayarak, durmadan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve öncü gücünü köttüledi. Uşak, PKK'nin en büyük suçu radikallığıdır. Bu da bağımsızlıkta diretmedir, halbuki biz başka yolların da olduğunu söylüyoruz" diyerek ve tabii Komkar ve TKSP'ye de övgüler dizecek, Alman emperyalizminin formülünü dile getirecek ve nasıl işbirlikçi olduğunu alenen ilan etti. Uşak, aynı programda alenen ihbarcılık ta yapmaya çalıştı. Aklınca Feyka-Kürdistan vb. yasal yığınsal örgütleri PKK'nin kendisi gibi göstererek, nasıl arlanmaz bir ihbarcı olduğunu gösterdi.

Alman yönetiminin günahlarından dolayı teşhir olduğu ve gaspettiği 700 bin DM'ı geri vermek zorunda olduğu bir dönemde düzenlenen çirkin amaçlı program, yurtseverlerin geniş tepkisine yolaçtı. Yurtseverler, uşaklara lanet getirirken, televizyon yöneticilerine telefon ederek programı protesto ettiler.

★

Açlık Grevi Amacına Ulaşarak Sonuçlandı

Bir grup yurtseverin 26 Ekim'de Köln Neumarkt alanında başlattıkları açlık grevi, amacına ulaşarak sonuçlandı. 12 gün devam eden açlık grevi eylemi, ikinci hafta Köln'ün işlek alanlarından Wallrafplatz'da devam etti.

Daha ilk günlerinde grev çadırına izin veremeyerek, grevi önmek isteyen polis, direnişçileri -tacı uygulamalarını ikinci hafta da sürdürdü. Polis, Alman kamuoyunun büyük ilgisinden çekindiği çin bunu önmek istedi. Kürdis-

tan Report'un eylem yerindeki dağıtımını ve stand (masa) açmayı bu defa belediyeyi araya sokarak önmek istedi. Fakat başaramadılar.

Açlık grevi direnişçileri, Alman yönetiminin Türk burjuva faşizmine desteğini protesto ve Kürdistan yurtseverlerinden gaspettiği 700 bin DM'ın iadesi amacıyla greve başlamışlardı ve sonuç alana kadar grevi sürdüreceklerini açıklamışlardı. Sonunda zafer kazanan yine direniş ve krallık oldu.

İsviçre yetkilileri, Kürdistan Yurtseverlerine Yönelik Hukuk Tanımayan Uygulamalarını Nasıl İzah Edecek

İsviçre'deki Kürdistan yurtsever dernekleri öcülüğüne kitleler, Alman yönetiminin uygulamalarını protesto amacıyla 7 Kasım'da düzenledikleri mitingler hiçbir gerekçe gösterilmeden önledi.

Yurtseverler, İsviçre makamlarına başvurarak 7 Kasım'daki miting ve yürüyüş için yasal izin aldılar. Fakat 6 Kasım günü Zürih'te yapılacak miting hiçbir gerekçe göstermeden yasaklandı.

Yurtseverler, demokratik ve yasal olan "ani yürüyüş" haklarını kullanmak istediler. Uzak yerlerden gelen yurtseverler Basel ve Zürih'te toplandılar.

İsviçre polisi, gerekçesiz yurtseverlere saldırdı, copladı. İlk planda 200'ün üstünde yurtseveri tutukladı ve yasal yürüyüşü önledi.

Kürdistan'lı yurtseverler, her defa olduğu gibi yine di-

rendiler. İsviçre halkının gözleri önünde olan İsviçre polisinin vahşi uygulamaları büyük nefret kazandı.

Olayları izleyen İsviçre liler tepki gösterdiler. Kürdistan Komiteleri'ne yaptıkları telefonlarda, "Biz devletimizin bu tavırdan utanç duyuyoruz" dediler.

Basel'de ve Zürih'te basın toplantıları düzenleyen yurtseverler, saldırıyı protesto ettiler ve her saldırıya karşı duracaklarını belirttiler.

Basın, olaya geniş yer verdi. Yapılanlar, faşizmin çizmelerini toprağına sokmayarak İsviçre halkına da hakaretir. Olay, İsviçre yetkililerinin ülkelerinde Türk faşizminin temsilcisi olarak bulunan 12 Eylül'ün senaristlerinden Haydar Saltık'la ortaklıklarının ürününden başka bir şey değildir.

★

SCHWEINFURT/ALMANYA, 21.10.1987:

Feyka-Kürdistan ile Volksfront (Alman Halk Cephesi), Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ile Alman devletinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine yönelik saldırıları hakkında bilgilendirme toplantısı düzenlediler.

Toplantıya 25 civarında dayanışmacı Alman demokrat, devrimcisi katıldı. Volksfront temsilcisinin, FAC'ın TC'ye yardımları ve Feyka-

Kürdistan'a saldırıları üzerine yaptığı konuşmadan sonra, Feyka-Kürdistan sözcüsü, kısaca Kürdistan tarihi, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi yanında FAC'ın siyasal amaçlı saldırıları konusunda geniş bir konuşma yaptı.

Çeşitli soruların sorulduğu ve değerlendirilmeler yapıldığı toplantı iki saat kadar sürdü.

★

Kürdistan Ulusal Direniş Gecesi'ne Katılım

Gece tarihi ve yeri:

28.11.1987 / 16.00

Philiphshalle-Düsseldorf

Tüm yurtseverleri, ilericileri, demokratları, devrimcileri, Kürt halkın dostlarını ve insanca, bağımsız ve özgür bir yaşamdan yana olan bütün güçleri, Kürdistan halkını çağdaş halklar düzeyine ulaşmak için yürüttüğü bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinde bir dönüm noktası olan ve ulusal direniş tohumlarının kök saldığı bu dönemin yeni bir yıldönümünü kutlamak için düzenlediğimiz Kürdistan Ulusal Direniş Gecesi'ne katılmaya çağırıyoruz.

FEYKA-KÜRDİSTAN
HUNERKOM

Norveç'te Faşist Cuntayı Protesto Yürüyüşü

12 Eylül 1987 günü, Norveç'te Kürdistanlı yurtsever ilk kez bir yürüyüş düzenlediler. Oslo caddeleri 12 Eylül faşist cuntasına karşı atılan sloganlarla yankılandı. Aynı yürüyüşte, "Biji PKK-ERNK-ARGK" ve Biji Serok APO" sloganları haykırıldı gür seslerle.

Bu alanda da bundan sonra faşist Türk devleti kendini rahat hissetmeyecektir. Alanda ilk defa bir yürüyüşün düzenlenmesine rağmen 25 kişilik grup ile yürüyüşü gerçekleştirdik. Daha evvel bu alanda teslimiyetçi Kürt küçük-burjuva milliyetçileri olmasına rağmen TC ile herhangi bir uyumsuzlukları çıkmamış ve böylesi eylemlere girişmemişlerdi. Ama bu sene ERNK

tarafтары güçlü eylemlerde bulununca (Lufthansa bürosu işgali, 1 Mayıs yürüyüşü vb. eylemler), teslimiyetçiler de 12 Eylül'de Oslo'da Govend oynayarak (adına protesto mu, yoksa kutlama mı demek gerekir!) "eylem" gerçekleştirdiler.

Bütün yurtseverlere şunu iletmek istiyoruz:

Biz Kürtler olarak, değil Norveç, isterse Kuzey Buz Denizi'nde olalım, bulunduğumuz her alanı faşist TC ve uşaklarına mezar, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine ise destek alanı haline getireceğiz.

Norveç'ten bir grup ERNK'li yurtsever

Alman Devrimci ve İlericilerinin Mücadelemizle Dayanışması Güçleniyor

"FAC'ta Kürtlere yönelik uygulamalar, Kuzey-Batı Kürdistan'daki devrimci kurtuluş mücadelesine saldırıdır" adı altında, 26.11.1987 tarihinde Almanya'nın Hamburg şehrinde çeşitli Alman devrimci ve ilerici örgütlerinin düzenlediği bir dayanışma gecesi yapılmıştır. Gece saat 18.30'da

Hamburg-Haus Eimsbüttel, Doormansweg 12 adresinde yapılacaktır.

İlişikte afişini de verdiğimiz gece programında, Türkiye ve Kürdistan'daki cezavahallerdeki durum, FAC'ta Kürtlere yönelik saldırılar, video ve filmlerden Kuzey-Batı Kürdistan'daki durum ve mücadele ve FAC-Türkiye ve NATO ilişkileri konuları işlenecektir. Ayrıca Kürt folklorundan örnekler sunulacak, Kuzey-Batı Kürdistan'daki güncel durum üzerine tartışmalar yapılacaktır.

Gece çağrısı yapan örgütler şunlardır:

Hamburg BWK Eyalet Yönetimi; Volksfront; FAU/R; Dev Genç-Hamburg; Feyka-Kürdistan Hamburg; Hamburg Kürt Halkının Dostları; Hamburg'ta Anti-Emperyalist Grup; El Salvador Komitesi; Yakın-Doğu Atonom Grubu; VSP ve Enternasyonalist Kadın Grubu.

KOPENHAAG/DANİMARKA:

Radyo Weiat yayına başladı.

12.10.1987 tarihinde yayına başlayan radyo çalışanları gazetemize şu haberi ilettiler: "Kürdistan'daki gelişmeleri tanıtmak ve Türk sömürgeciliğinin uygulamalarını teşhir etme amaçlı günden radyomuz, haftada bir yarım saat yayın yapacaktır. Ayrıca Dani-

markalı demokratların da programı izlemeleri için yayında Danimarkaca da programlar sunulacaktır. Aynı amaçla Şemdinli Radyosu, Kopenhag ve Odense alanlarına yönelik olarak haftada yarım saat yayın yapmaktadır.

Bu olanağın iyi değerlendirilmesi için, yurtseverlerin radyomuzla diyalogunu bekliyoruz."

İsveç Yönetimi ve SÄPO'nun Teşhiri Genişliyor

1987'de Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin hızlı gelişimi, yankısını uluslararası alanda da bulmuştur. Bunun İsveç'e yansıması daha net oldu. SÄPO'nun mücadelemize yönelen saldırı ve karalamalarını yerle bir ederek, nedensiz temelsiz olduğunu ortaya koymuştur.

Gelişmelerin boyutu karşısında bazı İsveç hükümet ve SÄPO yetkilileri yaptıkları açıklamalarda PKK'nin terörist olmadığını söylediler.

Geçtiğimiz günlerde Stockholm'da bulunan yurtsever-

lerin SÄPO'ya karşı açtıkları mahkeme sonuçlandı. Mahkeme, polisin 1986 Aralık'ta yaptığı baskınların ve yurtseverlerin derneğine yönelik suçlamaların yersiz ve antidemokratik olduğuna karar vererek, kesilen yardımların tekrar verilmesine karar verdi.

Karar, kamuoyunda geniş etki yarattı. Şimdi polis ve Savcılık birbirini suçlamaktadır.

İsveç Hukukçular Derneği de 8 yurtsever üzerindeki uygulamaların kaldırılması isteyerek, İsveç devletini pro-

testo etti. 2 Kasım'da basına açıklama yaparak yasağın kaldırılmaması durumunda, İsveç devletini insan hakları mahkemesine şikayet edeceklerini belirtti.

Öte yandan Palme'nin ölümüne ilişkin bir kitap yazar "Thomas Kangrel" adlı gazeteci, 29 Ekim'de Malmö'de 150 kişinin katıldığı bir toplantıda kitabın içeriğini tanıttı. Kangrel, konuşmasında "PKK'ye yönetilen suçlamaların asilsiz olduğunu" belirtti, İsveç hükümetini suçlayarak, SÄPO'yu teşhir etti.

ERNK ile Dayanışma Geceleri Devam Ediyor

GÖPPINGEN:

31 Ekim tarihinde yapılan geceye 200'ün üstünde yurtsever kitle ve demokrat Alman konuklar katıldılar. Kürtçe, Türkçe ve Almanca siyasal konuşmaların yapıldığı gecede Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin durumu ve Alman yönetiminin artan saldırıları vurgulandı. Buna karşı yurtseverlerin kararlı direnişi sergilendi. Gecede, Koma

Jiyan grubu ve ozanlar tarafından Kürt direnişçi folkloru ve türkülleri sunuldu. Ayrıca, bir de temsil verilerek, direniş ve dayanışma dile getirilerek, tüm yurtseverlerin ERNK ile dayanışmalarını artırmanın önemi vurgulandı.

Ayrıca, gecede ERNK ile dayanışma kampanyasına, Kürdistanlı yurtseverlerin ve diğer halklardan demokrat ve ilericilerin yoğun desteklerini sunmaları çağrısı yapıldı.

EMMERICH:

7 Kasım'da yapılan bölgesel geceye 300 civarında yurtsever katıldı. Gecede, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve dayanışma üzerine konuşmalar yapıldı. Gece folklor, tiyatro ve direniş türkülerinden oluşan zengin bir programa sahipti.

Yardım kampanyasını da içeren ERNK ile dayanışma geceleri sürecektir.

İsveç/Kürdistan Halkının Dostları Grubu Bir Bildiri Yayınladı

Bildiri, gerçekleştirilen bir toplantı sonucu yayınlandı. Olof Palme olayı bahane edilerek, Kürdistan yurtseverlerine yapılan baskılar kinandı ve bu baskıların altındaki nedenler bir daha dile getirilerek teşhir edildi.

Bildiride, ayrıca İsveç hükümeti ve SÄPO sert bir dille suçlanarak, SÄPO'nun İsveç'teki Kürt yurtseverlerine kar-

şı psikolojik savaş yürüttüğü belirtildi.

İsveç demokratlarının olayların geliştiği dönemdeki suskunlukları ve basım tarafılığı da eleştirildi.

Kürt yurtseverlerinin PKK, ERNK, ARGK taraftarı oldukları için saldırılara maruz kaldıkları vurgulanarak, bildirinin bir bölümünde şu görüşlere yer verildi:

"MİT-SÄPO işbirliği belirdir... Pinochet'in meslektaşları faşist Kenan Evren'e sunulan desteğin demokrasi ile hiçbir ilişkisi olamaz. Bu ilişki ancak birtakım İsveç tekelcilerinin Türk hükümetiyle çıkar ilişkilerini izah eder. İsveç ile TC arasındaki ilişkiler, İsveç demokrasi geleneğini zedelemektedir."

★

SÖMÜRGEÇİLER UŞAK BASINIYLA TESELLİARİYOR

SÖMÜRGEÇİ KURUMLARIN İŞLEMEZLİĞİNİ İRTİME ÇABALARI

"Olay, son güne kadar devam edecektir. Ancak her geçen gün, eskisinden daha iyi olacaktır."

Bölge Valisi H. Kozakçıoğlu'nun yukarıdaki açıklamasını, 29 Ekim 1987 tarihli Milliyet gazetesi, "Büyük Vali iğmiser" başlığı altında verdi. Daha geçen aylarda, Kozakçıoğlu, "Teröristlerin işi bu kişiyi tamam" diye açıklama yapıyordu. Bu iki açıklama arasında bir fark; Kürdistan'daki savaşın durumunun, Kozakçıoğlu'nun iddia ettiği gibi, TC açısından her geçen gün eskisinden daha iyi olacağı doğru değil, daha kötüye doğru gittiğini göstermektedir.

Bu gerçeği görmek için, tek başına Türk basınına takip etmek yeterli de, artar bile.

Türk basını, "Köy öğretmeni istifa etti", "Kaymakamlık, muhtarı için aday bulamıyor", "Cami imamı tehdit edilince görevini bıraktı" vb. gibi çarpıtılmış haber-

"APO'ya karşı APO Federal Almanya ve ABD'de terör olayları konusunda eğitim gören Abdullah Alpdoğan, PKK Lideri Abdullah Öcalan'a karşı mücadele verecek..."

"Apo'ya karşı Apo' biçiminde tanımlanan bu yeni atama, Terörle Mücadele Dairesi'nin daha aktif ve kapsamlı bir çalışma içine gireceğini belirten yetkililer, bir yıl önce kurulan dairenin örgütlenme biçiminde değişiklik yapılabileceğini söylediler..."

"Yetkililer..., 3 bin civarında olan özel hareket timlerindeki görevli sayısının 9 bine çıkarılmasının planlandığını bildirdiler..." (Hürriyet, 24 Ekim 1987)

Sömürgeçilerin umduklarını bulamadıkları, planlarının bir hayalden ibaret olduğunu, 27 Ekim 1987 tarihli Hürriyet'in aynı konuyla ilgili ikinci haberi kanıtlamaktadır:

"Doğu'ya gidecek polis bulunamıyor... Özel hareket timlerinde sıkıntı..."

Doğu ve Güneydoğu'da PKK'ya karşı mücadele için

ne geldiler köyümüze. Çok kalabalıktılar. Önce köyü kuşattılar, sonra komutanları, köyün erkeklerinin toplanması için imamın anons yapmasını istedi. İmamımız yaptığı anons üzerine genç-yaşlı tüm erkekler köyün meydanında toplandı. Onlar gittikten sonra düşündük durduk, sonra kaçmaya karar verdik. İsimleri yazılan tüm köylüler, ben de dahil Dıyarbakır'a kaçtık." (Hüseyin Balt)

"Dört oğlum var, 20 gün önce beni Lice'ye çağırın üstem, karakolda 'seni ve oğullarını korucu yapacağım' dedi. Kabul etmeyince, beni nezarete atarak 24 saat kapalı tuttu. Oğullarım kaçtılar. İki Diyarbakır'a, biri Adana'ya gitti. Bu üstem köyümüze her gün basıyor, bize zulmediyor, bizi zorla korucu yapmak istiyor. Bu ayın beşinde köyün erkeklerini yine camiyeye topladılar. Lise mezunu gencim Abdulsav Demirkan, gardiyanlık imtihanına girdiği ve memur olacağı için 'ben korucu olmam' deyince, üstemden yumruk-

lerle gerçeklerin özünü kapalı tutmaya çalışıyor. Elbette, Kürdistan gerilla savaşı karşısında sömürgeçilerin yaşadığı panik ve korkuyu, onun ajan, ihbarcı-milis çeteleri de yaşama hakkıdır. Ancak bu duruma kaynaklık eden bir etken daha var: Mücadelemizin artan etkinliğinin yarattığı sempati...

Devrimci mücadelenin boyutlanması, etkin otoriter bir güç konumuna ulaşması durumu, halka doğrudan yansımalarından dolayı gelişmelerin seyirinde belirleyici rol oynamaktadır. İstifalar, tayin istemeler, alanı terk edip kaçmalar ister korkudan, isterse mücadeleye duyulan sempati-den kaynaklıdır. Bu Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin lehine olan önemli bir gelişmedir; bu, TC'nin parçalanma otoritesine karşılık, PKK'nın Kürdistan'daki otoriter güç olduğunu gösterir.

İste sömürgeçilerin, kurumlarında çalıştırmak için istediği ölçülerde arayıp da bulamadığı eleman sıkıntısı bundan kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla bu durum, TC'de büyük moral bozukluğuna yol açmaktadır. Bu durumu biraz da olsa yansıttık olan Hürriyet gazetesinin iki ayrı haberini karşılaştırarak vermek, yorumu da gereksiz kilacak niteliktedir:

yetiştirilen 'özel hareket timleri'nde görevli polisler, Doğu hizmetleri bitmesine rağmen yerlerine gönderilecek eleman olmadığı için zorunlu olarak bölgede tutuluyorlar...

... 3 yılını dolduran bu timlerdeki görevli polisler, tayin istemelerine rağmen, bu istekleri Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilemiyor...

Bir yetkili, 'Doğu ve Güneydoğu'ya gönderilerek özel hareket timlerinde görevlendirilecek polis yok' dedi..."

YAŞATILAMAYAN KÖY KORUCULUĞU

Gerilla savaşı karşısında Türk ordusunun, özel komando-vurucu timlerinin başarısızlığı gibi, büyük darbeler alarak dağılan köy koruculuğu sisteminin durumu da farklı değil; bu da bir çıkmaz içinde yitip gitmektedir. Köy koruculuğu sisteminin zorla ayakta tutulma çabalarının sonuç vermediğine ilişkin bir örneği Nokta dergisinden aktaralım:

"Köy korucuları / Zoraki uygulamar

Lice'nin 56 köyünün her birinden 10 zoraki korucu isteyen Üsteğmen Murat Odabaş, köylüleri esas duruşta tutup evire çevire döbere korucu yapmaya çalışıyor.

'Geçen perşembe günü ge-

larla çocuğu yere yıktı, postallarla da yüzünü, gözünü, kafasını tekmeledi. Kanlar içinde kaldı çocuğumuz ama, hiçbirimiz ses çıkaramadık. Bu arada erler de tüfeklerinin namlularını bize çevirmiş, bekliyorlardı.' (Ceal Çakır)

Üsteğmen Odabaş, genç köylüye işte böyle kahrmanca 'benzettikten' sonra köylülere dönüp sormuştu: 'Var mı başka? Var mı korucu olmak istemeyen?' Tabii ki yoktu... Üsteğmen Odabaş, bir süre önce verdiği 'Lice'nin her köyünden 10 korucu' kararının ilk icraatını başarıyla sonuçlandırmıştı. Şimdi sıra diğer köylerdeydi.

Lice'ye bağlı 56 köyün kabusu, Eylül ayı başlarında Lice Jandarma Karakolu Komutanı Üsteğmen Odabaş'ın 56 köy muhtarlarıyla yaptığı toplantıyla başlatılmıştı: 'Köylülere söyleyin, güzellikle korucu olunlar' demişti Odabaş'ın toplantıda, 'aksi halde zorla yapacağım'. Toplantıdan birkaç gün sonra köylüler, korucu olmak istemediklerini uygun ve saygılı bir dille ifade etmişlerdi ama, üsteğmenin tepkisi çok sert olmuştu buna: 'Seve seve olmazsınız...ke...ke olursunuz.

'Korucu olursak para alacağız, silah alacağız. Komutan öyle dedi. Peki bizi kim koruyacak diye sordüğümüzde, korkma seni ben koru-

Diplomatik Misyonlu M. Ali Birand Neyin Peşinde?

M. Ali Birand, ısrarla Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin siyasi olanaklarını araştırıyor. Ona bakılırsa kıtاپ yazıyor. Araştırmalarının rapora yönelik olması daha güçlü ihtimal. Birand, çalışmalarını sık sık kamuoyuna yansıtıyor. Türk devlet yetkililerini uyarıyor.

Birand'ın ısrarla çözmek istediği bir konu da, Sovyetler Birliği'nin Kürdistan sorununa ve güncel mücadelesine bakışıdır. Geçenlerde Moskova izlenimlerini, "Sovyetler Birliği, PKK mücadelesine sempati duyuyor" şeklinde yansıttı. Bu defa da SBKP Merkez Komitesi Üyesi ve Novosti Ajansı Başkanı Falin ile görüşüp özel demec aldı.

Falin'in sorulara cevabını M. Ali Birand'ın cümlelerinden aynen aktarıyoruz (Çarpıtlmaların olup olmadığını bilemiyoruz. Bunu Birand'ın basın ahlakına bırakıyoruz):

"Bizim Kürtlerle doğrudan veya resmi temasımız yok. Kürtler, genelde İran, Irak ve Türkiye'de yaşıyorlar... Kürtlerin geçmişine baktığımızda, bunun pek mutlu geçmiş olduğunu söyleyemeyiz. Kürtlerin de genelde yaşam koşullarından memnun olmadıklarını biliyoruz. Bu durumun da düzeltilmesinin gerektiğini inanıyoruz. Sovyetler Birliği olarak da, Kürtlerin kimliklerinin kaybolmasına karşıyız.

"Bu savaş (İran-İrak savaşı, bn.) Kürt sorununa çok etkiliyor ve daha da önemlisi olumsuz yönde etkiliyor. Sorunun daha da ağırlaşmasına yol açıyor. Eger, bu savaş durdurulabilirse, Kürt halkının karşılaştığı sorunlardan bir bölümü şu ya da bu şekilde çözümlenebilir..."

"... Bizim doğrudan bir temasımız yok, Sovyetler Birliği olarak Kürt halkına moral dayanışma ve desteğimizi vermekten ileri gitmiyoruz."

Birand'ın demetçen çıkardığı yorum ve sonuçlar da şöyle: "... Son derece lastikli ve her yondan değerlendirilebilecek bir yaklaşım... Ancak bizim edindiğimiz izlenim, Sovyetlerin Kürt sorunu konusunda bir türlü somut ve kesin bir politika oluşturamadığı şeklinde... Ortadoğu'daki kaypaklık Moskova'yı çok rahatsız ediyor ve bu belirsizlik ister istemez Kürt sorununa da yansıyor... Bundan dolayı desteklerini sürdürmeyi, ancak ne bağımsız bir devlet kurduracak oranda arttırma, ne de Kürtleri tamamen bırakma anlamına gelecek bir noktaya çıkarmayı düşünüyorlar." (Milliyet, 11 Kasım 1987)

Birand'ın çözümlemelerine göre, İran-İrak savaşı bölgedeki istikrarsızlığı derinleştiriyor ve en çok Kürt sorununu etkiliyor. Sovyetler Birliği, bölge istikrarsızlığından rahatsız. Kürt sorununda politikası net değil. Biz buna Sovyetler, Kürdistan'ı hesaba katmadan Ortadoğu'da sosyalizmin güçlü temsil edilmeyeceğini kavramaktadırlar diyor. Birand, burjuvazisine akıl veriyor: "aman acele edelim, ölem alalım, aksi durumda Sovyetler Birliği, Kürtleri doğrudan destekleyebilir."

Önlemleri de belli:

Birincisi, TKP'yi yasallaştırmak. 1920'lerdeki gibi TKP'yi Kürdistan'a ve sosyalist ülkelerle karşı Kemalizmin (faşizme varmış Kemalizm) bir truva atı olarak kullanmak.

İkincisi, son günlerde daha çok gündemleşen nükleer füzelelerin Türkiye'ye yerleştirilmesini SSCB'ye karşı bir şantaj aracı olarak kullanmak, ama SSCB'yi darıltmayacak kadar.

Böylece TKP'ye yüklenen rol netleşiyor: TKP, TİP ardından kesin olarak TKSP, Peşeng vb. Kürt uşakları da bu kervana katılacaktır. Ve tümü Türk egemenlik sistemini yaşıtmaya hizmet edecek, hem de 'sosyalizm', 'yurtseverlik' ve 'demokrasi' adına.

Birand'ın da itiraf ettiği gibi, gerçek korku Kürdistan'dan kaynaklanıyor. Ortadoğu'nun istikrarsızlığı Kürtlerin durumunu kötüleştirir, köpüleştirir. Ancak, istikrarlılığın objektif ve subjektif çözüm ögesi haline de geliyor. Bunu herkes kabul etmekte. Bölge politikalarını buna göre ayarlamayanlar yanılırlar. Sözkonusu sosyalist ülkeler de olsa gerçek budur.

Birand, ya Sovyetler desteklerse diyor. Ve Sovyetlerin kesin olmayan tutumunu hehlerine çevirmenin önlemlerini arıyor.

Kürt halkı ve öncülleri böyle düşünüyor. Sovyetler Birliği de olsa sosyalist ülkelerin, Kürt halkının bağımsızlık mücadelesini desteklemeleri zorunludur. Şimdiye dek bu adımı atmamaları sosyalizmin mantığına terstir ve bölgede sosyalizmin zayıf bir temsiline yol açmıştır.

Kürt halkı, sosyalist ülkeleri doğal müttefiki görür. Desteklerini almayı ilke olarak alır. Ancak, kurtuluşu için özgüncü ölçü alır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi örgütsel, silahlı ve politik alanda sağladığı gelişmeleri, sosyalist ülkelerin doğrudan yardımlarını almadan gerçekleşmiştir. Bundan böyle de aynı inançla gelişecektir.

Türk burjuva sömürgeçiliğinin bu usta diplomatik kalemeşö-rüne söyleyeceğimiz birkaç söz var: Kürt halkı, her şeyi rağmen mücadelesini geliştirecektir. TKP ve Kürt uşaklarını legalleşme tuzağı bunu hiç önleyemez. Ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin gelişimi, mutlaka dünya sosyalist ve demokrasi güçleriyle bağlaşıklarını tamamlayacaktır.

rum dedi, evinin önüne jandarma dikerim dedi. Madem beni koruyacak, niye korucu olmam için para teklif ediyor? Ben ne silah ne de para istiyorum."

Uçarlı köyü İhtiyar Heyeti Üyesi M. Ali Filizcan'ın bu sözlerle eleştirdiği 'zoraki koruculuk' sistemi, Nokta muhabirinin dolaylı bütün köylülerden benzer sözlerle eleştiriliyordu ama, köylüleri dinle-

yen kimdi?..." (Nokta, 1 Kasım 1987)

Kürdistan'ın her alanındaki durum, aktardığımız bu örnekten hiç de farklı değil. Geçen ekim ayında Bingöl Valisi, 314 köy muhtarlarıyla yaptığı toplantıda her köyden 10 kişiyi korucu olmasını istiyordu. Muhtarların kimsenin korucu olmak istemediklerini ısrar etmesi sonucu, vali toplantıyı terketmek zorunda kalmıştı.

Yurtseverlerin
Kaleminden
Kürdistan
Ulusal Kurtuluş Savaşı

MÜCADELE ADAMI OLMAK GEREKİR

Öyleleri vardır ki, rüzgarın estiği tarafa göre hareket ederler. Dün yazdıklarımın bugün çiziler üstünü. Her yalan, kandırma sahtekarlığına örtbas etmek isterler. Ülke adına, halk adına kendi çıkarları doğrultusunda sihirbazlık ve cambazlığa başvururlar.

Ama öyleleri de vardır ki, bilinçli, inançlı ve kararlı, doğru bildiği ve inandığı yolda yürümeye devam ediyorlar, ederler. Önerine gelen her engeli teper geçerler.

Bilinçli, kararlı mücadele insanlarından meydana gelen bir hareketin aşamayacağı güçlükler yoktur. İşte, bugün Kürdistan'da savaşılanlar engelleri tepen, güçlükleri aşan, kanla ve canla... Budur mücadele adamı olmak.

Herbiji

Kuzey Avrupa Mektubu

Benim üzerinde duracağım konu, tasfiyeci Kürt solunun en uç noktasına ulaşmayı başarı sayan TKSP'dir. Çünkü bu alanlarda ulusal kurtuluş mücadelesi taraftarlarına yönelik düşmanca saldırılarda köy koruculuğu rolünü oynadı ve oynamaya devam ediyor.

TKSP'li köy korucuları basınıla yaptıkları röportajlarda, mücadelemizi hep karalama çabasındalar. Kürdistan'daki eylemleri gerçekleştirenlerin terörist olduklarını ve ellerinde ölüm listeleri ile çalışmalarını söylüyorlar. Gerekirse bu listeleri basına da vereceklerini açıklıyorlar. İşte utanmazlık örneği budur. Ve buna benzer aslı-astarı olmayan ihbarlar yapıyorlar.

Artık, Kuzey Avrupalı da bunları yutuyor. Kürdistan gerçekliğini gidip yerinde inceliyor ve gelip yazıyorlar.

Tüm yurtseverlere sesleniyorum: Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine yönelik bu hainane saldırılar teşhir olmuştur. Fakat bu, sözkonusu saldırıların ve sahiplerinin bittiği anlamına gelmez. Yeni renklerle bürünerek, saldırı sahipleri köy koruculuğunu Avrupa'da yaygınlaştırmaya çalışacaklar. Onun için elbirliğiyle, bunlara bir yeni ölü doğum daha yaptırılmalı. Ve inaniyorum ki bu günler yakındır.

Kuzey Avrupa'dan
bir Berxwedan okuyucusu

KÜRDİSTAN'DA SAVAŞ VAR

Kısaca ülke izlenimlerimi Berxwedan aracılığıyla yurtseverlere aktarmak istiyorum.

Sonbaharda Kürdistan'a izine gittim. Türkiye sınırlarında herhangi bir zorlukla karşılaşmadım. Malatya'ya girişten itibaren tek tek polis arabaları görünmeye başladı. Elazığ'ı geçip Dersim'e doğru gidişinde, en başta göze çarpan karakollardaki ışıklandırma, duvarlar ve kanallardır. Tüm bunlar, ister istemez insanın aklını kurcalar. Zaten ülkeye ilk girişte, hemen anlaşılıyor, burjuva basınını mücadelemiz hakkında yazdıklarının yalan ve çarpıtma oldu.

Dersim'in girişinde panzerler, polis arabaları, özel timler yerleştirilmişti. Ve pusular kurulmuştu. Akşam şehir merkezine vardığımda saat sekizdi. Polis arabaları dışında, hiç kimse ortalıkta yoktu. Yine süratli geçen cemselere üzerinde elleri tetikte asker ve çelik yelekliler subaylar manzarası adeta bir savaş gibiydi. Bu barbarların halka nasıl baskı yaptıklarını gören bir

insan asla tahammül edemez. Gerçekten kendi ülkesinde köle olmak, insanca yaşamamak insana dokunmaktadır.

Bu gördüklerimi, şehirde bazı kişilere sordum. Onlar da, "TC gittikçe azgınlasmakta. Biz buna yabancı değiliz. Tüm bunlar boy gösterisi. Korkularından şehir dışına çıkamıyorlar. Kendilerini güçlü göstermeye çalışıyorlar. Gerçek böyle değil ama" dediler. Daha sonra genel mücadeleyi sordum. Kirsal kesimde tamamen PKK'nin hakim olduğunu ve TC otoritesinin artık yok olduğunu söylediler. Gerçek de böyledir. Halka göre tek kurtarıcı PKK'dir.

Seksen yaşındaki bir ihtiyarla konuştum. Bir keresinde ihtiyarın evi basılmış ve "38'de neredeydin" diye sormuşlar. İhtiyar da, "Ben babalarıma karşı savaşıyordum. İhtiyar olmasam, şimdi de savaşırdım. Ama bugün savaşılanlar var" deyince, TC subayı çığına döner ve ihtiyara işkence yapar. Ama ihtiyarın zoruna gitmez. İhtiyar, bunun üzerine şöyle konuşuyordu:

"Onlar düşman. Zamanında savaştık. Ama biz o dönemde birlik olmadık. Bir aşiret savaşa katılmıştı. Hem biz geriye... Geçenlerde bir bayanla, bir erkek vuruldu. Doktor muayene ediyor. Bayan bakire çıkmış. Gerçekten bunlar peygamber soyundandır. Bunlar başarıyor. Biz şimdi gençlerimizle gurur duyuyoruz. Ve Kürdistan'ın kurtuluşuna inanıyorum. Belki ben ötürüm, siz görürsünüz. Ama gözüm arkada kalmayacak. Çünkü öcümüz alınmaktadır." Bu ihtiyarın söyledikleri insanı duygulandırıyor. Halkın genel yapısı böyledir.

Artık şehir içinde de faaliyetler başlamış. Buna bir örnek vermek istiyorum. SHP, "terörizme" karşı bir miting düzenlemek istemiş. Arkadaşlar buna müdahale ederek insiyatifi sağlamışlar. Bir bayan arkadaş çıkıp konuşma yapmış. Bunu gören polisler çevreyi sarmışlar. Ama bayan arkadaş kitle içinde kendini kaybetmiş. Ve böylece SHP teşhir edilerek, miting ERNK mitingine dönüşüyor.

Bir de Partizan örgütünün durumundan bahsetmek gerekir. Bunlar kendi dürüst insanlarını vurdurmuş, devrimcilikten uzaklaşarak TC'nin uzantıları haline gelmişler. Gerçekten birkaç köy dışına çıkamayan bu grup, PKK aleyhine propaganda yapıyor. Bir köyde, devrimci davranmadıkları için köylüler tarafından kovuluyorlar. Soysuz ilişkiler içine girip bunları devrimcilere mal ediyorlar. Eskiden Partizan taraftarı olan bir bayanla konuştum. Bu bayan, Partizan'ın bizzat vurduğu birçok insan olduğunu ve kendi kocasını da vurduklarını söyledi. Fakat gelişen mücadele Partizan'ın maskesini düşürmüştü. Anlatılacak çok şey var. Ama sayfalar sığmaz. Kısaca benim gördüğüm kadavrayla, gerçekten PKK'nin otoritesini sağlanmış durumda. Kirsal alanların tamamen Partizan denetiminde olduğunu söyleyebiliriz. Anlatıklarımızda en ufak bir abartma gerçekten yok. İnanmayan gidip bizzat görebilir.

Ali Şer

Berxwedan'a

Alman devleti, yurtseverleri Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinden uzaklaştırmak için Türk devletiyle işbirliği yapıyor. Halkımızı kendi yoz kültüründe eritmek için ülkesinden koparmak istiyor.

Kürdistan'da da Türk devleti, hain-işbirlikçi aşiret reisleriyle işbirliği yaparak halkımızı birbirine kırdırtıyor. Örneğin, bu konuda en çok mezhep çelişmesini geliştirmek istiyor.

Düşman, halkımızı ister süründürsün, ister metropollere göndersin ve ister Avrupa yoz kültürüne sürüksün, tüm bunları önder güçlerimiz PKK-ERNK-ARGK boşa çıkaracaktır.

Celle'den Beşir

Yurtsever Kürdistanlılar

Biz, Kürt halkı olarak PKK'de yer almasak, kim olacak? PKK, bizi düşmandan kurtarmasa, kim kurtaracak? PKK'nin binlerce şehidi bizim için değil midir? Bu şehitlerin intikamını kim almalı? Binlerce değerli şehidimizin kanı yerde mi kalsın? Düşmanın baskı, katliam, işkence, sürgün uygulamaları ve bizi toprağımızdan koparıp Avrupa'ya satması cevapsız mı kalsın?

Değerli Kürdistan halkı, vereceğimiz cevap elbetteki havayıdır. Eğer tarihte Türk devleti sömürmüş, sürgün etmiş ve katletmişse, bilinmelidir ki, Kürt halkı örgütsüz ve bilinçsiz olduğu içindir. Ama artık hepimiz tarafından iyi biliniyor ki, bugün Kürt halkı örgütlü ve bilinçlidir. Ve PKK gibi bir rehberi, ERNK gibi bir cephesi ve ARGK gibi bir ordusu var. Çok iyi biliniyor ki, Kürt halkı hiçbir zaman böyle bir güce sahip olamamıştır. Bu güçlü silahlar, düşmanı titretmektedir.

Celle'den bir yurtsever

Konya'da Mücadelemize Sempati Geliyor

Yıllık iznimi Konya'nın Cihanbeyli ilçesine bağlı köyümde geçirdim. Köyümde ve diğer çevre köylerde güncel konular, konuşmalar Kürdistan ulusal kurtuluşu üzerinedir.

Bu mektubumda, gerillalarla çarpışmaya girecek yaranlanmış bir erin babasından dinlediklerimi aktaracağım.

Siirt alanında görev yapan 200 kişilik bir jandarma bölüğüne gece arama görevi verilir. Ama cesaret edemez, an-

cak gündüz dağlık bir alanda arama operasyonunu devam ettirir. Fakat arama dağların eteğinde olur. Ne yazık ki askerlerin korktuğu başlarına gelir: Gerillalar, bölüğü görür ve çatışma başlar. Çarpışma sonucu askerlerden 60'ı ölür, 70'i de yaralanır. (Oğlundan olayı duyan baba, oğlunun içerisinde girdiği psikolojik durumu anlatmadan edemedi.) Oğlu, istemeyerek bir gerillayla karşı karşıya gelir. Ge-

rilla kendisini bağışlar. Fakat yukarıdan gelen kurşun isabet edince yaranlanır. Aynı karakolda görev yapan 2 köylüm daha yaralıdır.

Bu durum, TC'nin hiç de umut ettiği gibi köylülerini etkilememektedir. Çünkü az da olsa mücadelenin bilincindedir ve mücadelenin kendileri için verildiğini çok iyi biliyorlar. Bilmekle kalmıyorlar, gerekeni de yapıyorlar.

İ. / 8.10.1987

AĞLAMA YAVRUM

Ağlama yavrum
Ağlama iki gözüm
Sil gözyaşlarım
Gülsün gözlerin
Geleceğimizin onuru
Güveni sensin çocuğum
Damla damla
Akmanın gözyaşların
Pilli trenle oynayamadin
Çocukluğunu yaşayamadın diye
Üzümle yavrum
Bak şu dağların
Taaa... doruklarına
Bak gül kokulu
Özlem dolu derinliklerine
Duyuyor musun
Kuşun seslerini
Zaferimizin ümidi
Kurtuluşumuzun simgesi
bunlar
Sen yavrum
Ne özgür bir ülkede doğdun
Ne de yaşıdın çocukluğunu
Ama senin çocukların
Özgür bir vatanda doğacak
Pilli trenle oynayacak
Çocukluğunu yaşayacak
Sil gözyaşlarım
Körpe kuzum
Sil düşmana inat olsun
Daha çabuk büyüyesin
Şehit olan yoldaşın
Silahını sen alasin
Bu kutsal davada
Bir Mazlum, bir Delil
Bir Kemal, bir Agit
OLASIN diye

Heval

Aarhus/Danimarka

Mücadelemize Sempati Artıyor

Bu sene yıllık iznimi Kürdistan'da geçirdiğim kısa bir süre içinde, orada gördüklerimi ve duyduklarımı sizlere elimden geldiğince gerçeklerden uzaklaşmadan anlatmaya çalışacağım.

Bulduğum yörede yaşayan insanlar, Kürdistan'ın diğer parçalarında da olduğu gibi genellikle yoksul ve köylü insanlardan oluşmaktaydı.

PKK ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine sempati duyan insanlarımızı tehditler savruluyor, evleri aranıyor ve sürekli gözetim altında tutuluyorlardı. Karakollarda bulunan asker sayısı, eylemlerin yoğunlaşmasıyla iki-üç katına çıkarılıyor, geceleri karakol çevresinde ışıklandırma yapıyor ve özel eğitimli köpekler çevreye salınıyorlardı.

Şehre giriş ve çıkışta, asker veya polisler tarafından sürekli kontrol ediliyor, böylelikle hem "eşkiya, terörist" avına çıkılıyor, hem de özellikle gurbetçi insanlarımızdan rüşvet toplama fırsatı bulunmuş oluyorlardı.

Yapılan eylemlerin artık yalnız gece saatlerinde değil, gündüzleri de gerçekleştirildiği dikkate alınıyor. TC'nin yüksek rütbeli subay ve generalleri (MIT de eksik olmaksızın) ve devlet adamlarını katıldığı aielacele toplantılar

düzenleniyordu. Bu gibi toplantılarda Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı yeni, etkili savaş yöntemleri arayışı içerisinde giriliyor ve sonunda çaresizliklerini, yaptıkları açıklamalarda kullandıkları "inşallah bunların hakkından geliriz" sözcükleriyle ortaya seriyorlardı.

Görevine atanır atanmaz bir açıklamada bulunan "süper vali" sözlerinde, yöre halkıyla işbirliğinin, karşılıklı güvenin önemini savunuyor ve Kürdistanlı yurtseverlere, insanlarımızı dolaylı yoldan bir işbirliği teklif ediyordu. Öte yandan köy korucularının maaşları kat kat artıyor ve Kürdistan'da gönüllü görev yapmaya hazır olan öğretim üyelerine, Türkiye'nin metropol kentlerinde çalışan meslektaşlarının kazandığının kat kat üzerinde olan maaşlar vaadediliyor.

Buna karşı her demokrat, devrimci ve yurtsever üzerine düşen görev, kadın-erkek demeksizin ve hiç çekinmeden bir an evvel Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi saflarında yer almak veya en azından partimiz PKK'nin önderlik ettiği bu onurlu ve haklı mücadele ile dayanışma içine girmektir.

Dostca selamlar

Stuttgart'tan
bir Berxwedan okuyucusu

"Kürdistan Halkı ARGK Partizanlarıyla İççedir"

Soru: Bu iznizi nerede geçirdiniz? Ne gibi olaylara tanık oldunuz? Bize anlatırsınız? **Cevap:** Bu iznizi Mardin'in Gercüş ilçesine bağlı (...) köyünde geçirdim. Dışardan mücadeleye bakış ayırılıyor. Ben yurtseverim, ben demokratım, ben Kürdistanlıyım diyen her insanın Kürdistan'a gelip mücadeleyi bizzat kendisinin görmesi gerekir.

Eskiden, bir partizanın köye gidişi, bir eve gidişi büyük bir olaydı. Bugün ise, Kürdistan halkı ARGK partizanlarıyla iççedir. Böyle bir olayın, böyle bir boyutu tarihimize ilk kez sahnelenmektedir.

Soru: Bize, halk ile devrimci arasında ilişkilere bahsederseniz? Hangi boyutlardadır?

Cevap: PKK öyle bir mücadele geliştirmiş ki, bugün halkımız artık kendisi savaşmaktadır. Şöyle ki, kendi köyümüzden birçok insan partizanlara, "Bizi silah altına alın" diyor-

lar. Bir askeri devre, tertip gibi insanlarımız bilinç seviyelerine göre gruplar halinde askere alınmaktadır.

Kendi köyünde partizanları adeta paylaşmıyorlar. Yaşlısı, genci, ihtiyarı herkes yardım etmek için yarışmaktadır. Örneğin annem ekmeğe yaparken her zaman ihtiyacımdan fazla yapardı. Bir gün sordum, "Anne niye bu kadar fazla ekmeğe yapıyorsun, kuruyacak" diye. "Yok oğlum, bakarsın pêsmergeler gelir, her zaman hazırlıklı olalım" dedi.

Yine bizim köyde, her genç kız ve gelin ya bir yün çorap ya da kazak örmektedir. Birisine sorarsan, "Kimin için örüyorsun" diye, hepsi bir ağızdan, "Ordumuzu biliyorsak, silah tutmasını biliyorsak, bizim de yapacağımız görevler var" derler.

Ben Kürdistan'a gittiğim zaman şaşırımdım. Kendimi bir Kürdistanlı olarak bu halkın

çok gerisinde gördüm. Ülkeden çıktığımdan şimdiye kadar Kürdistan'da birçok şey değişmiş. Köy korucuları dışında, halkımızın tümü yurtsever.

Soru: Son dönemlerde, hainlere karşı geliştirilen eylemlere halk ne diyor?

Cevap: Bugün nasıl ki Partinin halktan istedikleri varsa, halkın da partisinden, cephesinden, ordusundan istedikleri vardır. Nasıl ki, TC köy korucularına silah dağıtıyorsa, yurtsever halk da, bu hainleri cezalandırmak için Partiden silah istiyor. Her hain cezalandırıldığında, o gün köylü için bir bayramdır.

Halk artık korkmuyor. Örneğin, çift süren bir ihtiyara işçene yaptıktan sonra karakola götürüp birkaç gün sonra serbest bırakırlar. Bu yaşlı çiftçiye, "Sen de Apocusun?" diyorlar. Bu ihtiyar döndükten sonra, sömürgecilerle alay edip, "Nasıl da benim Apocu-

olduğumu bildiler. Elbette Apocuyum" diyor. Bu ihtiyarın sıcak duyguları, biz gençleri utandırdı.

Soru: Yurtseverlere iletmek istedikleriniz var mı?

Cevap: Yurt dışında olduğumuz için, tüm Kürdistanlı yurtseverlere sesleniyorum: Kürdistan, artık günbegün bağımsızlığa ve özgürlüğe yaklaşmaktadır. Her namuslu ve dürüst Kürdistanlı görevlerini yerine getirmelidir. Aksi takdirde halkımıza karşı suçlu duruma düşeriz. Bu kadar kan akması, akıtılması, ama boşa gitmemiş. Kürdistan'da PKK, ERNK ve ARGK hakimdir.

Halkımıza karşı işlenen hiçbir suç cezasız bırakılmamalıdır. Herbirimiz, kendimizi ordu için, ordu safalarında yer almak için hazırlayalım. Benim de istediğim, kısa bir süre içinde Kürdistan askeri olmak için savaş cephesine gitmek.

Ş. G.
Mardin-Gercüş

Son Gelişmeler Üzerine Bir Önsöz

Faşist 12 Eylül rejiminin 7. yılında Türkiye ve Kürdistan'da bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm yolunda her gün yeni oluşumlar meydana gelirken; Avrupa'daki emigre (göçmen) Türk ve Kürt solunun da "yeni" oluşumlarına tanık olmaktadır. Ne var ki, buradaki "yenilik" Türkiye ve Kürdistan iç dinamiğindeki gibi olumlu oluşumlara sahip olan bir yenilik değildir. Buradaki "yenilik", Kemalizmin daima sol kanadı olan bir partinin, TKP'nin yöresindeki Sol Birlik'in evrimleşip adını TBKP, yani Türkiye Birleşik Komünist Partisi olması gibi bir yeniliktir...

Kürdistan'daki olumlu gelişmeler yanında Türkiye solunun bir bölümünde kırıldıklarını başladığını ve "ilerici-devrimci" çıkışlarını geldiğini de görmekteyiz. Sevindiricidir.

Nitekim, Türkiye solunun "bu bölümü", 7 yıl aradan sonra 1 Mayıs İşçi Bayramını kutlaması; cezaevlerinde yükselen direnişlere destek vermesi ve 6 Eylül sahte referandumuna ilişkin olarak almış oldukları tavır da saygıya değer bir tavrıdır. Kısaca üzerinde durduğumuz bu olumlu gelişmelerden sonra, şimdi sıra emigre Türk ve Kürt solunun olumsuz oluşumlarının ne olduğuna geldi.

Büyük bir çoğunluğumuzun kabul ettiği bir gerçek de şudur: Olumsuzluklar en yoğun olarak, Sol Birlik içinde kümelenen örgütlerde meydana gelmektedir. Sol Birlik'te (TKP, TİP, TSİP, TKEP, TKSP, Peşeng) sözkonusu olan artık yalnızca ahlaki değerlerden yoksun olan olumsuzluk değil, bizzat dünya görüşlerinden kaynaklanan ve onları son derece çirkin du-

raklara kadar götüren olumsuzluklar. Yazdıklarımızı somutlaştıran örneklerle geçmeden önce, Berxwedan sayı 35'te çıkan bir yazıyı tekrar okumak yerinde olur: "Türk kemalistleri varsa, Kürt kemalistleri de olmaz mı?" diye sorulmuş ve yanıt olarak; "Olur, Sol Birlik eşittir Türk ve Kürt kemalistlerin birliği" denmiştir. İşte daha önceleri Berxwedan dergisinde yazılanlar, şimdilik daha da gerçeklik kazanmış oluyor. Nitekim, 8 Ekim 1987 tarihinde Brüksel'de NATO'cu H. Kutlu TBKP olduklarını, Türk ve yabancı basına açıklıyor. TBKP'nin ne olduğu bu önsöz girişiminde yazıldı. Tekrar ediyorum: Türkiye Birleşik Komünist Partisi.

NATO'cu H. Kutlu, bu "yeni birliğin" programını yine Brüksel'de Türk ve yabancı basına açıkladı...

H. Kutlu, yeni programlarını açıklamadan önce, Eylül

ayında, MİT güdümündeki Türk basınında ve özellikle Milliyet'te yer alan "Kürt Dosyası" raporu son derece ilginç ve üzerinde önemle durulması gereken bir başka konudur. MİT'in Milliyet'e vermiş olduğu sözkonusu rapora göre, Sol Birlik'te yer alan Kürt örgütleri ile I-KDP, Türkiye devletiyle temas halinde oldukları açıklanıyor.

Ve böylece TC, içte ve dışta sağlamış olduğu "kutsal ittifak" gerçekleşmiş bulunuyor. Anlaşılan, TC tarihi güncel görevini eksiksiz yapmak istiyor.

Öyle ya, TC devletini güvence altına almasının ve ömrünü günümüze kadar uzatmasının yolu bu "sihirli" formül değil midir?..

Tüm TC tarihi boyunca ayakta kalmasının en temel güvencesi sözde sol olan örgütleri yanına birer koltuk değneği almasından değil midir?..

1920 resmi Komünist Partisi, Türkiye içindeki ilerici hareketi saptırmak ve kontrol altına almak için kurulmuş muymuydu?..

Bu hilkat garibesi TBKP de, PKK ve diğer gerçekçi sosyalistlere karşı oluşturulmuş yeni bir kutsal ittifak olmasın. Kimbilir... Bunu şimdilik zamana ve tarihe bırakalım. Zira; "tarih bütün bilimlerin anasıdır ve çok aydınlatıcıdır."

F. G.
Danimarka / Ekim '87

Okuyuculara;

Elimize kaç sayıda mektup geçmektedir. Mektupların tümünü güncelliklerini dikkate alarak yayımlamaktayız. Bununla mektuplarda zorunlu olarak, yer darlığından dolayı bazı kısaltmalar yapmaktayız. Okuyucularımızdan istediğimiz, bu durumu da dikkate alarak, gazetemize ulaştırdıkları yazıları buna göre yazmalarınıdır.

BERXWEDAN

BERXWEDAN'A

Kan dökmektedir halkımızın en değerli ve yüce evlatları. Ve bunun için kendisini Kürt olarak tanımlayan herkes bağımsız ve özgür geleceği yaratmaya çalışan yüce Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu'nu gücü oranında desteklemeli. Kan ve can verip güçlendirmelidir. Ülkemiz kurtulmadan dünyanın hiçbir ülkesinde ve hiçbir yabancı ulusun içinde bizim için kurtuluş olmaz. Yaşasın PKK, ERNK ve yiğit ARGK birliğimiz. Kahrolsun her türden teslimiyet ve ihanet. Yaşasın Ulusal Önderimiz APO!

Wesel'den S.T.

KÜRDİSTANLILAR

Kürdistan, bugün bir sıcak savaş alanı ise, Avrupa'daki Kürdistanlılara çok iş düşmektedir. Ve koşullar da vardır. Aydınından gence, esnafından işçisine, ihtiyarına kadar bugün bizleri çok görev bekliyor. Bizler, bu görevleri yerine getirmeliyiz.

Şunu hiç unutmayalım; Avrupa bizim kurtuluşumuz olmaz. Ülkemiz bizi bekliyor. Her gün analarımız, bacılarımız, sömürgeci Türk devletinin ayağı altında çiğnenmektedirler. Dersim'i, Koçgiri'yi, Zilan'ı, Palu'yu, Genç'i unutmayalım. Burada çok bacılarımız ve kardeşlerimiz katledildi.

Agit/Belçika

ARGK'YE SELAM

Tüm Kürt halkının en son umudu olan Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu-ARGK'yi bin kere can çirgerimle selamlayarak başlıyorum.

Tüm savaşçılarımıza sesleniyoruz:

Biz tüm Kürt halkı olarak candan size yalvarmaktayız, vatanımızı faşist Türk sömürgecilerinin ve onların emperyalist babalarının pis çizmelerinin altından çıkarın. Önünüzde engel olan her şeyi aşmalısınız, ister babamız olsun.

Burada size dil uzatanın dilini çekeriz, el uzatanın elini kırarız. Sizin için her gün ölme hazırız. PKK kendine hedeflediği noktaya mutlaka ulaşacaktır. Bizi engellemeye çalışan ne varsa yerle bir olacaktır. Biz de tüm gücümüzle kendimizi yetiştirip ülkemize dönüp ARGK'nin içinde yerimizi alacağız.

Tüm düşmanları vatanımızdan söküp atacağız
Bağımsız ve özgür bir Kürdistan kuracağız
Mazlumların, Agitlerin intikamını alacağız
ARGK'nin içinde yerimizi alacağız

Hamburg/Vedel'den
ERNK taraftarı İ.Y.

Komela Kurden Avustralya (Avustralya Kürt Derneği)'nin Berxwedan'ın 15 Günlük Olması Dolayısıyla Gönderdiği Mesajı:

Değerli arkadaşlar,
Berxwedan'ın bundan sonra her onbeş günde bir çıkması haberi bizleri olduğu gibi, tüm demokratik çevreleri de coşku içerisinde bıraktı. Bu müjde haberi Berxwedan'ın 38. sayısında okuduğumuz zaman herkes birbirini arayarak bu kararı adeta kutluyordu. İnsanlarımız yanyana geldiğinde konuştukları tek şey günlerce bu konuydu. Berxwedan'ın bu kararı, halkımızın PKK önderliğinde başlattığı ulusal kurtuluş mücadelemizin ne kadar gelişip boyutlandığını bir ifadesiydi.

Berxwedan, PKK önderliğinde halkımızın yarattığı en görkemli değerlerden biri olup, mücadelemizin bir yayın organı haline getirilmiştir. Berxwedan, bugün gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında olayları en düzenli ve güve-

nilir bir şekilde kitlelere yansıtan değerli bir yayın organımızdır. Berxwedan'ın daha da güçlenmesi, önemli bakımından gereklidir. Kürdistanlı yurtseverlerin maddi ve manevi desteğiyle yarımlar için daha da güçlü bir Berxwedan yaratalım.

(...)
Bugün Cephesiyle, Ordusuyla Kuzey-Batı Kürdistan'a önemli oranda devrimci hakimiyetini koyan Partimiz, halkımızla bütünleşmiştir. Buna tahammül etmeyen reformist güçler, gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında halkımız üzerinde kafa karışıklığı yaratmak için her türlü iğrenç faaliyetlerini yürütmeye çalışmaktadırlar. Fakat halkımız, ihanetin her türlü engellemelerini de boşa çıkararak, ihanet sahiplerine nerede olursa olsun gerekli dersi vere-

cektir. Avustralya alanında da bu iflah olmaz siyaset cambazları Komela içinde de yıkıcı faaliyetlerini sürdürerek adeta engel olmaya çalıştılar. Fakat yurtsever halkımız, onların bu yıkıcı faaliyetleri karşısında artık sabrı tükenerek 1987 Genel Kurulu'nda hepsini safdışı etti.

Bundan sonra Komela, PKK önderliğinde verilmeğe olan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini destekleyecek, her türlü demokratik faaliyetini de mücadele alanına kanalize edecektir.

PKK'yi desteklemek, bugün her demokratik örgüt için artık tarihi bir görevdir. PKK, geçmiş tarihimize inceleyerek kendi halkı önüne en doğru siyasi çizgiyi koymuştur. Halkımızın her gün PKK safalarına geçmesi elbette bu doğru siyasi çizgiye dayanmaktadır...

— Kahrolsun faşist generaller çetesi!
— Kahrolsun inkarcı-reformist hareket!
— Yaşasın PKK önderi içinde birleşen halkımızın haklı mücadelesi

KÜRDİSTAN'DA GÖÇLER; NEDEN VE SONUÇLARI - III

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

Birer küçük feodal devlet olan beylikler, Osmanlılar tarafından daha da bölündüler. Beylikler için de çatışma halindeydiler. Osmanlı padişahları gerektiğinde yeni beylikler oluşturarak bu iç çelişkileri derinleştirdiler.

1639 Kasr-ı Şirin antlaşmasıyla Osmanlı imparatorluğu doğu sınırlarını güvenceye alıncaya, Kürdistan siyasetini sertleştirir. Diyarbakır'a Ahmet Paşa'yı vali atar. Bu vali önce Şengal Yezidi Kürtlerini katliamdan geçirir. Ardından Van'a kadar sindirme katliamlarını yaygınlaştırır. Aşiretlerin iç göçü yoğunlaşır.

Osmanlı vahşeti bazı Kürt beyliklerini yeni arayışlara iter. Birlik yerine dış dayanak bulma eğilimi ağır basar. Bu

"1800'lerin başlarından itibaren Osmanlı imparatorluğunu hamisi kesime Avrupa'nın büyük kapitalist devletleri, restorasyonu dayattılar. Devlet kurumlarının düzenlemeye giden Osmanlı imparatorluğunun bu politikası en olumsuz yankısını Kürdistan'da buldu. Kürdistan'da tekrar ayaklanmalar ve Osmanlı ordusunun katliamlarıyla göçleri gelişti."

dayanak güçsüz bir gelişme içinde olan İran Şahlığı ve kısmen de gelişme eğilimi içinde olan Rus Çarlık ordularıdır.

Bu arada Osmanlı imparatorluğunun bünyesinde ciddi değişimler meydana gelecektir. 1700'le gelişen Osmanlı-Rus savaşlarının tümünü, Rus ordusu kazanacak, yayılma içinde olan Rus Çarlığı, Osmanlı imparatorluğu içinde hristiyan halkların hamisi kesilecek, özellikle de Ermeniler bunu fırsat bileceklerdir. Batıda egemen olan kapitalizm Fransa ve İngiltere'yi yayılmaya itecektir. Bu devletler bir yandan Balkan ve Kuzey Afrika halklarının içine sızarken, diğer yandan imparatorluğu mali ve askeri bağımlılığa düşürme planları geliştiriyorlardı. 1808'de amaçlarına ulaştılar. Önce palazlanan feodaller yönetime ortak oldular, ardından 1838 Tanzimat Fermanıyla komparator burjuvazi ve kendi lehlerine bütün ekonomik, siyasal hakları aldılar.

İmparatorluğun bütünlüğünün hamisi kesilen bu devletler, restorasyonu dayattılar. Devlet kurumlarında düzenlemeye giden Osmanlı devletinin bu politikası en olumsuz yankısını Kürdistan'da

Düzenleme baskıları artıyor, beylerin otomomilerini sınırlandırıyor, yeni vergiler ve askerlik yasaları getiriyordu. Malatya, Maraş dolaylarındaki Kürtler ayaklandılar. 1809'te Süleymaniye'de

Abdurrahman Paşa ayaklandı. Ayaklanma katliamla bastırıldı. İki yıl süren savaş sonunda Abdurrahman Paşa öldürüldü. 1812'de oğlu Ahmet Paşa ayaklandı. 1820'de de Zaza Kürtler ayaklandılar. Ayaklanma tüm Kürdistan'ı kapsıyordu. 1826'da Reşit Muhammed Paşa, geniş yetkilerle Diyarbakır'a vali atandı. Bu, ayaklanmanın boyutunu arttırdı. Küçük odaklar halindeki savaş Diyarbakır, Botan, Hakkari, Musul'u kapsıyordu. 1840'a kadar devam eden savaş Kürt halkının lehineydi. Ancak Osmanlı imparatorluğunun bu en güçsüz döneminde oldukça avantajlı durumda olan Kürt beylikleri birlik kuramadılar.

Bu arada Mısır'da Fransızların desteği ile bağımsızlığını ilan eden Kavalı Mehmet Ali Paşanın oğlu İbrahim Paşa, büyük bir ordu ile Adana ve Konya'yı da alarak İstanbul'u tehdit altına aldı. Osmanlılar İngiliz, Fransız hatta Rusların desteği ile bu defa da kurtulacaklardı.

Osmanlı devleti, Kürt halkını dize getirmek için toprak donanmış 100.000 kişilik vahşet ordusunu Hafız Paşa komutasında Kürdistan'a yolladı. 1830'da başlayan sefer, İbrahim Paşanın savaşını nedeniyle kesintiye uğradıysa da devam ettirilir. Osmanlı ordusunun amacı kuzeyden ve güneyden Botan'ı kuşatmak, batıdan ilerlemek, böylece Kürdistan'ı kalbinden vurmaktır. Osmanlı ordusu geçtiği yerleri yakıp yıkar.

Osmanlı ordusunun askeri danışmanı olan Alman mareşali Moltke, "Türkiye anıları" adlı kitabında, 1836'da Cizre, Silvan, Beşiri vd. alanların harabe haline getirildiğini, köylerin ateşe verildiğini, herkesin süngülenildiğini, askerlerin kadınların kollarındaki bilezikleri almak için bileziklerini kestiklerini anlatır.

Kürt halkı kahramanca direnir. Bu direnişlerden en ünlüsü, bir avuç insanla Sait Bey'in Xarzan'daki bir kalede 1838'de sergilediği direniştir. Osmanlı ordusu sayı üstünlüğü ve topraklarına rağmen kaleyi alamaz. Binlerce ölü vermiştir. Muzakere ile Sait Bey kaleyi bırakır. Osmanlı ordusunun sözünün anlamı belirdir: Bir gün geçmeden Sait Bey öldürülür.

Yine Moltke, Kürtlerin son nefesine kadar direndiklerini, 50 Kürt kadınının Osmanlı ordusunun eline geçmemek için kayalardan sulara kendilerini attıklarını belirtir. Çocuk ve kadınlar da süngülenir. Moltke bizzat Mısır-Osmanlı savaşında Nizip dolaylarında Kürtlerin Osmanlı ordusundan nasıl yığınlar halinde firar ettiklerini ve savaşmak için dağlara çıktıklarını anlatır.

Sıra Kürdistan'ın kalbindedir, Kürt beylikleri, Osmanlı ordusunun amacını net kavramıştır. En ciddi birliği Botan miri Bedirxan Bey sağlayacaktır. Bedirxan Bey, Musul, Van, Hakkari, Muş, Diyar-

bakır'a kadar olan alanda birlik sağlar. Ancak bu birlik sağlam değildir. Beyler bir kısmı kararlı değildir. Bu arada İngiliz misyonerler de bölgede cirit atmaktadır. Özellikle Ermeni ve Hakkari Nasturlerini kullanmaktadır. Bedirxan Bey, o zamana kadar olan en ciddi birliği sağlamıştır.

Osmanlı ordusu, gaddarlığı ile meşhur Topal Osman yönetiminde 100.000 kişiden oluşuyordu. 1843-46'da olan savaş Kürt halkının yenilgiyi sonuçlandı. Yenilginin nedenleri pek çoktur. Osmanlı ordusu hem sayı olarak çok fazla, hem de topları vardır. Kürt aşiretleri bu silahlardan yoksundur. Ama yenilginin asıl nedeni ayaklanmanın iç man-

riliyor. İşin kolayına gidiyor. Kürdistan halkı yeniden katliam diyor. Hem de her defasında binlerle. Buna Kürt halkının ülke ve özgürlük aşkı ve direniş gücünü eklersek, kitlesel göçlerin zorluğu anlaşılır. Yine de Kürt halkının en büyük korunağı dağları olur.

Osmanlı egemenliği, savaşlar, vergiler, katliamlar ve feodal bölünmüşlük halkın iç dinamizmini adeta dondurur. Balkanlardaki halklar gibi emperyalist burjuvazi ile doğrudan ilişki de yoktur. Bu da kapitalist gelişmeyi önler. Sonuçta aşiretçi örgütlenme aşılmadığı gibi iç ayrılıklar daha da derinleşir.

Bedirxan Bey ayaklanmasının ardından binlerce Kürt İran ve Rusya'ya göç

tiğında yatar. Kürt beylerinin birliği zayıftır. Çelişkiler savaş içinde önemli sayısını Osmanlılarla beraber hareket etmeye kadar itecektir. Örneğin daha sonraları ayaklanacak Bedirxan Bey'in yeğeni Yezdan Şer, Osmanlı ordusuna yardım edecektir. Demek ki siyasal düzey ve feodal parçalanmışlık ile bundan kaynaklanan ihanetler, ayaklanmaların yenilgisinin en temel nedenini oluşturacaktır. Emperyalistlerin Kürdistan sorununda Türk egemenlerine verdikleri desteği de hesaba katmak gerekir. Balkan halklarının tersine, emperyalist devletler baştan beri Kürdistan sorununda Osmanlı devletinin yanında olacaklardır.

eder. Bedirxan Bey ve ailesi önce İstanbul'a, oradan da Girit'e sürülür. Bu hususu açacağız. 100.000 kişilik Osmanlı ordusuna karşı 40.000 kişilik Kürt gücü az değildir. İhanetler ve beylerin teslimiyeti ayaklanmayı kırdığı gibi, Osmanlı ordusuna en erken sığınan da beyler oldu. Osmanlılar, bundan itina ile yararlandılar. Tam güvendikleri usaklarını tekrar görevlendirirken, diğerlerini sürdüler ya da öldürdüler. Sürülenleri politik eğitime alarak usaklaştırdılar. İlk Kürt aydınlarının bunlardan türediklerini hemen belirtelim. Böylece "Kürt aydınının" özelliği usaklık, hep halkından binlerce kilometre uzakta olmak oldu. Abdulhamid dönemi-

"1877'de padişah olan Abdulhamit'le başlayan dönem Kürdistan için en olumsuz dönemlerden biridir. Osmanlıların imdadına yeni palazlanan Alman emperyalizmi yetişir. İstanbul, Alman sermayesi ve askeri uzmanlarıyla dolar... Bu gelişmelerin Kürdistan'a yansısı çok olumsuz olur. Abdulhamid, Rus-Kazak birliklerinden esinlenerek Kürt beylerinden Hamidiye Alayları örgütler. Bunların sayısı az değildir; ilk elden 16 alaydan oluşmak üzere 52.000 kişi silah altına alınır."

Sömürgeci derinleşme politikası ayaklanmaları doğurur. Ayaklanmaların ardından katliamlar. Neden, kitlesel güçlerin gerçekleştirmediği dönemin ve sistemin mantığında yatar. Osmanlı Türk egemeninin ekonomik, siyasal varlığı kılıç ve topra yoğunlaşmıştır. Halk yeniden göç etti-

mini değerlendirirken bu konuyu açmak gerekecektir.

Böylece Kürdistan'dan bir nevi "gönüllü" göç de doğdu. Politik dilde buna mülteci denir. Dikkat edilirse mülteciği bağlatıp politik sanat haline getirenler Kürt halkı değil, Kürt feodal egemenleri ve onlardan türeme aristokrat

aydınlarıdır. Kemalist dönemde, Kürt aydınının, mülteciği tümüyle gönüllü bir kaçınıklık haline getirdiği görülür. Sonradan bu göç Avrupa'ya kadar uzayacaktır. İleriki bölümlerde buna değineceğiz.

1853'te Yezdan Şer ayaklanması olduysa da aynı akıbeti uğradı. Yine de Kürdistan genelinde aşiretler yarı direniş durumuna yaşıdılar. Fakat Bedirxan Bey ayaklanmasının bastırılması Kürdistan'da olumsuz bir dönüm noktası oldu.

1877'de padişah olan Abdulhamid'le başlayan dönem, Kürdistan için en olumsuz dönemdir. Bu yıllarda Osmanlı-Rus savaşları bütün hızıyla devam etmektedir. Yunanistan İmparatorluktan kopmuştur. Bulgaristan, Romanya ve Sırbistan'da ulusal kurtuluş ayaklanmaları birbirini izlemektedir. Bunların yanısıra Arnavutluk, Lübnan, Yemen, Arabistan ayaklanmaktadır. İmparatorluğa bağlı çoğu ülkeler (Cezayir, Mısır, Irak vd.) İngiliz ve Fransızların yarı işgali altındadır.

Osmanlıların imdadına yeni palazlanan Alman emperyalizmi yetişir. İstanbul, Alman sermayesi, askeri uzmanları ile dolar. Askeri demiryolları döşenir. Alman İmparatoru Wilhelm, Alman sermayesinin temsilcisi olarak iki defa İstanbul'a gelir. Pan-Germanizm, Pan-Islamizmi doğurur. İslamcılık, örtülü Pan-Türkizm'dir.

Bu gelişmelerin Kürdistan'a yansısı çok olumsuz olur. Abdulhamid, Rus Kazak birliklerinden esinlenerek Kürt beylerinden Hamidiye Alayları örgütler. Bunların sayısı az değildir. İlk elden 16 alaydan 52.000 kişi silah altına alınır. Beylere geniş insiyatif tanımır. İnsiyatif, usaklığın belidir. Beylerin yönetimindeki alaylar, geliştirdikleri talanlara iç çelişkileri daha da derinleştirirler. Bu alaylar Ermeni halkına karşı da kullanılır. Beyler, Ermeni halkından "kafirlik vergisi" aldıkları gibi, onları bedava serflere de koştururlar. Hamidiye Alayları öneü birliklerdir. Savaşlarda önde kırıdırırlar. Örneğin 1828-29 Osmanlı-Rus savaşında Kürt beyleri takındıkları savaş dışı kalma tutumlarını terkederekler. 1877-78 Osmanlı-Rus savaşına Şeyh Ubeydullah, oğlu Şeyh Abdulkadir ile Şeyh Celalettin komutasındaki 50.000 kişilik Kürt gücü katılır. Yenilirler ve perişan olurlar. Şeyh Celalettin, Van'da zehirletilir. Değişik kaynakların olayın sorumluluğunu Ermenilere yüklettikleri gibi, Ermeni kaynakları da daha çok Osmanlı padişahının yaptırıldığı şeklinde dir.

Tekil olay önemli değil. Bu olaydaki gerçekler önemlidir. Hamidiye Alayları, Kürt halkının bağırma bıçak gibi saplanmıştır. Kürt feodal beyleri, tarihlerinin en kötü usaklığını sergilerken, pratikte büyük ayaklanmalar olanaksız hale

gelecektir.

Olumsuzluk bu kadarla sınırlı değil. Abdulhamid, milis beylerin çocuklarını Bağdat ve İstanbul'da Zedegan okullarına alır. Bunları ulusal muhafızları gibi yetiştirir. Böylece ilk Kürt aydınları yetişir. Bunlar Osmanlı devletinde ya subay ya da bürokrat olurlar. Meslekleri de usaklık olur. Bu oluşum önemlidir. Çünkü Kürt Taali Cemiyeti'ne önemli oranda bu işbirlikçi zihniyet kaynaklık edecek, ayaklanan beylerin Osmanlı terbiyesinden geçen bir kısım çocukları Osmanlı devletinin güçlü savunucuları haline gelecektir. Bunlardan bir örneği 1805'te Süleymaniye'de ayaklanan Baban aşireti reisi Abdurrahman Paşa'nın ardıllarıdır.

1880'de Şeyh Ubeydullah isyanı hariç tutulursa bu dönemde büyük ayaklanma gelişmeyecektir. Şeyh Ubeydullah'ın 50.000 kişi ile başlattığı ayaklanma, Şemdinli'den başlayarak Doğu Kürdistan'a yayılır. Tebriz'i tehdit eder. İran, ayaklanmayı Osmanlılar ve emperyalistler vasıtasıyla bastırır. Ayaklanmanın potansiyelini boğmada daha büyük başarılar için devletlerin tümü hemfikir. Mekke'ye oğlu Şeyh Abdulkadir'le beraber sürülen Şeyh Ubeydullah, 1883'te ölür. İttihat-ı Terakki, ondan yararlandı. Onu ayan meclisi üyesi yaptı. Gerçekte Şeyh Abdulkadir, Osmanlılara düşman olduğu gibi hep hizmet etti. Kürt Taali Cemiyeti'nde Osmanlı birliğinin en hararetli savunucusu olur. Bu hizmetlerinin karşılığı, 1925'te Diyarbakır'da asılarak ödedi.

İttihat-ı Terakki Dönemi ve Kürdistan'da Göçler

İttihat-ı Terakki'de örgütlenen komisyoncu komprado Türk paşaları, 1908'de iktidar oldular. 1908 dönemi Kürt halkı üzerindeki baskıların sistemli bir hale geldiği dönemdir. 1908 bir burjuva devriminden ziyade bir darbedir. Alman emperyalizminin desteği önemli rol oynadı. 1908 burjuva hareketi, demokratik muhtevası olmayan bir hareket oldu. İmparatorluğun parçalanmasına tepki hareketiydi.

İmparatorluğun artık halkların ayrılmasını önleyecek gücü yoktur. 1912'de Balkan halklarının tümü ayrılıştı. Arap halkları da hızlı bir ayrılma sürecini yaşıyorlar.

İttihat-ı Terakki, Türk şovenizmini doğuya çıkarıp rejimin ideolojisi olarak örgütledi. Osmanlılık ve Pan-İslamist akımların yanında asıl öne çıkan Pan Türkizm oldu. İttihat-ı Terakki, okullarda Türkçeyi mecburi kıyor, ancak bu terbiyeden geçenleri devlet işlerine alıyor, yapısını Türklüğü onlardan iyi savunan usaklar dışında kimseyi almıyor, açıkça imparatorluk bünyesindeki bütün halkları Türkleştirmeyi ölümlü plan olarak koyuyordu. Planın pratik anlamı da açıldı. Hristiyan halklar ayrılıyor, elde Kürt halkı ve Araplar kal-

"1916'larda Diyarbakır, Muş, Bitlis ağırlıkta olmak üzere Kürdistan'ın merkezi alanlarından 700.000 Kürt Türkiye'ye mecburi göçe tabi tutuldu. Bunlar yapılan plana göre Türkiye şehirlerine %5-10 oranında dağıtılacaklardır.

Gerçekte ise göç maske idi. Bu büyük kütlenin yarıya yakını Toroslari aşamada. Çok azı Konya ve Ankara'ya varabildi. Gerisi ya hastalık ve açlıktan ya da Türk askerlerinin çete saldırılarıyla öldürüldü."

yordu. Bu durumda iki yol vardı: Bitirebildiği halkları bitirecek, Kürt halkını da katliam ve asimilasyonla eritecekti.

Fakat İttihat-ı Terakki'nin planı yürümeyecek, Osmanlı imparatorluğu Alman emperyalizmi ile aynı blokta diğer emperyalist devletlerle girdiği paylaşım savaşını kaybederek dağılacaktı.

İttihat-ı Terakki, Kürdistan'da göç ve mecburi iskanları sistemleştirecek, aslında sistemleşen kemalist politikanın ögeleri bu dönemde oluşacak. Kemalizm bunları geliştirecekti.

Önce Kürdistan'ın durumundan bahsedelim. 1908'de doğan biçimsel hürriyet ortamında Kürt Taali Cemiyeti kurulur. Bu siyasal, kültürel bir oluşumdur. Nitelik ve pratiğinden çıkarılacak sonuçlar oldukça öğreticidir. Derneğin kurucuları önceden söz ettiğimiz Abdülhamid politikasına uygun İstanbul'a alınan ve Osmanlı terbiyesinden geçen mebus, subay ve bürokrat Kürt aristokrat aydınlarıdır. İmparatorluğun bünyesindeki bütün halkların öncülleri ulusal bağımsızlık temelinde örgütlenip savaşıyorlar, bunlar İstanbul'a yapıtılar. Bu ilk hakim sınıftan türemekle birlikte burjuva aydınları, hep Kürdistan'dan uzak kalma geleceğini başlattılar. Budan da ötesi var: Ulusal bağımsızlık gibi yüce bir amaç yerine kültürel özerklik için mücadeleli öne aldılar. Bunun belgeleri vardır. Bunların tutumunun 1880'e kadar Kürdistan'da olan ayaklanmaların niteliği ile alakası yoktur. Açıkça bunlar, Türk-Osmanlı burjuvazisine umut bağladılar ve bu geleneği başlattılar. Aralarında pişmanlık gösterip direnenler, Kürdistan'a dönme çağrısı yapanlar oldu. Ancak bu, hareketin dönemindeki siyasal niteliği Kürt halk gerçeliğine yabancı oldu.

Diğer yandan Hamidiye Alayları bir ulusal direnişi o denli güçleştirmişti ki, Osmanlı politikasının 1850'lerle uyguladığı Kürtlerle Ermeniler arasında çelişki yaratma

planı da ürün vermişti.

Osmanlı imparatorluğu 1914-18 savaşını Rum, Ermeni ve Kürt halkını soykırıma uğratma savaşları olarak değerlendirir. Geçen bölümde değindik. 1890'daki katliamlara ek olarak 1915 Nisan'ında Ermeni katliamı yapıldı. Bir milyon Ermeni katledilirken, bir o kadarı göç ettirildi ya da yollarda öldürüldü. Kürt halkı Dersim vd. pek çok alanda Ermenileri korur ve yardım ederken, diğer yerlerde Hamidiye Alayları'nın komutan beyleri katliamlarda ciddi rol oynarlar. Tabii Ermeniler de Ağrı, Van taraflarında Kürtlere yönelik benzer katliamları yaparlar.

Hamidiye Alayları'nın akıbeti de öğreticidir. Osmanlı-Rus savaşlarında öncül birlikler olarak savaştılar. Zınar Silopi, aynı birliklerde subaydır. Anılarında, Pontus katliamlarında kullanıldıklarını, kendilerine güvenilmediğini, kapılarında nöbet tutulduğunu belirtir. Sayıları 150.000 civarında olan ve tamamen Kürt köylülerinden oluşan bu bir-

likler tümünden imha olurlar. Bunların çoğu da Sarıkamış'ta kırdırılır.

Sarıkamış'ta yüzbinlerce askerlik ordusu daha Rus ordularıyla karşılaşmadan telef eden Enver Paşa, kaçır şekildedir İstanbul'a döner ve Osmanlı ordusunun telefine neden olan Sarıkamış savaşının sonucu hakkında şunları söyler: "Sarıkamış çarpışmasında dışarıdan bakarsak yenilirdik sayılır, fakat gerçekten muzaferiz. Çünkü Sarıkamış ormanlarından Erzurum'a kadar uzanan yollar üzerinde onbinlerce Kürt gençlerinin cesetlerini braktık." (Gora Sasuni, Kürt Ulusal hareketleri ve Ermeni-Kürt ilişkileri s. 155)

Türk şovenizmi bu kadar değildi. Alıntı aldığımız kitabın yazarı bir Ermeni papazdan şunu aktarıyor:

"Bir Ermeni sürgün kafilesini perişan bir halde Adana'ya varır. İstanbul'dan Kürt bölgelerine nakledilmeleri ister. Ermenilerin tifotu olduğu tespit edilir. Kaymakam nakil işleminin doğru olmayacağını söyler. Merkez hükümetin cevabı şu olur: Zarar görecektir onlar neticede iki düşman unsur olacaktır."

Türk egemenlerinin politikası şudur: "Zo (Ermeniler) gitti, Lo (Kürtler) kaldı." 1914-18 Kürt halkının soykırıma uğradığı yıllar olur. Kürtleri toplu imha edenler sadece Türk ordusu değil. 1916'da Van, Urmiye'ye kadar yayılan Rus ordusuna bağlı Ermeni çeteleri de vardır. Bunlar 1915'in yanlış intikam hesabı peşindedirler. Rus-Osmanlı savaşına sahne olan Ağrı, Van, Urmiye alanları harap olur. Dr. Kemal Mazhar Ahmed, "Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Kürdistan ve Ermeni Soykırımı" kitabında Urmiye civarında Türk ordusunun yüzlerce köyü ateşe vererek bölgeyi harap ettiğini yazar.

Dr. Kemal Mazhar'dan ayrı Gara Sasuni, M. Emin Zeki, Dr. Lazarev vd. pek çok tarihçi Kürt halkının başına getirilenleri belgelerler. Kürt halkı bu yabancı savaşta kırılmama için direnir. Dersim büyük ölçüde savaş dışı kaldığı gibi, Ermeni halkını da korur. 1914'te Siirt-Besiri, Kurtalan bölgesinde baharla beraber Xarzan aşi-

Kürdistan'ında 12.000 nüfuslu 20 köyün 6-7 ayda hastalıktan 800 kişiyi yitirdiğini, Süleymaniye'nin nüfusunun 1/3'e indiğini, Hanekin'in hastalık ve katliamlardan boşaltıldığını, Güney Kürdistan'ın tarım arzısının %50'sinin ekilemediğini, 20-30 kişilik ailelerin sayısının 3-4'e düştüğünü yazar. Kuzey Kürdistan'ın hayvan deposu Hakkari, ölü hayvan leşleri ile doludur. Yaşayan nesil baba ve dedelerinden bu dönemde fazlasıyla dinlemiştir. Deyimim kısa söyleyişle "Kürt halkının başına tufan çökmüştür." Bunu eken de Türk burjuvazisidir. Arada Ermeni, Süryani halklarının katliamına ölçü biçmemek gerekir. Sadece Abdülhamid döneminde katledilen 350.000 Ermeniye karşılık bu sayının İttihat-ı Terakki döneminde 1.500.000'a çıktığını belirtelim.

İttihat-ı Terakki burjuvazisi, daha da ileri gider. Kürdistan'ı boşaltmaya çalışır. Ermeni jenosidinden sonra, Kürdistan tarihinin en büyük göçünü Kürt halkına dayatır. Dağlar Kürt asker kaçaklarıyla doludur. Osmanlı kaynakları bu sayıyı 300.000 gösterir. Gerçekte ise daha çoktu. Osmanlı ordusundan kaçan Kürt asker grupları direnme halindeki aşiretlerle birleşiyordu.

Osmanlılar, Jenosid bakanlığı görevini gören ve göçleri organize eden "aşiret reislikleri ve göçmenler umumi müdürlüğü" kurmuşlardı. Başkanı Şükrü Kaya idi. Bu şahıs M. Kemal hükümetlerinde de bakan olacak ve 1930'larda Kürt halkının göçünü planlayanların başında gelecekti.

1916'larda Diyarbakır, Muş, Bitlis ağırlıkta olmak üzere Kürdistan'ın merkezi alanlarından 700.000 Kürt Türkiye'ye mecburi göçe tabi tutuldu. Bunlar yapılan plana göre Türkiye şehirlerine %5-10 oranında dağıtılacaklardır. Gerçekte ise göç maske idi. Bu büyük kütlenin yarıya yakını Toroslari aşamada. Çok azı Konya ve Ankara'ya varabildi. Gerisi ya hastalık ve açlıktan ya da Türk askerlerinin çete saldırılarıyla öldürüldü. Sadece Türkiye'ye göç ettirilenler değil, bir o kadarı da göçmemek için güneyde Musul'a, Halep'e göçtü. Onları da benzer akibete uğradı.

Osmanlı Türk egemenliği altında Kürt halkının uğradığı soykırım ve göçler, Ortadoğu'nun bu büyük halkını yüzyıllarca tarih dışı bıraktı. Çok açık olarak şu belirleme yapılabilir. Tarih böyle vahşet görmedi. Vahşi bir hayvan bile karın tokluğu kadar avımı parçalar. Ama Türk hakim sınıfların insaniğe kastetti. Kürt halkını bu denli katliamlara uğratmasının başka izahı olamaz.

Fakat Osmanlı Türk hakim sınıflarının Kürt halkına uyguladıkları jenosid ve göç ettirme politikası da birinci perdedir. Kalınan yerden kemalist devlet devam edecek, asil soykırımcevahiri ve göç politikasını çok yönlü geliştirecektir. DEVAM EDECEK

Dr. Kemal Mazhar, yukarıda adı geçen kitabında, İran

ULUSAL KONGREYE
DOĞRU...

TOPLUM TARİHİ BOYUNCA KADIN SORUNU

İnsan soyunun varlığı ve toplumsal üretim için temel ve zorunlu yapı olan aile, hem kadını tanımlayan, hem de kadının egemenlik altına alındığı, köleleştirildiği, kadın sorununu yaratan temel bir alan olmaktadır.

İnsanların ilk toplumsal örgütlenmesi olan ailenin biçimlenmesi, insanların üretim faaliyetine bağlı olarak büyük değişiklikler geçirmiştir. Toplum tarihinde aktif bir öge olan aile; kandaş aile, ortaklaşa aile, iki başlı aile vb. türden evrim geçirmiştir. İnsanlığın barbarlık döneminin klan örgütlenmesi ve ailede; üretim faaliyetinde etkin ve egemen olan kadın belirleyicidir. Hayvanların evcilleştirilmesi, toprağın tarıma açılmasıyla birlikte bir sürü sevetin ortaya çıkması, bu servetler üzerinde erkeğin uzmanlık ve özel mülkiyetinin gelişmesi; erkeği toplumsal üretimde birinci öge durumuna getirir. Ailede, ataerkil aileye geçerek erkek egemenliğinin doğmasına yol açar. Aile içinde kadın aleyhine gelişen bu durum, kadının köleliğine ilk adımdır. Bu eşitsizlik toplumsal eşitsizlikle bütünleşerek, her sınıflı toplumda katlı bir şekilde artacak. Kadının düşüncesine, sosyal yaşamına yansımalarıdır. Kadın aleyhine olan bu durum egemen ideoloji ve dinler tarafından kutsanacak, kadının ailedeki köleliği kadın ve topluma benimsenilen ve gelenekleşen bir statü durumuna getirilecektir.

Erkek kadını arasındaki eşitsizliğe indirgenebilen bu çelişki, tek başına tümüyle kadın sorununu yansıtmamaktadır. Kadının asıl sorunu onun toplumsal bir varlık, üretici güç olmasından kaynaklanan toplumsal, ulusal eşitsizlik ve sömürü ile edinildiği sorunlardır. Toplumdaki bütün eşitsizlikler ve çelişkiler gibi, kadın sorununa kaynaklık eden nedenler toplumsaldır. Kadının aile içinde köleleştirilmesi ile toplumsal olarak köleleştirilmesi, düşkünleştirilmesi içiçe gelişmiştir.

Üretici insanlık üzerinde sömürünün gelişmesi ve sınıf egemenliğinin kurulmasıyla, kadının köleliğine de adım atılır. Daha kalın toplumunda egemenlik altına alınan kadının sömürülmesi sınırlıdır. Köleci düzende, üretici güç olarak kadın köleleştirilince, aile

YEKİTİYA JİNÊN WELATPARÊZÊN KURDİSTAN (YJWK)

içinde de tam düşkünleştirilir.

Köleci dinler, genel olarak toplumun köleliğini ve köle sahibine itaatini kutsarken, kadınların her haktan yoksun varlık olarak köleliklerini erkekler lehine şiddetle kutsar. Sınıflı toplumla kadınlar arasında da sınıflaşma yaşanır. Fakat sınıf statüsü ne olursa olsun, toplumsal konumu ile belli kesimleri egemen sınıfa dahil olsalar bile, kadın sürekli düşkünleştirilen cins olur. Bu durum kadın sorununu karmaşıklarlaştırır.

Kölelik, kadının aile ve toplumsal statüsünde büyük değişiklikler meydana getirir. Yüceltilen erkek ve egemen sınıf; siyasal ve entelektüel yaşama damgasını vurur. Doğa dinleri kadını tanrısalılaştırırken, kölelik artık erkekleri tanrılaştırılmaktadır.

Feodalizm, köleliğin yerine toprak serfliliğini geçirir. Tanrı kralların yerine, evrenselleştirilen tek tanrılı dinler geçer. Tanrı yeryüzünden göklere çıkarılır. Peygamberler tanrıların kutsadığı yeryüzündeki temsilcileri olurlar. Büyük ordularla yükselen feodal egemenlik çok sayıda halkı boyunduruk altına alan geniş

olan kadın, idealizmin, mezhıpcılığın, toplumsal parçalanmışlığın, çekişmelerin, dedikodunun, kan davalarının yatağı haline getirilir.

Feodalizmin bağrında yeni bir sınıf olarak gelişen burjuvazi, feodal düzeni altüst eder. Feodal çitler, aşiretsel bölünme aşarak daha ileri bir toplumsal örgütlenme olan burjuva toplum kurulu. Ulusal bağlarla, ulusal devletler kurulur. "Hürriyet, eşitlik, kardeşlik" sloganlarıyla iktidar olan burjuvazi, sınıf egemenliğini, siyasal, kültürel, ahlak anlayışını evrensel ilan eder. Burjuvazi, her şeyi meta ve alım-satım konusuna haline getirerek, sınıf sömürsünü doruğuna ulaştırır.

Burjuva düzen kadın ve ailenin durumunda köklü değişiklikler getirir. Burjuva aile, feodal aileye göre bir ilerlemeyi ifade eder. Kadın, burjuva devrimlerinde işlenen ana temalardan biri olur. Burjuvazi, düzenine has bir kadın ve aile tipi yaratır. Sanattan, resime, heykelle, bilime kadar konu yapar. Burjuvazi, kadına hukuki eşitlik getirir. Fakat bu eşitlik biçimde olur. Sanat, bilim, siyasete damgasını vuran erkek olur. Top-

va düzende kadın —ucuz emek gücü olmanın ötesinde büyük bir kâr sektörü, siyaset ve toplumu şartlandırma— yozlaştırma aracıdır. Reklam, seks, moda vb. egemen sınıfın elinde toplumu yozlaştırma ve sömürü alanlarının temel malzemesi kadındır. Kadının düşkünleştirilmesi; aile ve toplumu da etkileyerek güçsüzeleştirir. Böylece burjuvazi, yarattığı kadın tipini topluma karşı bir silah olarak kullandı.

Emperyalizm; bütün üretim araçları ve insani değerler üzerinde sömürü ve tahakküm tekelidir. Böylece emperyalizmde baskı, sömürü, sömürgecilik ve bu amaçla yıkım savaşları doruğa ulaştırılır. Kadın, emperyalist politikanın baş araçlarından biridir. Emperyalizme varmış kapitalizm; burjuva düzenin yozlaşmasının, bunalımın ve ahlaksal çürümenin zirvesidir. Bu bunalım ve yozlaşmanın simgesi aile ve kadın olmaktadır. Kadın sektörü, bütün emperyalist-kapitalist ülkelerde temel bir tekel sektörü durumundadır. Ailedeki, kadındaki, sokaktaki düşküleşme binbir renge boyanarak reklamlar vb. yollarla resmi politika olarak topluma sunul-

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin temel örgütlerinden olan "Yekitiya Jinên Welatparêzên Kurdistan - YJWK"nin program taslağından bölümler yayınıyoruz.

Sınıflı toplum tarihi, kadının kölelik tarihidir. İleriye doğru olan her sınıfsal açılım; kadın ve ailenin durumunda bir açılım yapmışsa da, kadın üzerindeki ulusal, sınıfsal ve erkeğin egemenliğini azaltmamış, katlı bir şekilde arttırmıştır. Ulusal, toplumsal eşitsizlik arttıkça kadının toplumsal, ailesel konumu kötüleşmekte; kadın ve ailedeki yozlaşma ve ezilme toplumun ezilmişlik ve bunalımını arttırmaktadır.

KADININ KURTULUŞ SORUNU

Kadının kurtuluşu; ulusal-sınıfsal baskı ve sömürden kurtulması; emek gücü ve zihni yeteneklerini toplumun yararına, özgürce, demokratik ve insiyatifli bir tarzda kullanmasıyla sağlanır.

Kadının, ezen sınıf içinde yer alan kesimi dışındaki çoğunluğunun sorunları olan ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim, sağlık sorunları, diğer ezilen sınıf ve tabakaların sorunları ile bütünlük oluşturur. Kadın, her şeyden önce sınıf ve ulus çıkarları elinden alınan emekçidir. Bu sadece onun sorunu değil, toplumun bütün ezilen kesimlerinin sorunudur. Kadın sorununun çözümü özünde sınıfsal ve ulusal devrim sorunu da olsa, tümüyle buna indirgenemez.

Aile içinde cins olarak kadın üzerindeki baskı ve sömürünün kaldırılması kadının kurtuluşunun ikinci yönünü oluşturur. Kadının cins olarak yitirilmesi ve emekçi sınıflar üzerinde sınıf egemenliğinin kurulması içiçelik ve bütünlük oluşturduğuna göre, kadının kurtuluşu toplumun kurtuluş sorunudur. Toplumdaki özgürlük düzeyi kadına tanınan özgürlük düzeyi ile ölçülür.

Kadının erkekegemenliğine karşı mücadelesi, aile ve topluma eşit insiyatif kazanması, kadın ordusunun, erkek ordusuna karşı savaşı değildir. Toplumsal devrim kadar kadın-erkek ilişkilerinde de devrim zorunludur. Bu devrim, egemen sınıfa karşı gelişen devrimle bütünlük oluşturur, fakat ondan apayrı özellikleri de olan bir mücadele ve örgütlenme sorunudur.

Kadın üzerindeki erkek egemenliği doğuştan edinilmemiştir. Bu, toplumun üretim sürecinin ürünüdür. Kadın da, erkek de bu eşitsizliği, devralmışlardır. Kadının düşürülmesi, bunalım yuvası haline getirilmesi erkeği de düşürmüştür, sorunlarını arttırmıştır. Sorun kolektiftir. Geleceğin özgür ve dengeli ilişkileri devrimci mücadele içinde yaratılır. Kadını köleliğe mahkum eden nedenlerin ulusal-toplumsal kaynaklarına

Faşist Türk sömürgeciliğinin Kürdistan'daki katliamlarını ve Alman devletinin TC'ye artan desteğini protesto etmek amacıyla Mart 1987'de Bonn'da yapılan Kürdistanlı kadınlar yürüyüşü

imparatorluklar oluşturmuş insanlık biraz daha ilerlemiştir. Fakat kadının yerinde fazla bir değişiklik yoktur. Ortaçağın bütün dinleri; Hristiyanlık, Müslümanlık, Budizm vd.'leri kadın üzerinde erkeğin egemenliğini kutsarlar. Kadın siyasal, sanatsal, askeri yaşamdan tamamen soyutlanır. Kadın ancak feodal egemenliğe olağanüstü hizmetler yapabildiği oranda kıymet görür. Kadın; feodal yayılımının aracıdır. Taht kavgalarında, saray entrikalarında, feodal yayılımının aracı olan hanedan evliliklerinde en büyük araçtır. Egemen sınıfa mensup olan bu kadın kesiminin bu elit yaşamı, ortaçağda kadının ezilmişlik ölçülerini yansıtmaz.

Feodalizmde kadının düşünce, yaşam ve gelenekleri aşiret, kabile, aile ve tarla sınırları içine hapsedilir. Her şeyden dışlanan, yaşam hakkı dahil, her şeyi erkek ve aşiret geleneklerinin elinde

bulunda hukuki eşitlik, üretim araçları üzerinde eşitlik varsa anlam kazanır. Kadının toplumsal yaşama katılımı sınırlı ve çarpık olur.

Burjuvazi sınıf sömürsünü ve sınıf çelişkilerini doruğa ulaştırır. Kitlesele yoksullaşma ve proleterleşme burjuva düzenin zorunlu bileşenleri olur. Burjuva düzende her şey gibi kadın da bir meta işlevi görür. Burjuva düzende kâr uğruna en ahlaki değerler ayaklar altına alınır. Feodal bağlardan kurtulan kadın özgür emek gücü haline getirilecek, daha çok sömürülür. Kadınlar arasında mülkiyet ilişkilerine bağlı net bir sınıflaşma yaşanmasına rağmen, kadın olarak ezilmişlikten ve meta olmaktan kurtulamaz.

Burjuvazinin mülkiyet ilişkileri ve bundan kaynaklanan sosyal politikalar aile üzerinde büyük bir tehlike oluşturur. Öyle ki aile yozlaşmaya, kapitalist düzen içinde bunalım yuvası olmaya başlar. Burju-

va düzende kadının toplumsal yaşama öz olmayan katılımı ve durumundaki çıkamaz; toplumsal bunalımların belirgin öğelerinden olmaktadır. Öyle ki burjuvazi kadını sadece topluma karşı değil, sömürgeci savaşlar ve sosyalizmi yozlaştırmanın güçlü bir aracı olarak da kullanabilmektedir.

Sömürge ülke kadınının durumu tanımlanamayacak kadar olumsuzdur. Sömürge ülkelerde, kapitalizm, yabancıdır, ve ulusal imhacıdır. Kadın; burjuva yozluğunu, feodal ilişkileri ve baskıyı bir denge sağlar. Kitlesele olarak geleneksel yaşamından kopararak sömürgeci burjuva ortama her türlü haktan yoksun olarak sunulur. Emperyalist sömürgeciliğin, sömürgele aktardığı en temel sektörlerden biri de, sosyal-kültürel yozlaşma sektörüdür. Her sömürge ülkede kadın alım-satım sektörü, toplumsal yozlaşmanın temel nedenlerinden birini oluşturur.

inmeden, bunlara karşı her alanda mücadele yükseltilemeden kadın kurtulamaz.

Kadın kendini köleliğe mahkum eden sömürü sistemini ve gerici aile ilişkilerini aşmadan, bunun mücadelesi içinde olmadan; bunu güncel ilişkiler uğruna savaşımdan, günlük pratik akımlarla yürütülen mücadeleden, iktidar için mücadeleye kadar yansıtılmadan kurtulamaz.

Kadın sorununun çözümü içinde sosyalist ideoloji ve toplumsal devrim dışındaki çözümler yetersiz ve gerici çözümlerdir. Kadının en fazla düşürüldüğü burjuva toplumlarda; kadının düşkünleşmesine tepki olarak gelişen feminizm, sorunu sınıfsal öz ve bu uğurda mücadeleden koparır. Feminizm, kadın sorununu gündemleştirme gibi bir yönü bulunmasına rağmen, soruna yüzeysel ve burjuva düzenin sınırları içinde bakar. Feminizm, kadın sorununun devrimci çözümüne varmayan ve soruna lüks olarak bakan bir burjuva kadın kesitinin hareketi olmayı aşamaz.

Kadın sorununu burjuva düzenin sınırları içinde güncel talepler uğruna mücadele ile sınırlama, soruna yapay yollarla kerte kerte yaklaşma, reformcu yoldur.

Burjuvazi; bir ev, bir eş, bir eşyayı kadının en yüce ereği olarak önüne koyar. Aileyi "yüce aşk ikkeleri" üzerine kurulan bir kurum olarak sunar. Burjuvazinin bu toplumsal koşullandırması ile

yaratılan bu küçük-burjuva aile iki cins açısından çöküşün ve toplumsal bunalımın yatağı olur. Aileyi kullandıran toplumdaki mülkiyet ilişkileri, egemen siyasal, kültürel, sosyal yasalar, bunlara burjuvazi damgasını vurur. Reformculuk, kadın sorununu bu derinliği ile ele almaz; yüzeysel, mekanik ve gelenekçi çözümler içinde olur. Reformizm, burjuvazinin yarattığı kadın tebasına ve koşullandırdığı aile kurumuna dayanarak, burjuva eşitlik gösterileriyle, burjuva düzen içinde düzeltmelerle yaklaşır. Toplumsal dönüşümü hedeflemeyen reformculuk, sorunu daha da ağırlaştırır.

Kadının kurtuluş sorunu, devrim sorunudur. Geleneklerin etkisiyle devrimci mücadelede kadınların rolünü küçümseme, katılımlarını biçimsel alma, aile tutuculuğunu terketmeme; sosyal örgütlenme ve politikaları erkeğin tekelinde görme vb. anlayışlar devrimci mücadeleyi zayıflatan, sorunun çözümünü geciktiren anlayışlardır.

Proletaryanın doğuşu, kurtuluş ideolojisine kavuşması, örgütlenmesi ve iktidar savaşı, kadının da kurtuluş mücadelesi olmuştur. Proletaryanın ilk iktidar deneyimi olan Paris Komünü, kadınların da ilk büyük katılımının olduğu ve kadın sorununu bütün özgünlükleriyle sosyalist toplum ve bunun için mücadelenin gündemine geldiği ilk ciddi

deneydir.

1917 Ekim Sosyalist Devrimi, kadınların kurtuluş tarihi olmuştur. Proletaryanın öncülüğünde bütün ezilen kesimlerin katılımı ile gerçekleştirilen sosyalist devrimlerin en çok yararlı kadınlar olmuştur. Kadının ezilmesinin asıl nedeni olan üretim üzerindeki özel mülkiyet kaldırılmış, toplumsallaştırılmıştır. Kadını ve toplumu köleleştirilen siyasal, kültürel, sosyal, dini kurumlar yerle bir edilmiştir. Kadın üzerindeki sınıfsal-ulusal baskı kaldırıldığından, kadının demokratik gelişme yolları açılmıştır.

Sosyalizmde temel sınıf çelişkileri giderilir. Kalkanlar, demokratik yollarla giderilmez, uzlaşır çelişkilerdir. Kadının toplumsal yaşama öz ve insiyatılı katılması, kadın haklarının siyasal-sosyal güvenceye kavuşturulması, bu doğrultuda aile ortamının değişimi, devrimci-demokratik içeriğe kavuşturulması, kadınların sosyalist devrim mücadelesine ve sosyalist inşalara katılımı kitlesel ve somuttur. Yine de bugün sosyalizm kadınlarla getirdiği olanaklara rağmen, halen kadınerkek eşitliği ve kadınların toplumsal yaşama eşit katılımı konusunda bir yığın yetersizlik mevcuttur. Bunun nendenleri, bir yandan yüzyıllarca devam eden geleneklerin izlerine dayanırken, diğer yandan kadın kurtuluşunun en ileri ve tek zemini olan sosyalist toplumun, bu alanı örgütlen-

medeki özgün sorunlarına dayanmaktadır.

Ekim Sosyalist Devrimi, sömürge ülkelerde proletarya önderliğinde ulusal ve toplumsal kurtuluş yolunu açmıştır. Toplumla beraber en fazla düşkünleştirilen kadının kurtuluşu, ulusal ve toplumsal kurtuluştadır.

Toplumsal-ulusal baskı altına alan, ulusal değerleri talan eden, ulusal inkarcılığı geliştiren, kadını bir yozlaşma ve düşkünleşme sektörü haline getiren, aileyi toplumu teslim almanın aracı yapan sömürgeci politika, egemenlik ve onunla işbirliği yapan yerli feodal-komprador sınıflardır. Ulusal bağımsızlık ve feodalizm tasfiyesi gerçekleşmeden ne toplum ne de kadın kurtulabilir. Kadının ve genel olarak proletaryanın görevi kadını bilinçlendirmek, örgütlemek, programına kavuşturmak, gücünü ulusal ve toplumsal mücadele ile birleştirmek, mücadeleyi kadın-erkek eşitsizliğinin düşüncede, ailede, siyaset ve eylemde aşıldığı bir alan haline getirmektir.

KÜRDİSTAN TOPLUMU VE KADIN

Kürdistan kadınının toplumdaki yeri ve özelliklerini kavramak, toplumumuz üzerindeki sömürgeci burjuva egemenlik, feodal-komprador düzeni kavramaktan geçer. Sömürgecilik, Kürdistan'da toplumsal örgütlenmenin aşiret örgütlenmesi düzeyinde oldu-

ğu bir aşamada egemen oldu. Feodal-sömürgeci Osmanlı İmparatorluğu ve İran Safevi İmparatorluklarının egemenliğinde, Kürdistan'ın toplumsal yapısı yıkıma uğradı. Toplumsal yapı adeta donduruldu, feodal-aşiretsel gerilik ve bölünmeler devam etti. 1914-18 emperyalist paylaşım savaşıyla Kürdistan ülkesi ve toplumu dörde bölündü. Üzerinde Türk, Arap ve Fars burjuva sömürgeciliği tesis edildi. Kürdistan'a askeri zor, talan ve ulusal inkar politikaları dayatıldı.

Türk sömürgeciliği, Kürdistan'ın en büyük parçası olan Kuzey-Batı parçası üzerinde feodal otoriteleri ezdi ve askeri, siyasi egemenliğini yaydı.

Henüz aşiret örgütlenmesinde olan Kürdistan toplumu ulusal bilinç ve örgütlenme üretemeyecek durumdaydı. Ulus öncesi örgütlenme olan aşiretçilik artık toplumu koruyan bir çeper olamıyordu. Savunmasız bırakılan topluma, 1950'lerde kapitalizm dayatıldı. Kürdistan'da uygulanan ekonomik, kültürel, sosyal, askeri politikalar zora ve talana dayalı, Kürdistan'ı ülke olarak inkar ve halk olarak asimile etmeyi hedefliyordu. Bu politikalar sonucu toplum yarı yarıya burjuvalaşma yönünde çözüldü.

Feodaller kompradorlaşarak, sömürgeci egemenlikle bütünleştiler. Kürdistan'da Türk ulusal yapısına bağlı inkarcı bir sosyal ayrışma

Devamı 19. sayfada

Kürdistan kadını kurtuluş mücadelesinde önemli bir adım attı:

Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği (YJWK) Kuruldu

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin temel örgütlerinden biri olan **Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği-Yekitiya Jinên Welatparêzên Kurdistan**, bir süredir yürüttüğü çalışmalarının bir zirvesi olarak 31 Ekim-1 Kasım 1987 tarihinde I. Kongresini gerçekleştiren kuruluşunu ilan etti.

1985'te ERNK'nin kuruluşuyla, birlik çalışmaları belli bir seviyeye gelmişse de asıl olarak PKK'nin III. Kongresinde alınan kararlarla pratikte işlerliğe kavuştu.

Kürdistan tarihinde ilk defa yaşanan proleter öncüllüklü mücadele içerisinde, Kürt kadını da yerini almıştır. Düşüncenin yayıldığı günden pratik savaşın verildiği günümüze kadar, tarih karşısında sorumluluğunu gerici dayatmalara rağmen yerine getirmeye çalışmıştır. Bunu sömürgeciliğe karşı mücadelede, zindanlarda, savaş içerisinde ve her alanda ispatlamıştır.

Bugün de, dördüncü yılına giren silahlı mücadelemiz ülkenin her alanında direniş eylemleriyle sürmektedir. Gelişen halk savaşına paralel olarak her alanda kabaran kitle gücü örgütlenerek mücadele saflarında yerini almaktadır. Toplumun en fazla ezilen kesimi olan kadın kitlesi de bu örgütlü güç içerisinde en erkenden yerini almaktadır.

1978 yılı başlarından günümüze kadar yurtsever kitle

birlikleri oluşturulmaya çalışılmıştır. İşçi ve gençlik birliklerinin yanısıra kadın birliği de çalışmasını değişik biçimlerde sürdürmüştür. Bu çalışmaların sonucu olarak birçok bölgede birlik konferansları gerçekleştirildi. Kadının devrimdeki yeri ve önemi, yine Kürdistan kadınının içinde bulunduğu durum, devrime katılımı sorunu ve görevler tartışılıp bilince çıkarıldı.

Bir süre önce kuruluşları gerçekleşen **Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği** ve **Kürdistan Devrimci-Yurtsever Gençlik Birliği**'nin yanısıra kurulan **Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği**, cephemiz ERNK'nin kitlesel birliklerine kavuşmasının ispatıdır.

Çeşitli bölgelerde yapılan konferanslara temsilen katılan delegelerin bileşimiyle gerçekleşen Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği I. Kongresi, güçlü kararlar alarak devrimdeki yerini belirledi. Sunulan siyasal raporun yanısıra kadın mücadelesinin özgül yanları açık ve net bir dille izah edildi. Yine çeşitli birliklerden gönderilen mesajlar da Kongreyi güçlendirdi. Ayrıca mücadelede safalarında şehit düşen ve zindanlarda direnen bayan yoldaşlar da birliğimizin onur üyeleri olarak alındılar. Siyasal raporuyla, birlik programı ve yönetmeliğini karara bağlayan Kongre, şu kararları aldı:

Yekitiya Jinên Welatparêzên Kurdistan Kongresinden bir görüntü

— Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nde proletaryanın ideolojik-politik ve örgütsel öncülüğü üzerine,

— Kürdistan Ulusal Kurtuluş Devriminin temel mücadele yöntemi olan silahlı mücadeleye karşı YJWK'nin görev ve sorumlulukları üzerine,

— YJWK'nin örgütlenmesi üzerine,

— YJWK'nin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin kadro ve savaşı ihtiyaçlarını temin etmesi üzerine,

— Şehit, tutuklu, savaşçı aileleriyle ekonomik, sosyal ve siyasal dayanışma içinde olunması üzerine,

— Aile ortamının devrimci, yurtsever ve demokratik bir karaktere kavuşturulması üzerine,

— Kadın saflarında sömürgeci egemenlikten, komprador düzenden, sosyal-şoven, reformist ve ilkel milliyetçi güçlerden kaynaklanan yanlışlarla mücadele ve bunların tasfiye edilmesi üzerine,

— Faşist Türk sömürge-

ciliği ve işbirlikçilerinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve yurtsever kadın saflarına olan sızma, komplo ve provokasyonlarıyla mücadele ve önem alınması üzerine,

— Sömürgeciliğin neden olduğu göç, dış alanları bir yaşam alanı olarak görme ve mültecileşme, ülke gerçekliğinden kopma anlayışlarına karşı mücadele ve kaynağa dönüş seferberliği üzerine,

— Kadın saflarında ortaya çıkan feminizm, reformculuk vb. yetersiz ve yanlış anlayışlarla mücadele üzerine,

— Ulusal kurtuluşçu yığın-sal kadın eylemini yaratma üzerine,

— İlişki ve ittifaklar üzerine,

— Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşına maddi destek sağlama üzerine.

Kürdistanlı kadın yığınlarının örgütlenip bağımsızlaşma saflarında önemli bir adım olan YJWK'nin I. Kongresi, tüm kadın kitlemizi YJWK'nin saflarında örgütlemeye ve düşmana karşı birleşmeye çağırır.

Birliğimizin gücü, yaratacağımız ve örgütleyeceğimiz kadın yığınlarına göre ölçülür.

- Yaşasın Kürdistan kadınının direnişçi mücadelesi!
- Yaşasın Kürdistan kadınının mücadele birliği YJWK!
- YJWK'nin I. Kongresinde alınan kararları hayata geçirmek için tüm çabamızı sarfedelim!
- Yaşasın ERNK!

Amman Olağanüstü Arap Zirvesi, Arap Devletleri Arasındaki Ayrılıkları Gidermeye Yetmedi

9-12 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilen Zirve'ye 20 Arap devletinden 17'si devlet başkanlıkları ile temsil edildi. Libya lideri Kaddafi, Zirve'yi protesto etti. Fakat Callud, Libya temsilcisi olarak katıldı. Zirve'ye katılma-

yan diğer devlet başkanları Suudi Arabistan kralı Fahd ile Tunus'un yeni devlet başkanı Ben Ali oldu.

1945'ten beri varolan Araplar arası birlik örgütü, aralarındaki yoğun çelişkiler nedeniyle son yıllarda dağılmaya yüzüye gelmişti. Bu nedenle gözlemciler, bu denli yüksek katılımla Zirve'nin gerçekleştirilmesini bir başarı olarak değerlendirdiler.

Fakat bu madalyonun sadece bir yönü idi. Asıl merak edilen, Zirve'de Arap ülkeleri arasında çelişkilerin giderilip giderilmeyeceği ve çeşitli ortak kararlara varılıp varılmayacağı idi. Bu sorunlar nelerdi. En önemli sorun, Irak-İran savaşının sona erdirilmesi ve Saddam yönetiminin yaşatılmasıydı. Gerici Arap rejimleri, Zirve'nin ana konusularak sayıyor, İran'ı kınamadan, BM'den ihracat talep etmeye kadar önlemlerle geliyorlardı. Bu öneriler daha çok Suriye'de dögümleniyor, gerici Arap ülkeleri, Suriye'den İran'la politik ittifakını gevşetmeye ve Irak rejimi ile ilişkilerini geliştirmesini istiyorlardı.

İkinci bir sorun, Mısır'ın Arap birliğine tekrar alınması çabaları idi. Bu önerinin öncülüğünü yapan Suudi Arabistan'dı. Mısır'la fiili ilişki ve dayanışma içinde olan Arap gerici rejimlerinin hedefi yine Suriye idi.

Üçüncüsü, Filistin sorunuydu. Camp David anlaşmasının dögümlenmesi ve Ara-

fat-Kral Hüseyin işbirliği ile özerklik ve Ürdün'e bağlı bir konfederasyonla sorunun tasfiyeci temelde çözülmesi planının bozulması, Filistin sorununda yeni bir çıkmaz yaratmıştı. Filistin sorunu için dögümlen bölgesel konferans için büyük engel yine Suriye görölüyordu.

Dördüncü sorun, Körfez'deki ABD askeri varlığı idi. Bölge haklarını tehdit eden bu emperyalist askeri varlık, başta Kuveyt olmak üzere Körfez gerici Arap rejimlerinin çağırısı ile bulunuyordu. Suriye, ABD askeri varlığının Körfez'den çekilmesini isterken, gerici Arap ülkeleri bu emperyalist askeri varlığı, iktidarlarını korumak için meşrulaştırmak istiyorlardı.

Bu ve daha pek çok soruna başlıyarak Suriye, Arap gericiliği ile Suriye arasında bir mücadele ve pazarlık platformu oldu. Libya ve G. Yemen, Suriye'nin yanında olurken, Cezayir daha liberal bir tutum aldı.

Zirve boyunca çok sayıda toplantı ve ikili görüşmeler oldu. ABD tarafından yönlendirilen Arap gerici devlet başkanları, bol bol Arap birliği, İran saldırganlığı vb. demeciler verdiler, konuşmalar yaptılar. Bu arada yine gericilik tarafından sansasyonel haber olarak verilen H. Esad-S. Hüseyin görüşmesi gerçekleşti. 10 dakika süren görüşme sembolik olmanın ötesinde bir anlam taşımadı.

Zirveden beklenen kararlar

çıkmadı. Mısır, Arap birliğine alınmadı, fakat isteyen Arap ülkesinin diplomatik ilişki kurabileceği benimsendi. Bu, fiiliyatta olan ilişkilerin kabulüydü. Filistin sorununda herhangi bir formüle varılmadı. İsrail saldırganlığının kınanması, işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesi, Filistin halkının meşru haklarını kabul etmesi dışında bir gelişme sağlanmadı. Bunlar da gelecekleşen, aslında çözümsüzlüğü ifade eden konuşmalardı.

İran'ın kınanması konusunda bir sertlik karara yansımada. Suriye, Irak'ın haksız, ve anti-siyonist, anti-emperyalist Arap hareketini sekteye uğratan tutumunu eleştiride diretti. Sonuç bildirisinde İran'ın işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesi, BM kararlarına riayet ederek, savaşın sona erdirilmesi dile getirildi.

İran, kararı protesto ederek, hiçbir tehdite boyun eğmeyeceğini belirtti. Libya da karara katılmadı.

Arap gericiliğinin etkin olduğu Zirve, Irak ve Mısır'ın lehine sonuç verme görünümünü taşısa da, gerçekte Arap aleminin sorunları çözülmemiyor ve aralarındaki çelişkiler giderilemiyor.

Bu daha çok, Arap gericiliğinin emperyalizme bağımlılığından ve sorunların bölgesel karakterinden kaynaklanıyor.

*

Tunus'ta Kansız Darbe

6,8 milyon nüfuslu ve halkının %96'nın müslüman olduğu bu Arap ülkesinde 30 yıldan bu yana Habib Bourguiba cumhurbaşkanıydı. 1978'de çıkarılan yasayla Habib Bourguiba'nın ölene dek cumhurbaşkanlığı onaylanmıştı. Ölümünden sonra ise yerine başbakan getirilecekti.

Çok partili rejimi benimseyen bir kaç Arap ülkesinden biri olan Tunus gerçekte tek partili diktatörlükle yönetiliyordu. Varolan muhalefet partilerinin anayasa ile işlevleri hiç durumuna indirilmişti. Tunus'ta halk muhalefeti baskılara rağmen sürüyordu. Nitekim son yıllarda yaygın kitle ayaklanmaları olmuş, ardından sansür, politik yasaklar ve tutuklamalar gelmiş, enflasyon ise yüksek boyutlara varmıştı.

Ekonomi ve politikasının emperyalizme bağımlılığına rağmen, Tunus'un Arap ülkeleri arasında orta yolcu bir tutum takınması ve özellikle Filistin örgütlerine yar açması emperyalizmi rahatsız ediyordu. Fakat asıl tehlike artan yoksulluk ve halk muhalefe-

tiydi.

7 Kasım'da kansız bir darbe ile iktidar olan Zine el Abidine Ben Ali, bir ay önce başbakanlığı gelmişti. Eski bir askeri general olan Ben Ali, aynı zamanda istihbarat uzmanıdır. 25 yaşında Fransa'da askeri eğitim gören Ben Ali, ABD'de istihbarat eğitimi görmüştür. 1958-74 yılları arasında Tunus istihbarat kurumunun başında olan Ben Ali, 1974'te gelişen işçi hareketini bastırmada izlediği şiddetle tanınır. Geniş halk muhalefetine dolaylı, bu tarihte Polonya'ya elçi statüsüyle 'sürgün' edilir. 1978'de savunma kabinesi iç güvenlik şefi oldu. Halk ayaklanmalarını şiddetle bastırdı.

51 yaşında olan Ben Ali'nin Bourguiba'nın politikasından değişiklik yapacağı beklenmemektedir. Ben Ali, çıkarılacak yasalarla politik tutukluların serbest bırakılacağını, basın özgürlüğü sağlayacağını ve çok partili rejime geçeceğini söyledi. ABD ve diğer emperyalist ülkeler Ben Ali'nin yönetimini hemen tanıdılar.

Burkina Faso'da Darbelerin Ardı Kesilmiyor

Burkina Faso'nun yeni lideri, öldürülen eski lider Sankara'nın yakın arkadaşı

274 200 km kare büyüklüğündeki ülkenin nüfusu 7,1 milyondur. Halkın %70'i animist (doğal dinlere inanırlar), %25'i müslüman, %5'i hristiyan dine mensuptur. Afrika'nın en geri ve yoksul toplumlarından olan Burkina Faso'nun 1983'e kadar adı Yukarı Volta idi. Son 27 yıl içinde 5 darbe geçiren ülkede, 1983'te darbe ile iktidar olan Thomas Sankara, ülkenin adını da değiştirdi.

"Rüşvet almazlar" anlamına gelen Burkina Faso olarak değiştirildi. Gerçekte ise bu ad, iktidar olan subayların dünya anlayışı idi. Nitekim, kendine sosyalist diyen, gerçekte ise küçük-burjuva mil-

liyetçileri olan subaylar iktidarı, rüşvetçiliğe karşı yoğun bir mücadele açtı, önemli ekonomik adımlar attı, sosyalist ülkelerle dostluk ve anti-emperyalist bir politika izledi.

15 Ekim '87 tarihinde yapılan son darbe ile Sankara ve üst düzeydeki 11 yardımcısı öldürüldü. Darbeyi gerçekleştiren Compaore, Sankara'nın yakın yardımcılarından olup, hükümette adalet bakanıydı. Compaore darbe nedenini "Sankara'nın devrimden sapması" olarak gösterdi. Fakat, 1983 darbesinin önderi olan Sankara'nın ölmesine rağmen halk üzerinde etkinliği çok daha fazladır.

*

Çin Komünist Partisi 13. Kongresi Sonuçlandı

46 milyon üyesi olan ÇKP'nin 13. Kongresine 1936 delege katıldı. 25 Ekim-1 Kasım 1987 tarihleri arasında yapılan kongrede ilgiyle beklenen konular Deng Xiaoping'in reform politikasının devam edip etmeyeceği ve yönetim de yapılabilecek değişikliklerdi.

Kongre sonunda, Deng'in en güçlü adamı sayılan Zhao Ziyang parti genel sekreteri seçti. Ayrıca 1988 Mart'ında toplanacak Halk Ulusal Kongresinde Zhao'nun Cumhurbaşkanı adayları arasında olacağı ileri sürüldü.

20 kişilik politbüro üyeliği sayısı 17'ye indirildi. Politbüro üyelerinden yaşlı olan 9'u değiştirildi. Deng'te bunların arasındaydı. Yorumcular Deng'in ayrılmış reform politikasına karşı çıkan ve konservatif denilen muhafazakar üyeleri elelemek için geliştirilen bir taktik olarak değerlendirdiler.

Politbüro yürütme kuruluna seçilen dört kişinin arasında Çu En Lay'ın manevi oğlu Li Peng (59) 'nın yanısıra iki yaşlı üyenin daha bulunması, halen parti yönetim kademelerinden Deng'in reformcu politikasına karşı belli bir muhalefet olduğunu göstermektedir.

Deng, önemli bir karar olarak Da Danışma kurulu başkanlığından ayrıldı. Yerine ona rakip olan kesimden biri

Beijing Büyük Halk Salonu'nda yapılan ÇKP 13. Kongresi ve Kongrenin en etkinleri: Deng (solda) ile Zao (sağda)

getirildiyse de, bu organın işlevi oldukça daraltılarak sembolik bir organ haline getirildi.

Kongrenin bir sonucu olarak, hükümeti oluşturma yetkisi Politbürodan Halk Ulusal Meclisine kaydırıldı.

Diğer önemli bir karar olarak, halen Çin'de en temel güç olan ordunun yönetiminde yapılan değişikliklerdir. Yapılan tüzüme değişiklikleri ile askeri komisyon başkanlığına merkez komite üyesinin getirilmesi kaydı kaldırıldı. Komisyon başkanlığına bütün görevlerden çekilen Deng getirildi. Deng, yine yönetimde esas söz sahibi durumunda.

Sonuç olarak yorumcular Deng'in yönetimde esas hakkı elinde tuttuğu ve reform politikasının onaylandığını söylüyorlar. Ancak 1979'da başlatılan ekonomik-politik reformlar istenen sonuçları vermemiş ve geniş muhalefete yol açmıştır. Nitekim, kongre reform programını benimsemekle beraber, Macaristan ve Yugoslavya örneklerine atıf yaparak temkinliliği karar altına aldı. Deng, MK üyelerinin yaş ortalamasını 70-80'den 55-60'a indirmeyi becermiş, kilit kurumlarına politik izleyicilerini yerleştirmiştir.

MASUM VE ONURLU İNSAN OLMANIN KOŞULU, DİRENİŞE SAHİP ÇIKMAKTIR

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

Direnış Tohum Vermiş, Düşen Her Çiçeğin Yerine Yüz Yenisi Açmakta...

Aynı süreçte Moskova Üniversitesi'nde tarih ve biyoloji öğrenimi görmüş, Belgrad'taki mülteciler arasında yoğun faaliyetlerde bulunmuş ve birçok gazetenin yayıncılığını yapmış olan L. Karavelov 1869 yılında Bükreş'te Bulgaristan Devrimci Merkez Komitesini kurar. Aynı yılın kasım ayında ise, Özgürlük gazetesini yayınlamaya başlar. O, Darwin'den Dreper'e kadar birçok yazarın ünlü eserleriyle artık tanışmıştır. O, daha sonra çıkardığı "Bulgariski Glas" (Bulgarların Sesi) gazetesine ideolojik gelişiminin doruğuna varır. Ancak, onun programsal çalışmasında, "barışçıl yol" ile devrim arasında ikirciklik içinde olduğu görülür. Bu, tüm Bükreş Merkezini de etkiler. 1969-70'lerde komite daha radikal yönelimlere giremez; bu ise kaçınılmaz olarak bölünmelerle sonuçlanır. Bulgaristan Devrimci Merkez Komitesinin (BDMK) önderliği yurt dışında, komşu ülke Romanya'da bu ikircikliğe, giderek uzlaşma ve reform arayıcılığın düşerken, devrimin en fazla yükseltilmesi gerektiği bir dönemde emperyalizmin dayattığı siyasal çözümlere kulak kabartırken, çetecilik (gerilla) döneminin zorlukları ve birçok başarısızlığı doğrudan yaşayanlar Bulgaristan'ın politik özgürlüğü için daha kararlı, pratik devrimci eylemlere yönelirler. Bu grubun başında Levski bulunur.

Önder, Kurtuluş İçin Savaşan Halkın Tek Kişide Somutlanışdır; Direnış, Önderlerini Yararır

6 Temmuz 1837 doğumlu Vasil İvanov Kuçev, Bulgar tarihine Vasil Levski olarak geçer. Karlovo'da boyacılık yapan bir esnaf ailesinden gelir. 14 yaşında iken babasını kaybedince çok nüfuslu ailenin geçimi ile ilgilenmek zorunda kalır. Levski, rahiplik yapmaya çalışırken, Rokovski'nin Belgrad Lejyon'u'na çağırın Bulgar gençliğine hitabesini öğrenir ve tereddütsüz Belgrad'a gider. Ondan sonra Rokovski'nin devrimci düşüncelerinin derin etkisini taşımaya başlar. Karlovo'ya döndüğünde rahiplik çübbesini atar ve öğretmenliğe başlar. İki yıl sonra Yaş'a geçip Rokovski ile ilişki arar. 1867 yılında Panayot Hitov komutasındaki çeteyle, bayraktar olarak ülkeye girer. Bir sonraki yılda Levski Belgrad'ta yeniden Lejyon kıyafetini giyer. 2. Lejyon'un da dağılmasından sonra bir süre hasta yatan Levski, buradan Panayot Hitov'a tarihsel mektubunu yazar. Bu mektubunda vatani işin yüksek amaçlı bir işe atılmak üzere olduğunu şu sözlerle duyurur. "Tanrı izin verirse, kazanırsam, bütün bir halk

Batak Kilisesi'ndeki vahşetin bir görüntü - 1876

için kazanacağım, kaybedersem sadece kendim kaybedeceğim" Bu, aynı zamanda Levski'nin bir yol ayrımına geldiğine ve siyasal mücadelede yeni yolların arayışı içinde olduğuna işaret eder.

Vasil Levski, Aralık 1868'den Mart 1869'a kadar bu amaçla Bulgaristan içinde ilk gezisini yapar. Ardından iki ay Bükreş'te geçirdikten sonra, 1 Mayıs 1869'da ikinci Bulgaristan turuna yönelir. Bu kez dolaştığı şehir ve köylerde devrimci komiteler oluşturur. Aynı yılın 26 Ağustos'unda Bükreş'e döner ve yaklaşık bir yıl mülteci kesim içinde çalışır. Hareketin merkezini ve önderliğini ülkeye taşımak için inka etmeye çalışır. O, daha fazla, hareketin sınır ötesinden yönetilmesini zararlı bulur. Bunun bir yozlaşma, uzlaşmalar mantığına yöneleceği tehlikesini sezer. Fakat Levski, burada anlayış bulmaz, önderliğin dışı dayanması ve buna fazlaca güvenmesi, ülke içinde devrimci hareketin başına geçmeyi kabul etmemesi karşısında; sonuç vermeyen yoğun tartışmalardan sonra Bükreş'i terk ederek Bulgaristan'daki büyük davasını gerçekleştirmeye yönelir. Levski, artık ülke içi hareketin başındadır. Onun yönetimi altında iki yıl içinde Bulgaristan'da şehir ve köylerde birçok yerel devrimci komite oluşturulur. Daha 1869 yılında O, Karlovo, Sopot, Plovdiv, Pazarecik, Laskovets, Stare Zagore, Sliven, Loveç vs. 'de artık devrimci yerel komiteler oluşturmuştur. Binlerce Bulgar tüccarı, zanaatçısı, köylüsü, öğretmeni ve papazı devrimci örgütlenmenin aktif hareketi içine çekilir. Loveç Komitesi, Bulgar Devrimci Merkez Komitesi (BDMK) veya hareketin merkezini oluşturur. Diğer bir deyişle, bu komite, Geçici Hükümet olarak değerlendirilir. (Loveç Komitesinin hepsi, merkez komitesine dahil değillerdir. Yani merkez komitesinin kendisi sadece Loveçlilerden oluşmu-yor. Başkanı Levski Karlovo'lu iken, ülkenin her alanından

militan önderler yer alır. Ülke içinde oluşan harekete, dışarda bulunan önderliğe rağmen, Bükreş'ten Dimitar Opsti ve Angel Kinçev gibi militan devrimciler yetişirler.

İç Devrimci Örgütünü (İDÖ) yaratılması, Bulgaristan kurtuluş hareketinin bütün tarihinin en ileri aşamasını teşkil eder. İlk kez halk, toplumsal devrim savaşımında kaderini kendi ellerine alır. Levski'nin bundan sonraki amacı, ülke dışındaki devrimci güçleri İDÖ'nün iradesine tabi kılmaktır. İDÖ'nün yurtdışı temsilciliğine Levski, tüccar Daniyel Hr. Popov'u atar; onu, Romanya ile Rusya'daki mülteci devrimcilerle ilişki yürütmesini ve onları, vatan için yararlı hale gelmeleri için halk örgütlenmesinin hizmetine sevk etmesiyle görevlendirir.

İDÖ'nün kurtuluş hareketinin temel gücü haline gelmesi ile Levski, gündemde olan devrimin temel ilkelerini, hareketin ideoloji ve politikasını tayin etmeye yönelir. Levski'nin asıl hareket noktası, halkın tükenmez gücüne olan inancı idi. O, bağımsız ve egemen bir devrimci hareketin gelişimini esas aldı. Yabancı güçlerle her türlü işbirliği, Bulgar halkına sadece acı ve güçlükler getirdiğini, devrimini engellediğini açıkça gösterdi. V. Levski 1871 Eylül'ünde P. Hitov'a gönderdiği bir mektupta yurt dışındaki örgütlenmeyi, Bulgar hareketi adına herhangi bir yabancı devletle antlaşma ve ittifaka girmemelerini kesin bir tarzda belirtmektedir. O, çok açık bir şekilde devrimin sadece halkın öz gücüne dayanabileceğini vurgulamaktadır.

Levski, gündemdeki devrimi şehir ve köylerde gelişebilecek ortak bir halk ayaklanmasında görüyor. Ona göre ayaklanma, Türk ordu güçlerinin hareketini güçleştirmek için, kış aylarında patlak veremeliydi. Ulusal kurtuluş niteliği olan devrim bütün halkın katılımı gerektiğini belirtiyordu. Örgütlenen komiteler de bu anlayışın bir ifadesiydi.

Kesin verilere dayanmayan bir istatistiğe göre, 1001 üyelik bir komitede 186 üye ara katmanlardan, 7 üye büyük-burjuva, 271 köylü, 15 üye çırak ve kalfa, 196 öğretmen, 95 papaz ve 214 üyenin sosyal durumu tespit edilememiştir.

O, ulusal kurtuluş savaşını köklü bir devrim olarak görüyordu. Yönetmelik taslağında gelecekteki yönetimin idari biçimini demokratik bir cumhuriyet olarak öngörüyordu. Onun program taslağında şu sözlerini okumak mümkündür: "Bulgar devletinin geleceğinde Bulgarlar, Türkler, Yahudiler vs. tüm ülkelerde eşit haklara sahip olup, tüm ulusal ve vatandaşlık haklarını kullanabileceklerdir. Bütün halkların oylarının çoğunluğuyla kabul edilecek bir anayasaya bağli olacaklardır" Görüldüğü gibi teorik anlamda daha o tarihte ulusal sorun en demokratik bir tarzda çözümleniyordu.

"... Ayaklanma kanla sonuçlanmıştır. Ama tek bir Bulgarın ve dünyadaki namuslu insanın önderlerini ve savaşçılarını; niçin ayağa kalktılar, katliama neden oldular diye suçlamak akılların uçlarından bile geçmez"

1871 yılının sonlarında program taslağı komitelere ulaştığında, artık Levski sadece Bulgaristan ulusal devrim gücünün ve otoritesinin önderi değil, kurtuluş hareketinin ideolojik ve politik stratejisinin bir dahisiydi.

İDÖ'nün kuruluşu ve güçlenmesiyle 1870-71 yıllarında fiili olarak Bulgar devrimci hareketinin iki merkezi ortaya çıkmıştı. Biri, Levski'nin önderliğinde Bulgar toplumunun kurtuluşunu en demokratik çözümden gören iç merkez; ikincisi ise, ağırlıklı olarak devrimci propaganda ile uğraşan Bükreş'te L. Karavelov'un önderliğindeki merkez.

1871 yılında bu iki merkezi birleştirme eğilimleri doğdu. V. Levski ve İDÖ, dışardaki mülteci grubun imkanlarını,

N. Saré

legal propaganda koşullarını ve genel bir ayaklanmanın hazırlığı için silahlanma maddiyetinin gereksinmesini iyi anlayabiliyorlardı. Bükreş'teki merkez de, iç merkezden ve ülke halkından kopuk hareketlerinin mantıksızlığını görebiliyordu. İşte bu koşullarda koordinasyon ve yakınlaşma eğilimleri doğdu. Bu nedenle 29 Nisan-5 Mayıs 1872 tarihleri arasında ortak bir toplantı düzenlenir.

Halk Bir Savaşta Ölümler, Ölümsüzlüktür

Ülkedeki devrimci hareketin önderi, 1 Haziran 1872'den itibaren ayaklanma hazırlıklarına koyulur. Eylül-Kasım 1872'de ülkenin en önemli alanlarında devrim merkezleri oluşmuştu. Komitelerin genel denetim ve düşünme faaliyeti hakkında bilgilenecek için gizli polis teşkilatı kurulmuştu. Aynı şekilde oluşan gizli posta faaliyeti için kodlar, parolalar ve takma isimler (alan ve kişiler için) tespit edilmişti. O, aynı zamanda silah temini ve zenginlerin mülkiyetini kamulaştırarak özel gruplar oluşturarak, 1872 yazında bütün ülkede devrim arifesini havası yaşıyordu. Bu durumlar yaşanırken, safları demoralize eden bazı olaylar yaşıandı. Ülke içi önderin yardımcısı D. Opsti, komiteler arası maneviyatı sarsıcı faaliyetler yürüttü. Bu durumda D. Opsti ve bir grup arkadaşları Türk polisi tarafından yakalanırlar. Opsti ve arkadaşlarını, bir eşkıya hareketi değil de, bir devrimci hareket olduklarını kanıtlamak ve davaya siyasal bir nitelik kazandırmak için örgüt komitelerini açıklama gibi bir taktiğe başvururlar. Türk yönetiminin yoğunlaştırdığı istihbarat faaliyeti ile birçok komite açığa çıkarılır ve dağıtılır. Karşı-devrimin bu hamlesi V. Levski'yi Güney Bulgaristan'da yakalıyor. O, komiteyi hemen uyurarak, Bükreş'e mevcut durumun değerlendirilmesi için hareket eder. Fakat Loveç'in bir köyünde konakladığında bir ihanet sonucunda Türk polisinin eline geçer. Levski işkencede ve mahkemede Bulgar ulusunun tarihi haklarını kahrmanca savunur. İdam mahkûm edilir ve 6 (19) Şubat 1873 tarihinde Sofya yakınlarında asılarak idam edilir.

Levski'nin ölümünden sonra Bulgar devrimci hareketi derin bir krize girdi. Yeniden ayrılıklar gündeme geldi.

Yurt dışındaki L. Karavelov ayaklanma çağrılarını yapıyor ve Bükreş'te genel bir toplantıya çağrı yapıyor. İç örgütten sadece iki kişi gelir. Toplantı hiçbir karar alamaz ve fiili olarak 1873 Mayıs toplantısı BDMK'nin tasfiye hareketidir. Ülke içi bazı bölge komiteleri Bükreş'teki önderliğindeki merkez. 1871 yılında bu iki merkezi birleştirme eğilimleri doğdu. V. Levski ve İDÖ, dışardaki mülteci grubun imkanlarını,

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

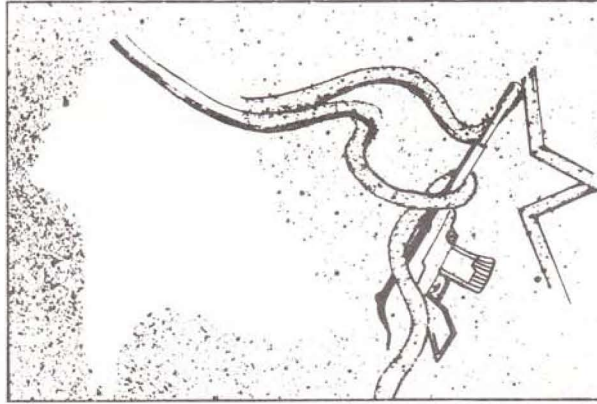
"Bunlar daha çok öğrenci kesimden gelmedir. Bunlara yüklenen suçlar da ortak benzerlikler göstermektedir. Belki bir iki defa propaganda yapmış olmak ve PKK'ye sempati duymaktır bütün suçları. Çoğunluğu da, bu kesimden gelen kadın ve kız tutuklular oluşturmaktadır. Bunda, genç olmalarının verdiği ataklık ve aydın olmalarının da rolü vardır. Ama bunun karşılığında ödedikleri bedel çok ağırdır. Gençliklerinin baharını zindan karanlığında, kalın duvarlar arasında ve acımasız bir vahşet altında yaşamak zorunda bırakılan insanlar, daha polis sorgu merkezlerindeki, erkek tutuklularını çözmede bir araç olarak kullanılmadan tutulmuş da, kadınlık ve insanlık onurları ve toplumsal değer yargıları üzerinde, bedenleri üzerinde gerçekleştirilen her türden baskı, işkence ve hakarete maruz kaldılar. Cezaevinde karşılaştıkları işkence uygulamaları ise daha boyutludur. Sürekli işkence altında şekillenen bir yaşamda, toplumsal zayıflıklar, hastalıklı yapılar da bu genç insanlar arasında daha çok su yüzüne çıkmıştı. Ve düşman, bundan yola çıkarak bu çocuk yaşta kadın ve kız tutuklular üzerinde aklın ve mantığın sınırlarını bile zorlayan fiziki ve psikolojik işkenceler uyguladı. Hepimiz için geçerliydi bu durum. Fakat ne var ki, toplumsal bilinçten yoksun bu genç ve çocuk deneyecek yaşta kadın ve kızlar, bizlere göre daha dezavantajlı bir durumdaydılar. Bizler, düşmanın uygulamalarının niyesini, niçimini, yani siyasi yönünü görüp değerlendirebiliyorduk. Ama, bu genç insanları bunu yapamıyordu. Doğal olarak, bu ve benzeri durumlar, çoğunlukla devrimci otoriteyi reddetmeyi, karşıdevrimci otoriteye boyun eğmeyi de beraberinde getiriyordu. İşkencenin yarattığı korku, kuşku, tereddüt, bireysellik, alıncılık, hemşericilik vb. olguların da ön plana çıkması, bu genç kadın tutuklular üzerinde düşmanın oyunları için elverişli bir zemin yaratıyordu. Özellikle de kadınların namusuna yönelik tecavüz ve bu yolla tehdidin sürekli kılınması, mevcudiyetinden bile söz edilmeyecek 'suç'ları kabullenmeye götürüyordu kişiyi. Ve istisnai de olsa, bu yolla kabullenişler, idam istemiyle ağır cezalarla yargılanmaya kadar uzanıyordu.

"Sömürgecilerin, sıradan bir yurtsever için aldığı bu ceza ölçüsü, devrimci kadın tutuklular ve teslimiyeti reddeden her tutuklu, her yurtsever kadın için daha ağırdır. Devrimci kadınlar olarak, sayımız az da olsa, düşmanın boy hedefi durumundaydık. Sıradan bir yurtsevere uygulanan işkence, gözdağı vererek yıldırma ve devrimci harekete olan desteğini kesmeye yönelikti. Ama devrimci kadınlar için bu ölçü daha kapsamlı ve hedefi daha genişti. Yani düşürmek, çözmek ve ihanet etmeye zorlamak.

Soru: Faşist-sömürgeciliğin tutuklular üzerindeki politikaları, insani onurlarını zedelemek, işkence ve bu yolla çökertmek, davalarına ihanet ettirmektedir. Buna göre kadınlar üzerinde hangi baskı ve işkence yöntemleri ağır basıyordu. Bunlar hakkında bilgi verebilir misiniz? (Sağlık, yiyecek, dayak görüşme yasağı vb.)

Cevap: Biz kadınlar üzerinde uygulanan işkence yöntemleri, erkek tutuklulara uygulananlardan farklı değildi. Arada yalnızca nüans farklılığı söz konusuydu.

Evet... Biz kadınlar üzerinde de tür baskılar uygulanıyordu. Baskı ya da diğer anlamıyla işkence, biz kadınlar üzerinde daha çok 'namusa ve onura' yönelik olarak uygulanıyordu. Kaba dayak, falaka, meydan dayacağı, sıra dayacağı vb. bizim için artık olağan şeylerdi. Diğer bir deyimle bunlar artık, yaşamımızın doğal bir ögesi durumuna gelmişlerdi. İnsanoglu açısından oldukça anormal ve yadırganacak bir durum olsa da, böyleydi.

İşkenceci için zaman mefhumu ve sınır yoktur. Her an her dakika işkence altında geçen bir yaşamı düşünün. Onurunuzun, toplumsal değer yargılarınızın, insani ölçülerin en vey türden ve en incisinden en kabasına kadar önceden uzun uzadıya hesap edilmiş işkence ve uygulamalarla ayakları altına alınmasını düşünün. İlk bakışta kabul edilemez, dayanılmaz geliyor böyle bir yaşam. Ama, hence öyle değil. Doğada her şey kendi karşısını da bağrında yaşatır. Toplumsal gelişimde buna tanıklık oluruz. Tarihin de tanıklık ettiği gibi, baskı ve zulmün olduğu yerde buna karşı başkaldırı her zaman vardır. Demek istiyorum ki, işkenceci, işkence uyguladığında; işkenceye uğrayan da kendine özgü yöntemlerle bunun karşısına dikilmiş ve düşmanın varmak istediği hedefi boşa çıkarmıştır. Cezaevi için söylenen bir söz vardır: Siyasal bir okul olarak tanımlanır cezaevleri. Ki, bu doğrudur. İnsanoglu, bizzat yaşayarak, görerek öğrenir. Bilginleme ve aydınlanma, yaşamın içinde saklıdır. İnsanoglu onu bulur, ortaya çıkarır ve kendinden sonraki nesillere aktarır. Bu anlamda, cezaevleri bizim için de, hazine değerindeki bilgi, deney ve tecrü-

benin kazanıldığı bir okul olmuştur. Yani, kitaplarda okuduklarımızı bizzat bu politik savaşta yaşayarak öğrendik. Sömürgecilik denen olayı çıplak bir biçimde burada tanıdık. Ve onunla mücadele yöntemlerini yine bu alanda kavradık, hayata geçirdik. Sözün kısası, cezaevleri bizim için gerçekten de siyasal bir okul oldu. Hele hele, biz kadın tutuklular için böylesi bir okulun anlam ve önemi daha başkadır. Kazanılan deney ve tecrübe ile alınan ders, yaşamsal önemdedir.

Biz kadın tutuklular üzerinde daha çok, namusa ve onura yönelik uygulamalar ağır basıyordu demiştik. Buna bir örnek vermek istiyorum. Biztutsakların İNSAN MEZBAHASI adını takmışız Diyarbakır cezaevindeki işkence uygulamaları, cunta sonrası tırmanışa geçerek, 1981 yılının başlarında tam anlamıyla sistemleşerek kurumlaşmıştır. 1980 yılı kasım ayından itibaren, cezaevi müdürü piyade binbaşı Alaattin Bayar ve Hv. Bşç. Mevlüt Akkoyun (kendisi

hemen bitiminde, başını Mevlüt Akkoyun'un çektiği cezaevi işkence timi, korkunç bir saldırıya geçti. Koğuşlar baskıldı. Eşyalarımız parçalandı. Ve teslimiyeti kabul etmeyen tutuklular zincir ve kalaslarla dövülerek, yerlerde sürünerek hücrelere dolduruldu. Bu genel uygulamalardan biz kadınlar koğuşu da nasibini aldı. **Kanalizasyon 3 aydır (Kasım-Aralık-Ocak) tıkanıp halde, cezaevi yönetimi açmamakta diretiyordu. Bizler, pisliğin içinde, pisliklere batacık yaşıyorduk. Kedi büyüklüğündeki fareler (cirdonlar) etrafa mikrop saçıyor ve ortalkları cirit atıyordu. Kişi başına, 24 saat için bir lokma ekme veriliyordu. Ekmeklerden böcek çıkıyordu. Üstelik hamur su ile değil mazot ya da gazyağı ile yoğrulmuştu. Yaşamak için yemek zorundaydık ve yiyorduk.**

12 Ocak 1981 tarihinde Hv. Bşç. Mevlüt Akkoyun, Astegmen Hamdi ..., bayan polis memuru Zekiye, blok çavuşu Şerafettin ve 30-40 kadar asker koğuşumuza baskın dü-

Göstermeler de sana yıllarca gökyüzünün rengini Duyurmasalar da bir damlacık su sesi. Ekmek yerken bile çözümler elindeki zinciri. Ve bir gün parça parça edip yüzler de derini sakın eğilme!..

kontr-gerillanın kademeli elemanlarındandır) cezaevinde bir sorgu merkezi oluşturdu. Bu sorgu merkezine dönüştürülen yer, biz kadınlar koğuşunun tam karşısında bulunur ve sinema salonu olarak adlandırılan bölümdü. Koğuşlarından zorla alınıp getirilen tutuklular burada işkenceci alınıyor ve gece yarılarda kadın sorgulanıyordu. Biz kadınlar, çığlık seslerinden du ramıyorduk. Derin bir acı duyuyorduk. Hemen belirtiyim ki, insanın çektiği en derin acı manevi olarak çekilen, duyulan acıdır. Bir başkasına gözlerimizin önünde işkence yapılması ve bunu size seyrettirmeleri karşısında duyulan acıyı, dünya halklarının lügatında bulunan hiçbir kelime tarif edemez. Öylesine bir acıdır bu.

Bazen de, işkence gören insanların seslerini kaydedildiği bantları dinletiyorlardı. Koğuşumuza bitişik olan koridorda, askerler aldıkları emirlerle kuru gürlüğü çıkarıp te dirdinlik yaratıyor, bizlere uykuyu uyutuyorlardı. Sonra, ahlaksize sözler sarfediyor ve hakaretle buluyorlardı. İşkencelerin tırmanışa geçtiği 1981 yılı başında, bu uygulamaları protesto amacıyla başlatılan açlık grevinin

zenlediler. Kurallara uymamızı, sayıma kalkmamızı ve istiklal marşı okumamızı söylediler. Biz kurallara uymayacağımızı ve dediklerini yapmayacağımızı söyleyince, zincir, jop ve sopalarla saldırdılar. Rastgele vuruyorlar, saçlarımızdan tutup havaya kaldırıyor ve yerlerde sürüklüyorlardı. Askerler, elle sarkıntılıkla buluyorlar ve ahlaksize küfürler söylüyorlardı. Bu meydan dayacağı faslı bittiğinde çocuk yaşta üç kişinin A. K., S. K., K. K. kolları kırılmış, yaşlı kadınlar da aldıkları darlanıyere sonuca bayılmışlardı. Mevlüt Akkoyun istediğini başaramayınca "Hepinizi köpek gibi geberteceğim. Yavaş yavaş öldürecekiz. Elimizde kurtulamayacağımız. Paşamız bize sayıya yetki verdi!" vb. sözler sarf ederken, bir taraftan da askerleri yeni bir komut vererek, koğuşu kademlesini ve diğer bir kadın tutukluyu hücreye kapatmasını söyledi. Bizler buna yeniden karşı koyup arkadaşlarımızı vermek istemeyince yeni bir meydan dayacağı başladı. Sonuçta, koğuşu kademlesini ve G. Ö. isimli kadın tutukluyu yerlerde sürükleyerek insan dışısı dolmuş hücreye kapatıldılar. Aradan iki gün geçmeden, bu kez aynı tim, arama yapmak bahane-

siyle yeniden koğuşa baskın düzenlediler. Geldiklerinde akşam saat sekizdi. Eşyalarımızı yere atıp pislettikten ve bir kısmını da parçaladıktan sonra yeniden sayıma kalkmamızı istediler. Biz kalkmayacağımızı belirtince de Mevlüt Akkoyun, askerlere emir vererek koğuşun elektriklerini söndürdü ve yamndaki ekibiyle birlikte koğuşta oturmaya başladı. Aradan çok geçmeden askere yeni bir emir vererek, içki masası hazırlamasını söyledi. Bizim karşı koymamızın mükafatı yeni bir sıra dayacağı oldu. Saatler ilerledi ama Mevlüt Akkoyun koğuşu terketmedi. Askerlere emirler yağdırmaya başladı, "Oğlum, gidip pijamalarınızı getirin. Kadınların yatakları boş. Sizi bekliyorlar" yollu adice sözler sarfediyor ve kahkaha atıyordu. Psikolojik yaptırım uyguluyordu. Bu yöntemle bizi yıldırma çalıyordu. Ama biz, inatla bekliyorduk. Askerine verdiği emirlerin blöf olduğunu da biliyorduk. Sonuçta ne olacağını bekliyorduk. Ve sonuçta; saat sabahın 04'ünü gösterdiğinde, bu onur kırıcı yöntemle istediğini elde edemeyeceğini anlayın M. Akkoyun, havalandırmaya, ziyaret, gazete, çay, kantin, doktora çıkmanın tümünden yasaklandığını söyleyerek çekip gitti... Küfür, hakaret ve tehdit savurarak tabii...

Çok geçmeden, Diyarbakır zindanının elikanlı celladı Esat Oktay Yıldırım ve işkence ekibi devraldı görevi.

Yanında hiç ayrılmadığı Co adlı köpeği ve işkence timiyle Esat Oktay'ın koğuşumuza geldiği 25 Şubat 1981 tarihine rastlar. O dönem koğuşumuzda Türk solundan ve Kürt reformist gruplarından kadın tutuklular da vardı. Esat Oktay'ın ilk sorusu 'nesin?' oldu. Bizim cevabımız ise 'insaniz...' Ama O, insan sözünden ürkiyordu. "Türküm" demeyi istiyordu. Biz, insanız ve Kürdüz dedikçe, O, azgımlaşıyor ve ağzından köpükler saçarak köpeği Co'yu üzerimize saldırtıyordu. Askerlerine (komando taburuydu) emir vererek dayacağı başlamasını söyledi. Ortalık ana-baba gününe dönmüştü. Cop darbeleri altında çılgınlık yükseliyordu. Biz ellerimizi yumruk yapmıştık. Onlar açmaya ve copla vurmaya çalışıyorlardı. Bütün çabalarına rağmen ellerimizi açamayınca rastgele vücudumuza vurmaya başladılar. Daha çok belimize vuruyorlardı. Sarkıntılıkla buluyorlardı. Ve onur kırıcı küfürler ediyorlardı. Sonuçta bu dayak faslından sonra, "Türküm" demeyi ve "istiklal marşı" okumayı reddeden 3'ü çocuk toplam 7 kişi hücreye kapatıldı. Diğer koğuşta kalanlar, bizden olanlar hariç geriye kalanlar sıradan yurtsever ve halk kesiminden tutuklandılar. Ve Türk solu (Partizan, Dev-Yol) ile Kürt reformist gruplarından (Kawa, ÖY) olan bayanlar ise daha başta teslimiyeti seçmişlerdi.

Sanatı ve Mücadeleyi Halk İçin Yapmanın Gereğine İnanan ve Bu Uğurda Yaşamını Feda Eden Devrimci Bir Sanatçı:

SEFKAN

YAŞAMI

Celal ER-CAN (Sefkan) 1960 yılında Dersim-Çemişgezek'e bağlı Laluşağı köyünde doğdu. İlkokulu, ortaokulu ve liseyi Elazığ'da okuyan Sefkan, 1978 yılında Diyarbakır Eğitim Enstitüsü'ne kayıt yaptırdı. Diyarbakır'da okuduğu yıllarda ulusal kurtuluşçu düşüncelerle tanışır ve PKK safına katılır. Okul içinde ve dışında çeşitli görevler üstlenir. Devrimci çalışmalarına profesyonel olarak katılmanın gereğine inanan Sefkan

okulu terk ederek Diyarbakır şehir merkezinde örgütsel-pratik görevleri yürütür. Aynı dönemde bir grup arkadaşı ile Lübnan-Filistin sahasına geçerek siyasi ve askeri eğitim görür.

Kısa süreli eğitimden sonra bir grup arkadaşı ile birlikte, ülkeye döner ve Dersim-Elazığ bölgelerinde askeri faaliyetlere sorumlu düzeyde katılır.

12 Eylül faşist darbesinin ardından en zor koşullarda bile devrimci çalışmalarını yürütür. 1982 yılının başlarında yeniden yurtdışına çıkar. Lübnan-Filistin sahasında devrimci eğitimini derinleştirir.

1982 yılının sonlarında ise Avrupa alanında çalışmalarına katılır. 1984 yılının yaz başlarına kadar Avrupa'da çalışmalarını yürütür. Daha sonra yeniden ülkeye döner.

16 Nisan 1985 günü, İKP tarafından düzenlenen bir komplo sonucu 7 yoldaşı ile birlikte şehit düştü.

Sefkan'da müzik ve resim sevgisi gibi, ilerici düşünceler de daha küçük yaşlarda başlar. Sömürgeci zulüm ve kısa bir dönem önce yaşanan Dersim katliamının gerisinde bıraktığı izler ve anılar onda ulusal duyguları canlı tuttuğu gibi derin bir halk sevgisine kavuşmasını da birlikte getirir. Resimlerinde ve türkülerinde bu sevgiyi dile getirir.

Sazının tellerine vurduğu mızrabı kadar, fırçasını da büyük bir ustalıkla kullanır. Sazından, Kürdistan halkının acısı, özlemi; bağımsızlık ve özgürlük kavgasının sesi yükselir. O, notalarını bunun için dizelere dönüştürür. Fırçasını da yine aynı büyük amaç için kullanır. Eserlerinde hep bu temayı işledi.

Devrimci düşüncelerle tanışması ve Kürdistan'ın bağımsızlığı ve özgürlüğü için ulusal kurtuluş mücadelesine katılması, O'nun bu değerlere verdiği önemin en belirgin bir örneğidir. Sadece söyleyerek ve çizerek değil, aynı zamanda elde silah savaşarak da bu değerlere bağlılığını gösterdi.

Sefkan, kısa süren devrimci yaşamı boyunca en önemli ürünlerini 1982-1985 yılları arasında verdi. Kısa yaşamı süresince sanatta en olgun dönemini bu yıllar oluşturur. Bu yıllarda şairliği ve yazarlığı da geliştirdi. Siyasal içerikli makalelerin yanı sıra, kültürel alanda birçok konuda yazılar hazırlar.

Bu dönemde, birçok çevrenin bağımsız sanatçıları olarak ortaya çıkmasına karşı büyük bir mücadele yürüttü. Sanatını bunun için kullandığı gibi,

aynı zamanda bunlara karşı siyasal bir mücadele de yürüttü. Lenin'in "Kahrolsun partisisz edebiyatçılar" sloganını rehber aldı. Buradan hareketle, Kürdistanlı bir sanatçının yerinin bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin safı olduğunu ısrarla savundu. Birçoklarının tersine O, ulusal kurtuluş düşüncelerine sıkı bir bağlılığın zorunluluğuna inanıyor ve bu görüşü savunuyordu.

Bu amaçla, Kürdistanlı yurtsever sanatçıların, bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine daha büyük bir destekle bulunmaları için örgütlenmelerine büyük önem verdi. HUNERKOM'un kurulmasında ve çalışmalarını düzenli olarak yürütmesinde önemli bir rol oynadı.

Serxwedan sayı 23 ve 24'te yayınlanan "Halk... Mücadele... Sanatçı" başlıklı yazısında bu görüşlerini şu şekilde dile getirir:

"... Halk ve mücadelesi kendi yansımaları her alanda olduğu gibi, sanat alanında da bulur. Elbette böylesine mücadeleler içerisinde çıkan değerler mutlaka işlenecektir. Mutlaka bu değerler güçlü sanat harikalarını ortaya çıkaracaktır. Sınıf çıkarları için insanların birbirlerine kastettikleri bir dünyada, bu yapıya kapalı gözle bakıp olayların etki alanı dışında bir yerlerde sanat eseri ortaya çıkarmak mümkün müdür? Hele hele kendisine halk sanatçısıymış diyen bir insan için, halkın maddi yaşam koşulları ve halkın mücadelesi, mücadele

ÇAND • PİŞE • TORE — KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT

Sefkan, birçok şiir ve türkü güftesi hazırladı, bunları besteledi. Bütün şiir ve türkülerinde şehitleri, direnişi ve Kürdistan'ı dile getirdi. Kürdistan halkının yaşamının ayrılmaz bir parçası olan dağları, türkülerinde çok dile getirdi. Dağlar, Kürtler için taşçıkları bağımsızlık ve özgürlük anlamını en iyi bir şekilde Sefkan'ın türkülerinde bulur. Her biri ayrı bir önemde ve anlamda olan bu eserlerden bazılarını yayınlıyoruz.

KANDİL DAĞI

Kandil Dağı'nda ses var
Kandil Dağı dumanlı
Dorukları gülmez olmuş
Yüreğinde çift yara

Kanıyor Karasungur,
İbrahim yoldaş kanda
Doruklarından akıyor
Süzülerek ovaya
Gübreliyor toprağı
Can veriyor tohuma
Kızıl gülden tarlalar
Bırakıyor ardında

Kandil Dağı toprağın
Çatlak çatlak susuz yazda
Karasungur bir burgudur
Deşiyor kuru çatlağı
Gün yüzü görmemiş umut
Nice sevdalarla dolu
Yarınlar omuzlarında
Fıskırıyor görkemli
Heybetli gür sesiyle
Toz duman kan içinde
Salıyor sularını
Susuz yaz çatlağın
Hücreler can buluyor
Bötük pörçüğe düşman

4 MAYIS

Bir 4 Mayıs sabahında
Sardı güneşi kara bulutlar
Kurşun yağıyordu
Yağmurla beraber
İki genç yiğiden üzerine
Kurşun yağıyordu
Yağmurla beraber
Hüseyin ile Seyfi'nin üstüne
Deldi kurşunlar bedenlerini
Aktı kanları yağmur sularıyla
Besledi büyüttü kan güllerini
Deve dikenlerine inat

Ne kurşun susturdu
Haykırıqlarını
Ne yağmur söndürdü
İsyan ateşini
Taşdı kızıl bayrağı
İki yiğit
Soldurmadılar kan güllerini

BİR DOĞUŞUN HİKAYESİ

Duyuyor musun Diyarbakır?
Duyuyor musun onların sesini?
Dinle

şimdi sıra sende.
Titre... titre
sarsıla sarsıla
midende bulantı
düşmana kusana kadar.
Onlar yabancı değil sana;
sömürüye düşman...
emeğe dost.
Onlar;
Newroz ateşiyle
taş duvarlarını parçalayan
Çağdaş Kawa'nın yoldaşları.
Onlar;
zindan direnişlerinin
zincir tanımayan
ölümsüz örgütleyicisi
Hayri DURMUŞ'un
öğrencileri.
Onlar;
hücrelere sığmayan gür ses
enternasyonalizmin
bükülmez bileği
Komutan Kemal PİR'in
askerleridir.
Senin değil Amed;
15 Ağustos
onların günü bugün...

DERSİM DAĞI

Teman köyünü bastular
Delil Doğan'ı vurdular
Al kanlara buladılar
Şahitsin sen Dersim dağı

Dersim dağı Dersim dağı
Derelerin kanla dolu
Ahin yerde kalmayacak
Başı duman Dersim dağı

HARMAN YERİ

Harman yerinde çocuklar
Çocuklar mahpuslarda
Ellerinde çapalar var
Kelepçe kollarında

Bakıyorlar damlardan
Akıcı bulutlara
Kör karanlık gecelerden
Sökecek şafaklara

Kimi kışlar yürümüş
Çıplak ayaklarıyla
Umut demiş ekmek demiş
Kıl kara çadırlarda

Bir gün dur demiş gidiş
Küçük parmaklarıyla
Yürümüş devin üstüne
Diş turnak çapalarına

uğruna kan döken şehitlerin mücadelesi, öncü rolleri gözardı edilebilir mi? Veya bunları gözardı edenlere halk sanatçısı denilebilir mi? Lenin şöyle diyor: "Kahrolsun partisisz edebiyatçılar." Üzerine kitap yazılası bir cümledir bu. Anlamak isteyenler için anlama yüküdür."

Sefkan'ın daha birçok makaleleri, yazıları çıktı. Hepsinde de bir sanatçının halk için yapması gerekenleri dile getirdi. Bu anlamda Sefkan, sanatçılığı devrimcilikle, devrimciliği savaşçılıkla bütünleştirmiş ender sanatçılardan biridir. O, gerçek anlamda bir sanatçılığın proletaryası partisinde, Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Mücadelesine katılmaktan geçtiğini biliyordu. Kendi yazısında bu konuda görüşlerini şöyle dile getirir:

"Ulusal kurtuluş hareketi, en önemlisi kitleleşen bir hareketin öncüsü olan Partimizin devrimci sanat ve kültür alanında ihtiyaçlarına cevap vermek gerekiyor. Kürtçe ve Kürdistan tarihini, kültür değerlerini çok iyi öğrenmek ve bilince çıkarmak gerekiyor; bunun için de en uygun olan Kürdistan somutunda böyle bir araştırmayı derinleştirmek gerekiyor. Böylece devrimci sanatta üzerimize düşeni yerine getireceğimize inanıyoruz."

Sefkan, davaya bağlılığını ve bir sanat emekçisi olarak görevlerini en iyi bir şekilde yerine getirmeye çalıştığı bir dönemde şehitler kervanına katılarak ölümsüzeleşti.

Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistan...

Baştarafı 13. sayfadadır

yaşandı. Kırdan şehirler kitleleşme, proleterleşme, kitleleşme ve mevsimlik işçilik doğurdu. Sömürgeci olanakları, ona hizmet temelinde küçük-burjuva ve aydın kesim doğdu. Sindirilen toplum, bu sürece fazla direnemedi. Askeri zor, kültürel ve ekonomik politikalarla birleştirilerek, Kürdistan'dan, ülkeden kopuş ve asimilasyon anlamına gelen büyük bir göç başladı. Bu sürecin büyük yıkımından her sınıf ve tabaka etkilendi. Toplum derin bir tahribat geçirdi. Emperyalizme bağimli Türk burjuva sömürgeciliği, burjuva sömürü ve kültürel, sosyal kurumları en yoz ve talancı bir tarzda geliştirerek, Kürdistan toplumunu yoksullaşma, yozlaşma ve asimilasyon sürecine soktu.

Kürdistan kadını bu süreçten en çok zarar gören kesim oldu. Onu çağdaşlarıyla kıyaslamak mümkün değildir. O, adeta çağın gerisinde oldu. Her haktan yoksun, üzerinde her türlü oyunun rahatlıkla oynandığı, ucuz ve değersiz bir nesne haline getirildi.

Türk sömürgeci kapitalizmi altında onunla uzlaşan, çağ dışı aşiretçi-feodal üretim, sosyal, düşünsel yapısına denk düşen ortaçağ ilişkisi, kurum ve gelenekleri bütün olumsuzluğu ile kadın ve ailenin üzerine çökmüştür.

Aile, dar ve çağdışı üretimin, dar bir sosyal bilincin, idealizmin, çekişmenin, dedikodunun yatağı olmuştur. Kürdistan aşiretçi-feodal yapı ve ailede kadın; hiçbir hakkı olmayan, ailenin bile sosyal, üretim çıkarları üzerinde söz hakkı olmayan, gün boyu emek gücü olarak çalışan, çocuk yapan, bunun yanında dini ve aşiret yasalarıyla her şeyden dışlanan en değersiz varlıktır.

Sömürgecilikle baş edemeyen, toplumsal gerilik, ekonomik sorunlar içinde bo-

ğulan çaresiz aile, mezhep sapkınlıklarının, rikkatların yatağı olmaktadır. İslamiyet ve aşiretçilik kadını, yaşamı dahil her şeyi üzerinde erkeğin tasarrufu olan mülk durumuna getirmiştir. Kadın istendiğinde boşanıp sokağa fırlatılmakta, hatta öldürülmektedir. Bütün ortaçağ dinleri gibi İslamiyet, mezhep ve tarikatlar kadını direnmeyi, erkeğe boyun eğmeyi ve köleliği telkin ederek, bu durumu kurmuşlardır. Kadının bütün hüneri kendini pahalı bir süs eşyası olarak sunması, aşiret-aile çelişki ve çatışmalarında fitne yatağı olması, dini-mezhepsel ve kölelik yükümlülüklerini iyi yerine getirmesidir. Kültürel, ekonomik, sosyal, siyasal yaşamına ilişkin kararlardan soyutlanan kadın, kendine reva görülen kölelik statüsünü kaybetmemek için tutuculuktur. Kadının katli ezilmişliği, onu ulusal ve toplumsal değerlerin, güçlü bir potansiyeli haline getirirse de, yüzyılların geleneklerinin baskısı altında, bu potansiyelini harekete geçiremez. Ulus ve sınıf değerlerinden soyutlanan kölelik statüsü namus olarak sunulur.

Türk burjuva sömürgeciliği, Kürdistan toplumu ve kadını bu savunmasız ve geri yapıda yakalar. Ulusal değerlerin talanı, kültürel asimilasyon, ülkeden göç ettirme, ucuz emek gücü haline getirilme, şehirlerin ve metropollerin yoz yoksulluğu ortamına sürüklenmeye karşı kadın, toplumun en güçsüz ögesini oluşturur. Kadının katli ezilmişlikten doğan yurtsaver potansiyeli ve geleneklere bağlılık bağnazlığı, onu yeniyet karşı olduğu gibi, sömürgeciliğe karşı da dil, kültür, kıyafet konusunda direnç içinde tutarsa da, bu durum; tepkisinin uysallığa dönüşmesini önleyemez.

Türk burjuvazisi, Avrupa'nın klasik burjuva düzen-

leri gibi, kadına bir ilerleme, siyasal, sosyal açılım getirmez. Kemalizmin kadına tanıdığı hukuki eşitlik, mülkiyet araçları üzerinde korkunç bir tekel ve sınıf sömürsünün olduğu Türkiye'de bile geçerli değilken, Kürdistan'da hiç geçerli değildir. Türk burjuvazisi, kapitalizm öncesi kurum, gelenek ve alışkanlıkları ayakta tutarak, onları işbirliğine alarak, kapitalizmi en geri ve yoz bir şekilde Kürdistan'da geliştirir. Şehirler göç ettirilen, metropollere, Avrupa'ya, Ortadoğu'ya sürülen, kültür-egitim kurumlarına alınan kadın; sömürgeci düzenden aldığı çarpık ve yoz bir açılıma, asimile olma, tortu içgücü olma ve ülkesinden uzaklaşma sürecini yaşar. Sömürgeci-burjuva egemenlik altında kadın ortaçağ kurum ve geleneklerinden kurtulmaz. Kapitalizmle yozlaşan aile kurumunda erkeğin hükümlerini katli bir biçimi alır.

Kemalist medeniyet olarak sunulan, kültürüne, diline, ülkesine ve halkına yabancılaşma; ideolojik ve ekonomik yoksulluk içinde bulunan aileye uygulandıktan, bu sürecin sonunda aile ve kadında oldukça olumsuz ve düşkün bir dönüşüm meydana gelir. Ne Kürt ne de Türk, ne köylü ne de şehirli, ne proleter ne de küçük-burjuva olan, oldukça acayip bir aile tipi ortaya çıkar. Feodal-aşiretçi gerilikten çıkan, biraz yiyecek, bir iş, bir ev bulabilen ya da bulmanamuduyla yaşıtılan kadın, bu olumsuz dönüşümün en güçlü zemini ve savunucusu olur.

Tanınmaz hale getirilen Kürdistan kadınına uygulanan politika bu kadarla da kalmaz. Sömürgeci-burjuva siyasal, sosyal, eğitim-kültürel politikaları, radyo, televizyon, reklam ve basın yoluyla kadın sektörü yaratılmakta, kadın düşkünleştirilmekte, bu yolla da toplum kaosa ve düşkünleşmeye itilmektedir.

DEVAM EDECEK

Masum ve Onurlu İnsan Olmanın Koşulu...

Baştarafı 16. sayfadadır

te yaşanan bunalımın en ağır etkisi, hareketin önderi L. Kavelov'un şahsında görüldü. Levski'nin ölümü ve yaşanan gelişmelerden sonra o, Bulgar ulusunun devrimci olanaklarına inancını yitirir ve yeniden dış desteğe, özellikle de Sırp'lar'dan gelecek desteğe umut bağlarlar.

Devrimci hareket ağır bir darbe almıştır. Ama Bulgar halkına Levski'nin isyan ruhu ekilmiştir artık. 1875 yılının Eylül'ünde Stare Zagora'da ayaklanma patlak verir. Ama yaşanan gelişmeler ve yetersiz hazırlıklar sonucunda ayaklanma ezilir. Ancak bu dönemde diğer Balkan halklarının ayaklanmaları Türk yönetimini oldukça zorlamıştır. Bulgar devrimcileri bu tarihi anın sorumluluğuyla savaşımı devam ettirir ve "Ya istiklal ya ölüm" şiarıyla güçlerini toparlamaya girişirler. 1875 yılının sonunda Bulgar sınırlarındaki bir Romanya kentinde toplanır ve 1876 yılının baharına ayaklanma kararı alırlar. Burada oluşturulan bir planla Bulgaristan dört devrim merkezine ayrılır. Her merkeze bir başkomutan ve iki yardımcı tayin edilir. 1876'nın başında her merkezin yönetimi kendi alanında hareketin yoğun hazırlığına koyulur. Dördüncü devrim merkezi en örgütlü alanlardandır. Halk, yoğun bir askeri hazırlığa tabi tutulur. Erkek nüfusun silah tutan herkes 10'ar, 100'er ve 1000'er kişilik birlikler halinde örgütlenir. Devrimci komiteler silah ve savaş malzemesi teminini üstlenirler. Ağaçlardan kendi elleriyle silah üretirler.

Balta ve Fes;

Ya Türk Egemenliği,

Ya da Canından Olma;

Türk Egemeninin Bulgar Halkına Tanıdığı Alternatifler

Nisan 1876'da dördüncü devrim merkezi, merkezi içindeki tüm devrim komitelerini son durumların tahli için toplantıya çağırır. Ayaklanma için 1 Mayıs 1876 günü tespit edilir. Ancak tüm tedbirlere rağmen ayaklanma tarihi Türk makamlarına ulaştığından ötürü, tarih öne alınır ve 20 Nisan'da silahlı ayaklanma güçleri Türk konasına saldırıp ele geçirirler. Kiltise çanları, tüm halk ayaklanmanın başladığını duyurur. Böylece dördüncü devrim merkezinde ayaklanma başlamış oluyordu. Ayaklanmadan hemen sonra Türk yönetimi büyük bir panik yaşıyor, beyler, paşalar tek tek geliyor, ayaklara kapanarak af diliyorlar. Ancak ayaklanma a-

lanı yaygınlaştıkça, tedirginliği artan Türk yönetimini tedbirler almaya zorluyordu. Niktekim özgürlüğünü ve bağımsızlığını 10 gün tadan yöre halkı, 30 Nisan'da saldırıya uğrar. Üç gün, üç güne kahrmanca bir savunmadan sonra Türk silahlı birlikleri devrim merkezinin ana şehir merkezine girerler. Her ev, her aile bir direnme kalesine dönüşür. Kanla sulanmayan bir karış toprak kalmaz. Alandaki en kanlı çatışmalardan birisi Batak'ta yaşanır. Türk başbozuk çeteleri kente gireşek birlerce kadın, çocuk, yaşlı, genç keserek katlederler. Son olarak sığınılan bir kilisede, halk teslimiyete çağırılır. Kahrmanca direnilir. Kapının bir yanına balta, bir yanına da fes konur. Kapıdan her çıkan ya Türkleşecek ya da kafasını ülkesine armağan edecekti. Ama Bulgar halkı kendi gerçeğinin inkarına, tüm Balkan halkları gibi yarıymıyordu. Direniş sürer. Kilişeye sığınan 2000 kişi şehit düşer. Bugün bile içinde insan kemikleri yığınak halinde duran bu kilise, Türk vahşetini sergileyen iyi bir örnektir. Sadece Batak kentinde 9000 kişilik nüfustan 1300 kişi kalır. Ayaklanma, kan gölü içinde bastırılır. Ayaklanmanın kahrmanlarından Benkovski, "Mademki gerçekleşmiştir. Öyle acı bir yara açılmıştır ki, bunu kimse tedavi edemez" Bu olaylar karşısında dünya ilgisiz kalamazdı. İngiliz, Amerikan, Rus, Alman, Fransız vb. diplomat ve gazeteciler bir delegasyon olarak alana gelirler. Türkler vahşetlerini gizlemeye çalışırlar. Ama maske açığa çıkar. O günlerde Makgahan yazılarında şöyle yazar: Bazıları, "Bulgarlar ayaklanmamalıydı" derken, diğerleri ise, "Mademki ayaklandı, sonuçlarına katlanmalıydılar" derler.

Evet, ayaklanma bastırılır, ama çok geçmeden 1877-78 Rus-Türk savaşı ile birlikte Bulgaristan bağımsızlığına kavuşur.

Şimdi bu şehitler ülkesine bakarsanız, önemli bir sonuç çıkarılmalıdır. Ayaklanma kanla sonuçlanmıştır. Ama bir tek Bulgarın ve dünyadaki namuslu insanın önderlerini ve savaşçıların için ayağa kalktılar, katliama neden oldular diye suçlamak akıllarının ucundan bile geçmez. Hayır, tam tersine böyle bir suçlama getirecek olan olsa, bu insanların lanetiyle karşılaşır. Çünkü o tedavi edilmez yarada; yeni bir canlın, modern, özgür, demokratik ve bağımsız bir Bulgaristan'ın doğduğunu bilirler. Buna saygı duyar, sahip çıkarlar.

Kürdistan'da "Özel Harp"

(Emperyalizmin "Özel Savaş" ve Türk Ordusunun Kürdistan'da Yürüttüğü Savaşın Niteliği Üzerine)

ÇIKTI!

WEŞANEN HEŞANÊJÎN

Kürdistan'da "Özel Harp"

Serxwebûn 43-50 sayılarında yayımlanan "Emperyalizmin Özel Savaşı ve Türk Ordusunun Kürdistan'da Yürüttüğü Savaşın Niteliği Üzerine-KÜRDİSTAN'DA ÖZEL HARP" adlı değerlendirme yazısı Weşanên Serxwebûn yayımları tarafından kitap haline getirildi.

Birinci baskısı dağıtımına sunulan "KÜRDİSTAN'DA ÖZEL HARP" adlı kitap, genelde olduğu kadar, Türk ordusunun Kürdistan'da yürüttüğü özel savaşın niteliği üzerine de kapsamlı değerlendirmeleri içeriyor.

Özel savaş ve buna karşı mücadele konusunda bilgi sahibi olmak isteyenler için vazgeçilmez bir kaynak durumunda olan "KÜRDİSTAN'DA ÖZEL HARP" kitabı, okuyucularımızın mutlaka okuması gereken bir değerlendirme niteliğindedir.

Impressum:
M. Atar
Göttinger Chausse 7d
3000 Hannover 91

Yazışma Adresi:
Feyka-Kurdistan
Postfach: 153
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BfG - Bonn
Konto Nr: 1205242100
BLZ: 38010111

Norveç 10.- nkr.
Fransa 6.- ff.
İsviçre 2,50 sfr.
İsviçre 6.- skr.
Avustralya 3.- \$

Danimarka 8.- dkr.
Avusturya 18.- s.
İngiltere 0,80 £.
Hollanda 3.- hfl.
Belçika 60.- bfr.

LÎ ENÎYA BOTAN Û MÊRDÎNÊ MÊTINGERÊN HOV TÊKDIÇÎN Û DIŞKÎN

Serê me ê rizgariya netewî, ku li dora Botanê bi livbaziye dorîre pêşdikeve, kozên cengê ên nûh bi destê xwe ve tene. Mêtîngerên Tirk, bi tirs û xofeka mezin, keftûlaftê dikin, bo berdwama jiyana xwe. Şerê me ê rizgariya netewî, ku bi destpêka bûhara 1987'ê tunde bû, li Botanê pêşveçûna xwe bi hemû awayan dilezîne.

Li derdorên Qilaba, Şirnex, Berwarî û Dihê hêzên artêşa mêtîngeran û yekîtîyên teybetî ên dij-şoreşê, du hev diçûn û dipercîqin.

QILABA (ULUDERE): Taliya meha Cotmehê de, kemînek li pêşiya hêzên kedxwar hat vegirtin. Yekîtîya dijmin bi giranî hate tunekirin.

Di vê livbaziya yekîtîyeka ARGK de, hêza dijmin nekari bersiva şervanên şoreşa me bide û pelixî. Ji hêza dijmin 25 kes hatin kuştin, 3 jî xedar birindar kuştin. Du şikestina xwe hêza dijmin, ji qada cengê revî.

DIHÊ (ERÛH) Û ŞIRNEX (ŞIRNAK): Di navbera navçên Dihê û Şirnexê de ji dafek li pêşiya hêzên dijmin hate vegirtin. 9 serbaz û serleşkerê hatin kuştin.

Têkoşerên ARGK kemîn li pêşiya yekîtîyeka dijmin a derketibû operasyonan danî. Domana livbaziye de şer derket. Yûzbaşîyek, ûstegmenek, çawîşek û 6 serbaz mirin. Hêzên şoreşê tu derb û xusar negirtin. Lê dest li ser gelek hacetên leşkerî ên dijmin danî. Dijmin li vira jî, ji qada şer mîna roviyan revî.

SÊRT: Li çiyayên dora bajarê Sêrtê jî dafek hate danî. Di vê livbaziye de dijmin, têkçûnek ku heya niha hêj nedibû jiya. Hundabûnên pir mezin li şuna xwe hêla.

Her di vê demê de, kemîneka duwemîn jî li pêşiya hêzên operasyonê hat danî. Gelek endamên hêzên taybetî ên dij-şoreşgerî tevli vê hêza dijmin bibûn. Hêza dijmin kete

kemîna hêzên ARGK û şikest. Gelek mirî û birindarên xwe li şun xwe hêla û revî.

Hêzên ARGK çekên giran di vî şerî de bikaranîn. Weke nûçê û agahiye xwe dirêjî me kirin, eşkere dibe ku 30 endamên yekîtîyên taybetî hatine kuştin. Herwusa hinde leşker û serleşker jî hatine tunekirin. Weke me têgihêşt, dijmin dirêjîya rojê de mirî û birindarên xwe kişandiye nexweşxanên bajarên mezin.

ŞIRNEX: Roja 12'ê Mijdarê yekîtîyeka ARGK avêt ser gundê Yoxurtçû û civînek li gundê çekir. Sîxurekî endamê MÎT'ê hat kuştin. Gelek xortên gundî xwe gihandin şoreşa Kurdistan.

Yekîtîya ARGK ku bi şev hate gund hemû şeniye gund di qada gund de lihev civand. Di vê navberê de pirsîyariya mamhostayê gund hat kirin, ku bi rengê sîxurekî mamhostayîya şagirtên Kurd dikira. Sîxur Şenol Akal, heya niha gelek guneş li dijî gelê me birêxistibû. Guneşên wî yekoyeko jî bo gundiyan hatin gotin û yekîtîya ARGK pirs ji gundiyan kir, ku kîjan ceza ji vî sîxurî re girîngê bê dayin. Hemû gundiyan ku beşdarî civîne bibûn, yek bersivê dan: Girîngê bê kuştin!

Taliya pirsîyariyê û axafên bo gundiyan, sîxurê MÎT'ê mamhostayê dijminê gelê Kurd Şenol Akal hat kuştin.

Herwusa yekîtîya ARGK, li gora daxwaza zagona leşkerî a ERNK, 6 xortên Kurd jî bo hatina nav şerê rizgariya netewî û şoreşa Kurdistan, deriyan.

Yekîtîya ARGK di nav çepkên bi şahî dihatin kutandin û bi dilxwazîgerî û duruşmên awazî ên gundiyan, bi xurtkirina hêzên xwe, xwe ji gund durxist.

Di wê şevê de êrişek jî çû ser gundê Arakoy navçê Şirnexê. Pêşmergên ARGK tevli gundiyan civîneka mezin çê-

kirin. Li ser karguzarî û delametenê welatperweriyê, li ser domana nûjen a Rizgariya Netewî Kurdistanê û ên din, axafên dorfireh hatin çêkirin. Belavok, wêne û duruşmên ARGK û ERNK û postêrên şehîdan di nav gundiyan de hatin belavkirin.

Ji vî gundî jî li gora daxwaza zagona leşkerî a şoreşê 3 kes xwe gihandin keflên pêşmergan. Taliya civîne pêşmerge, bi alên ERNK û ARGK ber bi livbaziye nûh ve, xwe ji gund durxistin.

BERWARÎ: Di hefteya yekemîn a meha mijdarê de, li çiyayê Korkandil û dora gundên Osyan, Xal û Koalê şerêkî mezin di navbera hêzên ARGK û hêzên dijmin ên operasyonan de derket. Di şer de balafîrek hate xistin. Şer sing ber sing doma. Hêzên dijmin gelek mirî û birindar li şun xwe hêlan.

Roja 13'ê mijdarê pêşmergên ARGK avêtin ser gundê Osyan navçê Berwarî. Civînek mezin li gund pêkhat. 22 xortên Kurd xwe gihandin nav refên têkoşînê.

Yekîtîya ARGK ku bi şev hate gund, hemû gundî û parêzkarên gund lihev civand. Li ser banga pêşmergan, tevan çekên xwe berdan û di qada gund de li serhev komkirin. Domana axafa şoreşgeran de hat duxuyankirin, ku ji ber ku giştan çekên xwe bi dilxwazî dan destê şoreşgeran û sundxwarin nema parêzkarî bikin, parêzkar tev hatin azadkirin.

Dure, 22 xort bi dilxwazî xwestin xwe bigihênin şoreşa Kurdistan. Daxwaza wan hat pejirandin. Hêjmara çekên ketin destê şoreşgeran 43 ye. Bi vê nola li vî gundî 200 çekên dijmin ketin destê pêşmergan, ji ber ku di vî gundî de berî niha jî livbaziye vê nolê pêkhatin.

Di bin barana şahîya şeniye gund û duruşmên awazî ên mîna "Bijîn PKK, ERNK û ARGK" pêşmergan xatira xwe ji gundiyan xwestin û bi dilovanî jî gund derçûn.

OPERASYONÊN MÊTINGERAN TUNDE BÛN

Ji ber ku yekîtîyên ordiya faşîst û çetên milîs li hemberê hêzên ARGK nema dikarin xwerabigrin û rojbiroj belavdibin, berpîrsiyarên mêtîngeran, daku bikaribin xwe li ser lingên xwe bigrin, kuftûlefteka herî mezin birêdixin.

Ji bona hundabûnên xwe ên zêdedibin kêmîbikin, mêtînger zora xwe didin operasyonên xwe ên leşkerî. Li derdorên mîna Dihê, Şirnexê, Şemzînan, Qilaba, Çalê û Berwarî leşkerên xwe ên nûh komdikin. Pîkolîya xwe li ser gundiyan Kurdistanê zêdedikin. Mêtîngerên ku gelê me dihingivênin û dixin bin lêdan û sitemê, dixebitin daku gundiyan me ên belengaz alîkariya şoreşê nekin û xwe tevli hêzên pêşmergan nekin.

Waliyê kolonyalist H. Kozakçioğlu bi duxuyaniya xwe a nola, "di vê zivistanê de îşê eşkiyan temame", armanca operasyonên xwe ên tunde eşkere danî holê. Mêtîngerên ku derfet ji hoyên zivistanê ên zorûzêmet jî distênin û firsenda xwe di vê rewşê de dibînin, pîkolîyên xwe li ser gundiyan gelek dijwar dikin û bi operasyonên tunde, dixwazin tevger û liva hêzên ARGK birawestênin. Lê bili van ope-

rasyonên ku nûh tîrê birêvebirin, û bikaranîna azînen dij-şoreşgerî ên nûh, mêtînger nikarin nejrîtiya xwe û bêmeçaliya xwe veşêrin.

Bi çavsoyîya ku ji bêçaretiya xwe jî distênin, yekîtîyên dij-şoreşgerî bi dijwarî êrişî gelê me dikin, nola kuçikên devbixin. Carcaran navê hêzên pêşmergan jî xwe re dikin sih û davêjin ser gundan. Jin û keçikên Kurdan direvênin. Harbabê karên gemar û kîret pêkênin. Gava jî alîkî dixwazî gelê me çavtirsayî bikin, ji hêla din bi bikaranîna navê ARGK, dixwazî hêzên şoreşa me li bal gelê me reşbikin û pêwendiyên gundiyan tevli pêşmergan qutbikin.

Lê gelê Kurdistan dijminê xwe gelek baş nasdike. Van dekûdolabên mêtîngeran zû derdixe ber çavan û wanan ruswa û rezil dike. Ji hêla din jî, ji ber ku gelê me law û keçên xwe ên di nav refên ARGK de baş dinase, zu wanan jî dijminan cudadîke û derdixe. Tucaran baweriya xwe bi van leyistokên dijminan nayne. Bilî hemû xebatên mêtîngeran, şerê me ê rizgariya netewî rojbiroj pêşdikeve û dilê gelê me şa û dilovanî dike.

Têkoşerên Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan (ARGK), li gelek êrdimên Kurdistanê, serdestiya xwe a karvanî zexm û tîkûzdikin. Bilî hemû derew û çewt şanikirina kedxwarên Tirk, herwusa bilî hemû operasyonên leşkerî ên jî erdê û asmanan, ev rastî pir ronak û eşkere tê ditin. Di serê wan êrdimên em qala wan dikin de, navça û derdora Şemzînan heye. Pêşmergên şoreşa me carcaran rêyên tomofil û gerokan dibirin û berikatan datênin. Ên diçûn û tîrê şehîdan û civînen dorfireh çêdikin. Wênên li jor û jêr delîlên rêbirînekê ne, ku di mehên Êlûn û Cotmehê de ev livbazî refbîref pêkhatin.

KIRYARÊN TUNDE LÎ NAVÇA NISÊBÎNÊ

Livbazîkariya ku li derdorên Nisêbînê di vê dema taliyê de bilind û zexm dibû, leza xwe didomîne. Taliya livbaziye ku bi awakî dijwar li dijî yekîtîyên artêşa mêtînger û milîsên bêbext û welatfiroş birêdikevin, artêşa kedxwaran li vê êrdimê hildiveşe. Berî niha jî li vê derdorê gelek serbazên dijmin jî tîrsa pêşmergan hişên xwe hundakiribûn û din bibûn. Niha jî, dîsa hinde serleşker û serbaz jî tîrsa jiyana xwe hişên xwe hundakirin û xwe bi xwe kuştin. Belavbûna artêşa mejokdar li Nisêbînê her berdewame.

Hêzên dijmin ên ku li hemberê kiryarên xurt ên pêşmergan ketine nava tîrsê û çavên wan jî kurfî şikestîye, rastî rewşekê dibin ku ê din nekariyên di nava xwe bi xwe de nîzama xwe ser lingan bigrin. Weke agahiye vê pêlê gihan me, yûzbaşîyek û serbazek xwe kuştine. Sedema xwe kuştinê, tîrsa ku herrojê dijîn e.

Taliya ku morala serbazên dijmin li hemberê hima pêşmergên ARGK dikeve, hinde kes jî refên dijmin mejivala dibin.

Nola agahiyeka din ku gîha me, mûtehiyek ku karê belêdiya Nisêbînê girtibû serxwe, Nisêbîn berdaye. Mûtehit Ahmet Alkan bi vê nolê bersiva hêzên ARGK da, kar berda û jî Kurdistanê revî.

Di livbaziyeka din de, ku li Nisêbînê pêkhat, 9 parêzkarên

CIVINEK LÎ GUNDÊ SARITAŞ LÎ DÊRSIMÊ

Yekîtîyeka ARGK êrişek bire ser gundê Saritaş navçê Ovacik êrdima Dêrsimê. Civîneka dorfireh li gundê çekir û dibistana mêtîngeran a di nava gund de, da ber agirî.

Pêşmergan şeniye gund li qada gund komkirin û axafên şoreşê jî wan re kirin. Gelek pîrsên şoreşê, ji bo gundiyan hatin ronahî kirin. Du civîne û

gundê Nebilê hatin tunekirin.

Derengê şevê de pêşmergên ARGK avêtin ser gund. Şer digel parêzkaran derket. 3 parêzkar jî hêla şoreşgeran hatin kuştin. Parêzkar jî tîrsan pişkîlî û belavbûn. Heya wan pêneket ku pêşmergên ARGK jî mêj xwe ji dora gund durxistin, lewma tariya şevê de reşandin hevdu. Taliya şerê nav xwe de jî 6 parêzkarên din hatin kuştin.

qedandina axafan, bi benzîne dibistan şewitandin. Di bin xweşî û dilşahiya gundiyan de, pêşmerge dure gund berdan û bera xwe dan çiyayên Dêrsimê ên bilind, ji bona pêkanîna livbaziye nûh û bilindkirina agirê şoreşê li dijî mêtîngerên ku welatê me vegirtine û dagirtine.

XWEPÊŞDANA BÎREWERÎ Û XWERAGÎRTÎNÊ LÎ BONNÊ

Destpêk rûpela dawî de şoreşgerî xwendin. Koma govendê a bajarê Stuttgart, leyistokên reng-a reng pêşkêşkir.

Bi zimanên Kurdî, Almanî û Tirkî axaf çêbûn. Namebrus-keka welatperwerên di xweragirtina birçimayîne de hat xwendin. Karkerekî welatperwer jî, axafeka birewerî û xweragirtinê pêşkêşkir. Doman livbaziyê de bi hezaran belavok, hatin belavkirin.

Di axafa bi navê berpirsiyariya ERNK li Ewropa de,

ÎSVÎÇRE:

Bikaranînên bêdadî li dijî welatperwerên Kurdistan

Roja 7'ê Mijdarê girsên ji Kurdistanê bi rêşanidariya komelên welatperwerên Kurdistanê, xwestin numayîşek li dijî bikaranînên karbidestîya Almanya Rojava bikarbênin. Lê berpirsiyarên hikumeta Îsvîçre, bê sedem livbazî sekinandin.

Welatperwerên Kurd serîdan berpirsiyarên vî welatî û destura rêveçûnekê xwestin. Lê roja 6'ê Mijdarê, xwepêşdana ku wê li bajarê Zûrichê çêbibana, beyî nişankirina sedemekê hate qedexe kirin.

Dure welatperwerên Kurd

êrişên dewleta Alman hatin navkirin. Bang li welatperweran hat kirin. Kin bê gotin ev hate gotin: "Digel hevxe-batkariya mêtîngeriya Tirkên faşîst, karbidestîya Almanya a emperyalîst, êriş û komplo-yên xwe li dijî Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan zêde-dike... tixup ji bo êrişên xwe nasnakê..."

...divê neyê jibîrkirin, ku gelê Kurdistanî û pêşengên vî gelî, xwediyê wê himê ne, ku bikaribin van êrişên xiniz û

xwestin vê mafê xwe ê demok-ratikî û zagonî, bi "xwepêşda-neka ji nişka" bicihbênin. Welatperwerên Kurd ji bajarên dur hatibûn, xwe li bajarên Basel û Zûrich komkirin.

Polêsên Îsvîçre bê sedem êriş birin ser welatperweran. Li wan xistin. Pêşî dora 200 welatperwer girtin û livbazî rawestandin.

Lê welatperwerên Kurd nola herdemê, vê carê jî liber-xwedan. Bikaranînên polêsan ên li pêşiya çavê gelê Îsvîçre, nifirneka mezin kişandin serxwe. Gelek mirovên vî welatî

rûşer binkeftî bikin. Ewên êrişî gelê me dikin, wê di xwina teroristîya xwe de bîn fetisan-din.

Em dengê xwe li dijî êrişên devbixwînan û kedxwaran bilindkin. Xwedî li têkoşîna xwe derkevin..."

Gelek weşan hatin cihê xwepêşdanê. Saziyan rojnaman û weşanan ên mîna DPA, WDR, Bonner Rundschau, General Anzeiger, Express û Hürriyet xwepêşdan şopandin. Hevpeyvîn çêkirin.

bikaranîn û rewşa polêsan nederivandin. Gelek kesen telefunî "Komîta Kurdistan" kirin û gotin: "Em ji tewrê hikumeta xwe fedî û şermdikin".

Welatperwerên Kurd dure, li bajarên Basel û Zûrich civînên bo rojnaman çêkirin. Êriş protesto kirin. Diyar kirin, ku wê li dijî her êrişî, wê xwe rabigrin.

Rojnamên Îsvîçre rûdan bi firehî weşandin. Tiştên ku bûn, şermikî mezinbûn, bo vî welatî, ku solên faşîzmê nexistibû axa xwe de.

Meha Mijdarê de jî berxwedana welatperweran li dijî Almanya Rojava doma

Stuttgart: Roja 23'ê mijdarê 25 welatperwerên Kurd, avahiya parlamentoya bajarê Stuttgartê vegirtin. Armanca vegirtinê, li pêş parlamentaran û rojnaman hat duxuyankirin. Daxwaza rewastandina êrişên dewleta Alman û perên biribûn kirin. Alikariya xwe ji bo xweragirtina birçimayîne a li bajarê Koln diyarkirin.

Polêsên Alman, ên ku hatin cihê rûdanê êriş birin ser welatperweran. Lê welatperwer liberxwedan û wanan protesto kirin. Rodyonek û 2 rojname bûyer weşandin.

Hamburg: Roja 3'ê Mijdarê 25 kes avahiya kovara "Stern" vegirtin. Digel rojnama "TAZ" hevpeyvînek çêkirin. Televîzyona "Journal", kovara "Stern" û rojnama "Bild"

hatin cihê rûdanê û weşandin.

Hannover: Roja 2'ê Mijdarê 60 welatperwer Meclisa Eyaleta Saksonya vegirtin. Bêhtirî 1000 polês hatin cihê bûyerê. Bi zorê xwestin livbazî birawestênin. Lê welatperweran liberxwe da. Rojnamevane "Allgemeine Zeitung" û DPA hatin cihê rûdanê.

Dure welatperwer çav-a-jansa "Reuter" û avahiya rêkxistina VVN (Yekîtiya dij-faşîst) û li ser tewrê polêsan agahî û belavok dan wan.

Bremen: Li vir büroya rojnama "TAZ" qedera 2 seetan ji hêla 15 kesan hat zêftkirin. Heya weşan hatin cihê rûdanê, livbazî doma. Radyoya Bremen û rojnama "Wezer" bûyer nasî guhdar û xwendevanên xwe kirin.

NORVEÇ:

Xwepêşdana protesto li dijî cunta faşîst

Roja 12'ê Êlûnê 1987'ê, di dîroka Norveçê de cara yekemîn Kurdên welatparêz xwepêşdanek rêkxistin kirin. Zikakên bajarê Oslo bi duruşmen dijî cunta faşîst a 12'ê Êlûnê, hejiyan. Bi dengê bilind û qube duruşmên nola; "Bijîm PKK-ERNK û ARGK" û "Bijî Serok Apo" hatin bandan.

Ji niha û pêde, dewleta Tirk a faşîst wê xwe li Norveçê jî nikaribe rihath bibêne. Herçûqasî cara yekemîne li vî welatî xwepêşdanek hate dirustkirin jî, 25 kes beşdarbûn. Berî niha di vî welatî de tiştêk li dijî Komara Tirk birênetibû û livbaziyên wê nolê nehatibûn pêkanîn, herçûqasî gelêrivanên burjuvaziya piçûkên Kurd ên xwesipar li vir hebûn jî. Lê gava vê salê dilxwazên ERNK

livbaziyan xurt ên mîna, zêftkirina büroya "Lufthansa", xwepêşdana 1'ê Gûlanê û h.w. pêkanîn, xwesipar jî roja 12'ê Êlûnê li bajarê Oslo govend kişandin (mîrov nizane çî bêje, ev hêz 12'ê Êlûnê protesto dikiran an pîroz dikaran!) Bi vî nolê gotin, "me kiryarek pêkanî".

Em dixwazin van gotinên jêrin bigihênin hemû welatperweran:

Em Kurd, ne ger tenê em li Norveçê bin, em li derya qeşayê a bakur jî bin, emê hemû êrdimên ku em lê dimênin, jî bo komara Tirk a faşîst û xulamokên wê bikin goristan. Emê, alikariya bo Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan li wir bilindbikin.

Komek ji dilxwazên ERNK

ALMANYA ROJAVA:

Berxwedana birçimayîne giha armanca xwe û dawî pêhat

Komek ji welatperwerên Kurd, roja 26'ê Cotmehê berxwedaneka birçimayîne li bajarê Koln bilindkirin. Berxwedana giha armanca xwe û dawî bû. Berxwedan 12 rojan doma.

Hêz destpêka xweragirtinê de polêsên Alman, destura konekê bo birçimayîne nedan. Xwestin livbazî birawestênin. Bikaranînên xwe ên bona çav-tirsandinê, heftaya duwemîn de jî birêvebirin. Ji ber ku polês, jî bala awira giştî ditirsiya, dixwesta livbazî birawestêne. Belavkirina "Kurdistan-

Report" û vekirina standa ragihandinê, bi destê belediyê, dixwestin bisekinênin. Lê biserneketin.

Livbazîkar, alikariyên karbidestîya Almanya bo faşîzma burjuvaziya Tirkîan protesto kirin. Daxwaza vegevandina 700 hezar markên, ku dest danîbûn ser kirin. Duxuyankiribûn, ku heya armanca bicih neyin, wê berxwedana xwe berdewam bikin. Taliyê de serfirazî, bû ê berxwedan û xweragirtinê.

ALMANYA ROJAVA:

Civîna hevkarîyê li bajarê Schweinfurt

Roja 12.10.1987'ê, Feyka-Kurdistan û "Volksfront" (E-niya Gel li Almanya), civîneka ragihandinê, li ser Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanî û êrişên dewleta Almanya Rojava li dijî wê têkoşinê, bi hevêr pêkanîn.

Dora 25 demokrat û dostên gelê Kurdî şoreşger ên Alman beşdarbûn. Piştî ku berpirsiyarê "Volksfront" axafek li ser alikariyên aborî û leşkerî ên Komara Almanya Federal

ji bo Komara Tirkî û êrişên Almanya Rojava li dijî Feyka-Kurdistan kir pêde, berpirsiyarê Feyka-Kurdistan jî axafek fireh, li ser dîroka Kurdistanê, li ser Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanî û êrişên Almanya Rojava ên bi armanca konevani kir.

Civînê de gelek pîrs xwe duxuyankirin. Rewşa konevani jî ber çavan, kin hat derbaskirin. Civîn, dora 2 seetan berdewam kir.

YEKÎTIYA JÎNÊN WELATPARÊZÊN KURDISTAN DAMEZIRÎ

Destpêk rûpela dawî de

yekîtiya jinan jî xebatên xwe bi gelek şeweyan birêvebir. Encama wan xebatan de, li gelek navçan û êrdiman konferansên yekîtiyê pêkhatin. Rista û pêwîstiya jinan di şoreşê de, herwusa rewşa jinên Kurdistanê, pîrsa ketina jinan nav refên şoreşê û karguzarî û delametên jinan, jî ber çavan hatin derbaskirin û danûstandin di vê barê de çêbûn. Ev giştî mejiyan de û baweriyê de hatin ronahîkirin.

Li kêleka Yekîtiya Karke-rên Welatparêzên Kurdistanî û Yekîtiya Xortên Şoreşgerên Welatparêzên Kurdistan, ku berî niha bi çendekê damez-randina wan hatibû danezane-kin, bi damezrandina Yekî-tiya Jinên Welatparêzên Kur-distan, bi delil derdikeve holê, ku eniya me ERNK digihe yekîtiyên xwe ên girseyî.

Komcivîna Yekemîn a Ye-kîtiya Jinên Welatparêzên Kur-distan, ku bi delegên jî gelek êrdiman hatibûn konferansê, pêkhat, biryarên xurt û bihîm girt û cihê xwe di şoreşê de duxuyankir. Li kêleka rapora siyasi (konevani) a hatî pêş-kêşkirin, hêl û aliyan taybetî

ên têkoşîna jinan, bi zimanekî vekirî û eşkere hatin şirove-kin û xuyakirin. Namebrus-kin, ku ji hêla yekîtiyên din hatibûn hinartin jî, komcivîna bêhtir xurtkirin. Herwusa, rê-hevalên jin ên ku di têkoşîna me de ronakrewanbûne û di zindanan de hêj liberxwe di-din, bi rengê endamên şerefê ên yekîtiyê hatin hilbijartin. Komcivîna ku rapora kone-vani, bernama yekîtiyê û birê-vebirinê derivand, herwusa li ser van babêtên jêrin jî bir-yar girt:

— Pêşengiya ramyarî, kone-vanî û rêkxistinî a proletar-ya di Eniya Rizgariya Nete-wa Kurdistan de,

— Bichihanîna delametên YJWK di barê azîna bingehîn, ku çekdariye, di şoreşa Riz-gariya Netewa Kurdistan de,

— Rêkxistinîna YJWK,

— Pêkanîna hevceyîyên têkoşîna rizgariya netewî di

barên rêkxistinî û amedeki-rîna şervan û têkoşeran,

— Hevkariya aborî, civakî

— Bijî têkoşîna berxwedanê a jinên Kurdistanê!

— Bijî yekîtiya têkoşîna jinên Kurdistan YJWK

— Ji bo pêkanîna biryarên Komcivîna Yekemîn pêşde!

— Bijî ERNK!

û konevani, digel malbatên şehîd û girtiyan,

— Pêwendiyên malbatî, ku bigihînin taybetiyên şoreşgerî, welatperwerî û demokratî,

— Têkoşîna li dijî baweriyên jî kehnîya hêzên serdestîya mêtîngeriye, nizama kom-pador, sosyal goveniyê, reformîstiyê û gelêriya kevnepe-rest, di nav refên jinan de û belavkirina vanan,

— Têkoşîna li dijî sîxurî, komplo û provakasyonên mêtîngeriya Tirkîen faşîst û hev-xebatkarên wan ên li dijî Te-koşîna Rizgariya Netewa Kur-distan û refên jinên welatper-wer û amadekariyên parastî-na li dijî wan,

— Têkoşîna li dijî baweriyên bo koçberbûnê, jî welat durketinê û welat berdanê, ku kehnîyên xwe jî mêtîngeriye distînin û vegeirîna welat,

— Têkoşîna li dijî feminîz-mê, reformîstiyê û h.w; ew baweriyên çewt û şaş ku di nav refên jinan de peyda dibin,

— Afrandîna livbaziya ji-nan a girseyî û rizgarixwaza netewî,

— Pêşvebirina pêwendî û tîfakan,

— Pêkanîna hevceyîyên diravî bo Şerê Rizgariya Ne-tewa Kurdistan.

Komcivîna Yekemîn a YJWK, ku gaveka pêwîste bo rêkxistinîna girsên jin ên Kurdistanî û bîdestanîna ser-xwebûnê, hang li hemû jinên Kurdistanê dike, ku xwe di nav refên YJWK de rêkxistinî bikin û li dijî dijîmin yekbûna xwe pêşvebibin.

Him û hêza yekîtiyê, li gora derxistin û rêkxistinîna girsên jinan, tê pîvandîn.

70 SALIYA ŞOREŞA COTMEHÊ (OKTOBER) A MEZÎN

Di sedsala 19'an de, gava zanayaren komunizmê Marks û Engels ji bo mafê çîna proletaryaya xebata xwe pêşve dibirin, li Ewropa Rojava ji derebêgî herdiçû dihilweşiya. Şuna derebêgîyê, çîna burjuvazi cih digirt. Ji hêla din jî çîna proletaryaya rojberoj xurtbûd û pîkolya burjuvazi bê dawî zêdebidû.

Sedsala 19'an de, li Ewropa Rojava gelek tevger û serhildanên çîna proletaryaya birêketin. Bi taybetî şoreşa karkeran a yekem, sala 1871'ê li Fransa de "Komuna Paris" de biserket. "Komuna Paris" 72 rojan hikim bi destê xwe ve ani. Sedema ruxandina vê şoreşê ew bû, ku partiyeka Marksîst ku bikaribe pêşengiya çîna karkeran bike, nebû. Li hemberê vê rewşê Marks, buhatiyeka mezin da "Komuna Paris" û nişanda, ku nebesa proletaryaya hikim ji destê burjuvazi bistene. Giringbû, ku dewleta burjuvazi bê hilweşandin û li şuna wê dewleteka karkeran bo pêkanîna sosyalîzmê, bihata damezrandin.

Li Rûsyayê tevgera Marksîst bi derengî derket. Ji ber ku li Rûsyayê avahiya abori pir paş mabû, tevgera karkeran nebû û birên cotkar di piraniyê de bûn. Lewma di wê demê de şoreşgerên Rûsyayê digotin; "Marksîzîm jî wê wêlêkî mina Rûsyaya nabe. Şoreşgerên Rûsyayê bi navê "Gelêrî" dihatin nasîn. Marks, Engels û Lenin teqdîre didan "Gelêrîyê", ji ber ku demokratîya cotkarên şoreşger bo wan hebû û bo şoreşê bang dikirin. Wan didan ber rexnan, ji ber ku "Gelêrîvan" digotin; "cotkar rola bingehîn di şoreşê de dileyzîm" û bi wê nolê, Rûsyayê ji tevgera proletaryaya çîhanê vedîqetandin.

Sala 1883'ê de komek piçûk ji şoreşgerên Rûsyayê, li derveyê welat belavokek derxistin û duxuyankirin, ku pêwendiyên xwe bi "Gelêrîvanan" re birin. Pêwîstiya damezrandina partiyeka çîna karkeran li Rûsyayê ditin. Bi wê şeweyê, cara yekemîn rêxistinê Marksîst li Rûsyayê pêkhat. Navê wê tevgerê jî "Koma Rizgariya Kar" hatibû danin. Szumankarên vê komê, ji Marksîsîyê yekem li Rûsyayê Pilixanov pêkanîn. Di wê demê de, piştî sazûbîna ev koma Marksîst li derveyê welat, li hundurê Rûsyayê yekser Marksîst derketin. Pêşî li bajarê Petersburg (niha Leningrad) destpêkirin û di re li bajarên din jî belavandin.

Bi derketina Marksîstan li Rûsyayê, dijayetiyeke ramyarî (îdeolojî) di navbera Marksîstan û "Gelêrîvanan" peyda bû. E ku pêşniyarî jî bo damezrandina partiyeka Marksîst li Rûsyayê kiribû, rêberê proletaryaya Lenin bû. Lenin, gava 17 salî bû, kete nav refên têkoşîna şoreşgerî. Dema Lenin tevli tevgera şoreşgerî bû, ramyarîya Marksîst li welatên Ewropa Rojava, di nav karkeran de cihê xwe girtibû, li Rûsyayê nûn destpêkîr û nûn belavîdibû.

Meha Tebaxa sala 1887'ê Lenin, di zaningeha (unîversîta) Kazanê de tevli tevgera şoreşgerî bû. Di zaningehê de pêwendiyên xwe digel xwendevanên şoreşger yekser pêşvebir. Piştî demaka kin, di meha Kanûna sala 1887'ê de jî zaningehê hat birin û ji hêla polîsan hat girtin, ji ber ku Lenin, beşdarî civîneka xwendevanên şoreşger bû.

Bihara 1895'ê Lenin, bi navê

Marksîstên Petersburgê, çû Ewropa Rojava, ji bona ku pêwendiyên xwe digel "Koma Rizgariya Kar" daye. Û li rewşa têkoşîna karkerên Ewropa Rojava meyzeke. Lenin li Îsvîçreyê digel endamên "Koma Rizgariya Kar", pilixanov da û standin pêkanî û bi wan re tîfak çêkir, ku bihevre kovarek bi navê "Kar" derxênin.

Dema Lenin di payiza 1895'ê de vegeriya Petersburgê, komên Marksîst ên li Petersburgê kir yek, di bin navê "Yekîtîya Têkoşînê ji bo Rizgariya Çîna karkeran". Ev jî, bingeha damezrandina Partiya Komunîst li Rûsyayê bû.

Destpêka meha Kanûna 1895'ê, Lenin û gelek hevalên wî jî aliyê polîsên Petersburgê hatin girtin û zêdetirî 14 mehan di zindana Petersburgê de man. Lê ev girtin, şoreşvaniya Lenin zexmtir kir.

13 Sibata 1897'ê, hikumeta Çar, Lenin koçberî Sibiryaya Rojhelat kir. Lenin 3 salan li wir ma. Armanca hikumeta Çar ew bû, ku Lenin ji tevgera karkeran a Marksîst durbike.

Sala 1898'ê, Komcivîna I. a "Partiya Karkeran û Sosyalîstên Demokrat li Rûsyayê", li bajarê Mînsk pêkhat. Lenin, di komcivîna yekem de beşdar nebibû, lewma jî komcivîna bê bernamêyeka (proxramek) şoreşgerî derbasbû. Di 16'ê Tirmehê 1900'ê de, piştî ku Lenin ji Sibiryaya hat berdan, Lenin çû Almanya û li wir rojnameyek bi navê "Iskra" derxist. Rojname bi di-zi digîha Rûsyayê. Di wê salê de tevgera karkeran li Rûsyayê, her diçû pêşve diçû, ta sala 1905'ê gava ku şoreşa burjuvaziya demokrat teqiya. Meha Tirmehê sala 1903'ê de Komcivîna II. a "Partiya Karkeran û Sosyalîstên Demokrat" li bajarê Brûkselê li Belçîqa destpêkir û dure li bajarê Lîdona li Înglîtere dawî pêhat. Bin rêberîya Leninê ev komcivîna rîstek pir mezin leyist. Bernamêyeka şoreşgerî hat danin. Bi taybetî jî ev bernamê, li ser pîrsa netewî di wê demê de bernamêyeka şoreş a yekem bû li Çîhanî. Dîktatoriya proletaryaya, bingeh jî bo têkoşîna partiyê didit. Di komcivîna duwemîn de, beşek ji burjuvazên piçûk û tesfîyekar derket. Navê wan "Menşevîk" û ên piştgirtinê Lenin "Bolşevîk" hat danin.

9 Çîle 1905'ê li bajarê Petersburgê şoreşa burjuvaziya demokrat rabû. Lenin pir bala xwe da wê şoreşê. Li ser rîsta Marksîstan, ku di wê şoreşê de wê çî be, nivîst û digot, ku "Serkeftina şoreşa burjuvaziya demokrat, gaweke ji bo şoreşa proletaryaya li Rûsyayê". Di wê demê de Lenin, "Gava proletaryaya digel cotkarên belengaz di şoreşa burjuvaziya biserkevin, dawî bi şoreşê nayê. Divê çîna karkeran û cotkarên belengaz di têkoşînê de dest bidin hev û li burjuvaziye xî" digot. Di rojên şoreşê de "Soweyeta Karkeran" damezirî. Bi wê nolê, cara yekem li çîhanê, rêxistinîna Sowyet hat avakirin.

Şoreşa burjuvaziya demokrat de, burjuvaziya Rûsî jî têkoşîna proletaryaya gelek ditirsî û bawer dikir, ku proletaryaya wê şoreşa burjuvaziya demokrat ber bi sosyalîzmê ve bibe. Diket navatîrsî, ku fabrîka (karxane) wê jî dest biçûn û pêwendiyên ligel bükratên Çar wê bînin jîn. Ji ber ku, burjuvazi û Çar bi sedan şewê û berjewendan bi hev

girêdayî bûn. Ji ber wê sedemê burjuvazi dixwest, tevli Çar bê ser hikim. Piştî, ku karker û cotkarên bi lehengî şer domandin û êrişên mezin anin ser Çar, di sala 1907'ê ev şoreş hate rûxandin, ji ber ku hêzên şoreşger ne hevqas xurtbûn, navendek komevanî li Rûsyayê ji bo şoreşê nebû û têkoşîna şerê çêkdari li seranserî bajarên û navçan jî hev beşbûyê berdeawmîdikir.

Ev şoreşa burjuvazi, tesîreke mezin li tevgerên gelên bindest û gelek welatên di şoreşên burjuvazi de kir.

Ji şoreşa burjuvazi a yekem heya şoreşa burjuvazi a duwemîn

Du hilweşîna şoreşa burjuvazi a yekemîn, hikumeta Çar bi hezaran şoreşger bidarvekir. Bi dehhezaran avête zindanê. Tevgera şoreşgerî li Rûsyayê derbe-yeka mezin girt. Hikumeta Çar biryara girtina Lenin dabû. Kuştîna wî dixwest. Komîta merkezî a partiyê jî biryar da, ku bin wan hoyên zehmet de, Lenin derxêne welatekî din. Sala 1908'ê Lenin çû bajarê Cenevre li Îsvîçreyê.

Lenin xebatên xwe bo şoreşa proletaryaya pêşvebir. "Partiya Karkeran û Sosyalîstên Demokrat" jî nûve de ani serhev. Gava Lenin giha Cenevre, rojnameyek merkezî bi navê "Proletaryaya" derxist.

5 Gûlana 1912'ê de hejmara yekemîn ji rojnama "Pravda" derket. Ew roj, rojname proletaryaya bû li çîhanê. Rojname rîstek mezin bo hişyarîkirina proletaryayê Rûsyayê leyist. 2 salan de, 280 nivîstên Lenin di "Pravda" de hatin weşandin.

Sala 1914'ê çîna karkeran di-sa serî hilda, bêhtirî milyonê ji karkeran kar berdan û êrişî hikumeta Çar dikirin. Lê ev şer firehtir nebû û nequibî şoreşekê. Gava di wê salê de Şerê Çîhanê ê Yekem derket, ev şer, weke ditîna partiyaya "Bolşevîk", şerekî di navbera emperyalîzma çîhanê de bû. Lenin bi dijwari li hemberê wişerî rawestîya. Ên mina Kaustky li Almanya û Trostky li Rûsyayê, bin navê "şerê piştgirtinê ji bo welat", ketin bin baskên sermeyeradaran. Hin Partiyên sosyal demokrat li Ewropa, jî rê derketin. Lenin li diji sosyal-şovênistîyê pir rawestîya û wanan ruswa dikir. Lenin digot; "Gava em dibêjin mafê serxwebûnê jî bona hemu netewan, em naxwazin netewan perçê bikin. Lê tenê bi wê şeweyê netew û gelên çîhanê di hevkarîyê de û bi birayeti dikarin bin jîn." Lenin li ser şoreşa li pêşîya Rûsyayê gelek nivîst û digot; "Şoreşa li pêşîya me, wê şoreşeka burjuvazi a demokrat be. Wê ne wek şoreşa salên 1905 û 1907'an be." Ji ber ku di 10 salên derbasbûyê de, li Rûsyayê aboritî pêkhatibû û çîna karkeran zêdetir bibû. Cotkar nêzikîrî proletaryaya dibûn. Şerê Çîhanê ê Yekemîn de, gelên Rûsyayê ketibûn nav rewşeka gelek dijwar de. "Bolşevîk" di nav gel de propexanda li diji Çar û banga rabûna proletaryaya dikirin.

Şoreşa burjuvaziya demokrat a duwemîn

Meha Sibata sala 1917'ê de karker û leşkerên Petersburgê, bi pêşengiya "Bolşevîk" an li diji Çar xwedan pêş. Bi berxwedana wan, hikumeta Çar hilweşiya. Ev ketina Çar, serkeftîneka mezinbû bo gelên Rûsyayê

belengaz. Taliya hovitiya 300 salan hatibû. Şoreşgerên Petersburg, Soweyeta karker û leşkeran damezrandin. Şoreş biserket û gihêştin serfirazîyê. Piraniya leşkeran gundî û cotkar bûn.

Lê serkeftin bi tevayî negihêştibû dawiyê. Li hemberê damezrandina Sowyetê, çîna burjuvazi jî hikumetek saz kiribû. Ango, karker û cotkarên şoreş pêkanî û burjuvazi hikim vegirt. Lê di-sa jî şeweyeka demokratîyê li Rûsyayê derketibû holê.

Gava şoreşa burjuvazi biserket, gelek kes bawer dikiran, ku rewşa Rûsyayê bi bingehî hat guhartin. Di nav Sowyetê de, hêzên burjuvaziya piçûk, "Menşevîk" û "Sosyalîstên Demokrat", gelek baweriyên çewt belav dikiran. Piştgiriya hikumeta burjuvazi jî dikirin. Ji ber ku, proletaryaya ne pir xurt bû, pîrsa rêxistinê rind cihê xwe negirtibû û gelek rêberên "Bolşevîk" hêj di zindanan de bûn û jî tevgerê hatibûn durxistin, burjuvazi biserket û hêzên mina "Menşevîk" û "Sosyalîstên Şoreşger" jî, sod jî wê rewşê digirtan û baweriyên çewt belav dikiran.

Şoreşa Cotmehê a sosyalîst û mezin

Sê sal jî ser Şerê Çîhanê ê Yekemîn derbas û rewşa gel pir nebaş bibû. Gel, rawestandina şer dixwest, ji ber ku tu sod û berjewendî belanzanê te nebû. Lê burjuvazi şer ranewestand û tu maf neda çînen zehmetkêş. Tu mafên gelên bindest nehatin naskirin. Ji yana gel, çuqas dem diçû, ne baştir dibû. "Menşevîk" û "Sosyalîstên Şoreşger" dixwestin gelê zehmetkêş bixapênin. Digotin; "wê hikumet mafê we bide, lê dive hun bi hedarbin." Bivê nolê piştgiriya hikumeta burjuvazi dikirin.

Tenê partiya "Bolşevîk", di nav gel de belav dikir, ku rizgarî û xilabûn di rêça sosyalîzmê de ye. Piştî biserketina şoreşa burjuvazi di meha Sibata de, partiya "Bolşevîk" ê din xebatên xwe ên veşartî, eşkere birêvebir. Lehengên "Bolşevîk" ên di zindanan de derketin û gihan têkoşînê. Piraniya wan vegeriyan paytextê tevgera şoreşgerî, bajarê Petersburgê. Bo şoreşa proletaryaya karker û zehmetkêşan tanin serhev.

Mêjûya 3 Nîsan 1917'ê de, Lenin jî derveyê welat vegeriya bajarê Petersburgê. Rêberên "Bolşevîk" û bi hezaran karker û leşkerên sor hatin pêşîya wî.

Lenin, tevli gel û rêberên "Bolşevîk" civînan pêkanî. Lenin civînan de digot; "Merhela şoreşê a yekemîn derbasbû. Di wê merhelê de burjuvazi hikim bi destê xwe ve ani. Vêca, di merhela duwemîn de divê hikim bikeve destê proletaryaya. Ev jî bi hevkarîya karker û cotkarên belengaz dibe. Tektîka me di wê rewşê de bo sibe çîyê? Divê em bawerîya xwe bi hikumeta burjuvazi neynin û wê hikumetê li bal gel ruswa bikin û bêjin, ev hikumet ne ji bo aşitiyê ye, azadî nayne û xak jî bin destê dabezan dernaxe. Ev rizgarî naynin. Divê bawerîya me tenê bi gel hebe. Kengê Soweyeta karker û leşkeran hikim bir, wê demê, wê azadî jî bibe. Xak wê rizgarîbînin û mafê serxwebûna gelên bindest pêk bêtin."

Di bin rêşandariya Lenin, partiya "Bolşevîk" wê demê de

duruşmê "Hemû karbidestî bo Sowyetê" rakir. Lê ji hêla din Lenin; "Bi wê duruşmê hikumeta burjuvazi nayê rûxandin" digot. Lewra "Menşevîk" û "Sosyalîstên Şoreşger" hêştibûn, ku pêwendiyên Sowyetê bi hikumeta burjuvazi re hebe. "Bolşevîk" jî pîrsa hevkarîyê bi hikumetê re, di nav gel de ruswa dikiran. Amedekarî û karguzariya şoreşa proletaryaya dikiran.

Meha Gûlana sala 1917'ê de, zêdetirî sedhezâr karker li Petersburgê, li diji hikumetê xwedan pêş. Digotin; "Hemû karbidestî bo Sowyetê!" Bîlî wê xwepêşdanê, li bajarên îndustri mina Moskow û ên din de, xwepêşdan pêkhatin. Rewşa hikumetê hejiya. Di wê demê de "Menşevîk" û "Sosyalîstên Şoreşger" bêbextiya xwe xuyakirin. Ji bo gelên Rûsyayê eşkere bû, ku ên jî bo mafê karker û gundiyan dixebitin, her "Bolşevîk" in.

18'ê Heziranê de li Petersburgê xwepêşdana gezwertî çêbû. 500 hezar karker beşdarbûn. Xwepêşdanê de hinde "Menşevîk" û "Sosyalîstên Şoreşger" jî hebûn. Ew jî hevkarîya bi hikumetê re dixwestin. Rewşa hikumetê pir bê mecalbû û jî Şerê Çîhanê ê Yekemîn xusarîna mezin girtibû. Wê rojê 60 hezar leşkerên Rûsyayê li cepê hatibûn kuştin û birindar ketibûn.

5'ê Tirmehê de, di-sa bêhtirî 400 hezar karker xwedan pêş. Bo parastinê, leşkerên sohr li kêlêka wan dimejiyan. Hikumetê reşand ser gel. Avahiya rojnama "Pravda" girtin û biryara girtin an kuştina Lenin dan.

Biryara Partiya "Bolşevîk" bo şerê çêkdari

Li gora guhartîna rewşa welat, tektîkên partiyê jî hatin guhartin. Meha Tebaxê de li Petersburgê Komcivîna VI. a "Partiya Bolşevîk" pêkhat. Komcivîna veşartî çêbû. Lenin beşdar nebibû. Komcivîna de biryar bo tektîkên nûn hatin sitandin. Komcivîna bi danustandina bi Lenin re biserket.

Hikumeta burjuvazi ketibû destê militarîstan. Lewre Lenin; "sitandina hikim tenê bi hêza proletaryaya û bi çêkdari wê bibe" digot. Gava Lenin duruşma "Hemû karbidestî bo Sowyetê" bilind kiribû, xayînen proletaryaya jî bi navê Sowyetê tevli hikumeta burjuvazi bibûn. Ji ber wê yekê Lenin li dijibû, ku xebat di nav Sowyetê de bê berdeawmîkirin. Lê di-sa jî dixwest karbidestî bikeve destê Sowyetê.

Piştî ku komcivîna biryara berxwedana çêkdari da pêde, bi xebata "Bolşevîk" an Sowyet kete destê heza şoreşê. Meha Êlûnê de biryar biserket. Xayînen komunîzmê perçiqin. Perçebûn û gelek jî wan jî Sowyetê hatin derxistin, ji ber ku biryaran Sowyetê biçin nedianin. Şer tenê bi destê proletaryaya bilindibû.

Serkeftina şoreşa proletaryaya a mezin

Meha Cotmehê de, bin pêşengiya "Partiya Bolşevîk", karker dest bi berxwedana çêkdari kirin. 24'ê Cotmehê gelek derên hikumetê ketin destê karkeran. Karkeran çîhen tirênan, postexanan, avahiyên hikumetê, bankên dewletê ûh.w. vegirtin. ➤

Gulîn û axayê çiyayê Lalo

Cankurd

Zivistan hatibû, sar û hişk û her kurba bû, berf bi rojan dihate xwarê, bilindtirî gaze-kê li ber derî û dergehnan bilind bibû. Kesekî ji kolan û gedûkan nedimala, hertim dibarî û nepêwîstbû, ku bê rakirin ji ber ku kesek ji mala xwe dernediket. Di ber pixaran de gundiyan xwe cûm kiribûn, ji serma û ji ber teniya çirayên zeytê û ji ber dûmana şivên ter piraniya wan bi koxikê ketibûn. Xwarina wan ji malê bû û nema dihat bira wan şinayî û fêki çawane. Bi hinarên bi dar de, bi hejîr û mûjên hişkkirî, bi topaçên qime û keşk û mastê girtî şevên xwe yê dirêj diborandin. Lê ne her yekî zikê xwe ji van xêr û bêran tijî dikir. Hinde gundi hebûn, ji dims û nanê sêlê, ji mastê kemandî û pîvazê pêve xwarin nedixwarin. Carcaran ji roja xwe bi şorbenîskê an jî bi serzêrê (kolikê) diqedandin. Gulîn jî yekê ji van belengazan bû. Teviya jîna xwe, weke bavê xwe xulamtiya ber deriyê mala axayê gund kiribû. Ew û jinika xwe ve, bê zaro û bê pisik û kûçik, di mal da bûn. Tenê kerêkî wan ê jar hebû, nola wan bi şev û roj li ser xwarinekê bû. Rewşa wan piçekî ji ya wî kerî baştir bû. Kerê wan tenê kayê dixwar û teviya zivistanê nizanî ceħ an çawîr çiyê. Lê ew jî nola wan di wa maxê de bû, bihna hewrê ku lihêmt girtî, bihna rîx û mîzê, bihna dumanê pixarê û kêsê, bihna teniya çirayê û bihna mirinê ketibû bêvilên wî.

Weke wan jî herdem li kar û baran bû. Hema rojekê vehes nedidit, lê di wa zivistanê de, piçekî vehesîya bû. Di aliyekî maxê de tenê bi serê xwe, kayê dicût û dicût. Çi tamzara wê jî nemabû.

Gulîn û jinika xwe ve, henek bi hevdu dikirin, lê bi rastî wan nedizani kêfxweşî çiyê û ji ber ku zarowên wan tunebûn, herdu dilên wan çelmiş bûn û dilên wan bi zarowên xelkê gundî diman. Gava xwesiya wî dihat û li rewşa wan dipirsî Gulîn digotê:

«Em nikanin pisîkekê xwedî bikin, ma emê zarowan çawa mezin bikin?»

Lê bi rastî, di kûraniya dilê xwe de disojî û nikanî bi der ve bida. Diya jinika wî dizanî, ku rewşa gelek gundiyan wek a Gulîne. Belengaz û birçîne, ta-

zî û rûtin, loma li ba wan nedima, hema di wa rojê de li ser stûyê xwe vedigeriya mal. Kesek nedihat û nedicût, ji ber ku Gulîn ji belengaziye nikanî bû ji mafê mēhvaniyê jî derketa. Tenê xwesiya wî dihat ba wan, lê di zivistaneka wilo bêtar de rê û kolan hatibûn girtin, ew jî nikarî bû bihata. Wilo, bêdengî û valahiyê perdên xwe berda bûn ser wan. Carcaran kerê ku zik ji ba dagirtî, xwe ji bayê wek pizotê agirî vedihesand. Gava dengê tira kerî bi ber maxê diket, dibû tiqtiqa Gulîn û jinikê. Jinikê digote wî:

«Niha wê ka xilas be, guhên me yê vehesin.»

Bi rastî, pir neçû ka nema... Ker bê em û xwarin ma. Ji Gulîn re derd û kulek çêbû, ji teviya derd û kulên wî yê hene mezinî bû, ji ber ku mirina kerê wê mala wî wêran bike. Mirovekê nola Gulîn her-roj li kar û baran, bê zaro dibe, lê bê ker nabe. Ji berê de ew mirovekî xembar bû, lê xema kerê da ser hemû xemên din. Mirina kerê birçî di ber çavên wî re çû û hat û carekê di xew dît, çawa gur û keftar çermê wî kerî diçirînin û tenê hestiyên şikestî dihêlin. Gulîn gote jina xwe, piştî pir hizrên xwe kirin:

«Ker birçiyê û me tişteki li mal nîne. Em çawa bikin?»

Jinika wî jî weke wî xembar bû û dilê wê bo kerî dihat sohtin. Gote mêrê xwe:

«Temana min bû bist û heya niha me zaro nînin. Dibêjin ku li Helebê, dixtor hene bo anîna zarowan. Gava kerê me vê zivistanê jî nemire, ezê buharê xweş ter çawîr û em bikim, emê piştê bifroşin û herin ser dixtor.»

Gulîn bi gotina wê kêfxweş bû, le wê çî bersiv nêdan pîrsa wî, loma got:

«Başê. Ezê herim ba axayê xwe, ku ji kerê xwe ra hinde kayê bistênim.»

Ew rabû ser xwe, ku here, jinikê gotê:

«Kani debançeyî ku axê dayî te?»

«Bo çî?»

«Va şevê bê deban mirov nikare ji mal derkeve, min bihişt ku gur ji nêza hêriş ser gundê dikin.»

«Ma gurê min çî bikin, ji hestiyê pêve min tişteki nîne, bêhişê! Ewan li goşt digerin, ne li hestiyên.»

Gulîn, çiwalekî telîsê avêt ser milê xwe, şûjinek û nexekî qenabê xiste beriya xwe û ji mal derket. Dengê wî li derve dihat:

«Ya xudê! Tu razîqî.»

Jinikê deriyê dari girt û darekî sitûr da pişt.

Gulîn li mala axayê xwe, şevkûrki bû. Ji ronahiya (lok-sê) nikarî çavên xwe vekirana. Piştî silavê û serî xwarîninê, gote axayê xwe yê qelw û sermezî:

«Axayê min î camêrê û bênişê! Vane sî û pênc salin ez li ber deriyê we me. Min bi te û tu bi xudê!»

Mēhvanên li dora axayê gund, li hev nêriyan û seriyên xwe berve axê badan û guhdariya wî kirin, ka ew çî bêje. Axayê ku çîwal li ser milê Gulîn dîtibû, zanibû ku Gulîn bo kayê hatiye û kayê jî li ba axê pir û pire. Xwest ku xwe ciwanmêr diyar bike, loma gote Gulîn:

«Ma te çî xwestî min nedayî te? Min jî sî û pênc salan siya xwe li te vegirtî. Di saya serê min, tu dijî Gulino! Ez tunebama, tu û ên weke te wê niha ji nêza bor-bor bimana. Wê tu bibirana leşkeriyê û belkî tu venegeriya. Ma te ev jibir kir? Ka bêje tu çî dixwazî?»

Gulîn dilşa bû û bê tirs û fedî got:

«Kerê min bê ka maye û tîrsa min heye, ku ew jî nêza bîmre.»

«Kuro! Di wa zivistana har û gergîn de, mirov jî nêza dimirin. Ma kerê te ji wan çê-tire?»

«Hema çiwalekî kayê, axê min. Ez bi gorî.»

Axayê ku ew mirova li pêş xwe gelek piçûk didit, li mēhvanan nêriya û xwest ciwanmêriya xwe li pêş wan diyar bike. Wî got:

«Here, here ji kayê tēra xwe bibet!»

Gulîn berken bû, seriyê xwe jēra xwar kir û gotê:

«Ez ê ji bin barê vê camêriyê derkevim, axayê min!»

Gulîn di cih de zivirî, ji hundir derket û berve axura mala axê çû.

Gava Gulîn kayê dixist çîwalê xwe, rovitiyeka mezin bi hişê wî list. Ji xwe ra got:

«Ma wê axa jî kuve zanibe, min çuqas kayê bir. Ezê çîwalê xwe dagirin.»

Û bi herdu lingan kete çîwalê xwe. Nola rovîkên çêlan gava tijî goşt û birincê dikin, wilo çîwal dagirt. Devê çîwalê xwe bi zora diran û destan girêda û bi hint-hinta hilda ser piştê xwe. Ji axurê derket. Gava bi rê da, di ser berfê re û di tariyê de vedigerî mal, ji xwe ra got:

«Dibê here tēra xwe bibe. Bi xudê min tēra heft keran jî bir.»

Gulîn giha mal, xwehdana xwe malîst û bi alkariya jinikê ka gihand pêş kerê xwe. Hinek xist afirê bo ker bixwe û çîwal danî aliyekî. Rûken û dilşa hate hêla din. Li ber pixara agir rûnişt, bi jinika xwe re kete henek û kefiñê.

Şev dereng bû. Jina wî xulmaş bû. Wî milê wê hejand û

gotê:

«Rabe, tu xew dikî!»

Kebaniya wî rabû, çû doşka hiriyê danî. Çarşef di ser re raxist. Balgih û nivin anî û xwe xiste nav de. Gulîn jî li ber bizotên ku pîr û bê tēhn mane rûniştî ma û hizrên xwe kirin. Hêvî û daxwazên dilî rêstin. Kerê wî yê ku kayê dicût, carekê kire firfir û guhên xwe leqandin. Bala Gulîn dişa çû ser kerî. Hate bîra wî ku wî pîr kayê anî mal û hema hema wek diziyê bû. Destên xwe vegirtin û bang li xudayê xwe kir û got:

«Biborine! Xudayê min. Min ji axayê xwe kayê dizî. Wî jî min re got here tēra xwe bibe, min hema bidest û lîngan çîwal dagirt û weke dizekî hilda ser piştê xwe. Eger wî an kesekî di bidita, min wilo pîr kayê birî, wê ez bidama bin ledanê û ez ê mîna dizekî rusa bikirama.»

Lê piştî wan berger û xwerexnekirinê, kenîya û got:

«Ma çîma ez xwe şaş dibînim? Ma ne axa jî her ji me didize? Wî çî caran mafê me bi tevî nedaye me û eger ew tişteki bide me, du re çavên me di karên xwe de derdixine. Na... na... bila ew bidize, lê dizî ne karê mērane... Bi xudê! Min tenê çiwalek anî... Ha vaye, li vire... çiwaleke...»

Li paş piştê wî, bû tiq-tiqa kebanîyê. Kenekî bê çare zora wê bir û teviya bejna wê di bin nivînê de dihejîya. Dengê wê, ku mîna hîzekê niçe dew diçelîqe, li ber guhên Gulîn diket.

Gulîn piçekî li xwe poşman bû, ku gazin û hizr û bergerên xwe bi dengbilindî gotin. Li paş xwe nêriya û pîrsî:

«Tu çîma wilo dikenî, lê?»

Kabaniya wî nivîn ji ser

çavên xwe da alikî û got:

«Axê çî bo te gotî?»

«Niha te got...»

«Welleh û bilêh tu dîn bûyî, keçê. Ma ew ê çî bêje? Wî gote min: 'Here tēra xwe kayê bibe.' Bes ev got.»

Jinika wî di nav ciyan de rûnişt û got:

«Dino! Wî henekên xwe bi te kirin.»

«Çawa?»

Ew hinekî şaş ma û guhên xwe dan ser axaftina jinê.

«Gote te, here tēra xwe bibe. Çîma negot, here tēra kerê xwe bibe?»

Gulîn germ û hêrs bû. Bihna wî teng bû û nema solîqa wî derdikeve. Çav lê sor bûn, di hişê wî re ker wîr de wê dibezîyan, dizirzîrîn û pehin davêtin...

Mejiyê seriyê wî tengijî. Ji çî hilgavî, berve gulîna maxê çû. Dest avêt nav çiwalekê ku ard tēde, debançeyek loqî derxist. Puf ser wê kir, ku toz jê here. Xiste ber nava xwe, derî vekir û bi zerp li pey xwe girt. Jina wî jî nav ciyan weke mirovekê ku mar dîtî venekir, bazda û bi xasî bi derve de beziya. Lê Gulîn wenda bibû.

Xudê kir, ku debançeyî ya wî neteqiya. Wê şevê axayê teviya çiyayê Lalo, wê bi destê Gulîn bihata kuştin. Gulînê ku piraniya jîna xwe di tariya wê maxê de, di birçibûn û belengaziye de, di kar û barên mala axê de bihortiye, wê bihata darvekirin.

Lê bi rastî, ji wê rojê pêve, axayê çiyayê Lalo dizanê, ku henek û ken bi ên nola Gulîn nayin kirin û jî wê çaxê de, nema ew deban û debançan dide dest ên mîna Gulîn, ji ber ku ew dizane wê rojekê bite-qin, mîna rolêta Rusî.

25'ê Cotmehê keştiya (gemî) leşkerî "Avrora" kete destê şoreşgeran. Cara yekemîn kar-kerên şoreşger. "artêşa sohr", avêt ser qesra hikumetê. Gelek vezîr hatin girtin.

Dermafê pergela netewî de Lenin, bi enternasyonalîya xwe piştgirtina serxwebûna gelên bindest dikir û bi dijarwî li dijî sosyal govenîzmê radiwestiya. Lenin bi zanabûna xwe, li gor hoyên Rusyayê karker û gundiyan dianî berhev.

Gundiyan belengaz Şoreşa Cotmehê de ristek mezin leystibûn. Hemû dîtinên reformîst perçiqibûn. Berxwedan gihabû serfiraziyê. Rêya mafê serxwebûnê bo gelên bindest, vebû.

Gava emperyalîstên cihanê li diîl Soreşa Cotmehê rawesti-

yan û leşkerên Emerîka, Frense û İngiltêre ketin nav xaka Rusya û alkariya dijminên şoreşê kirin, hemû gelên Rusya bi dilxwazî yekîtiyêk di nav xwe de çêkirin. Bi vî awahî "Yekîtiya Komarînen Soşyalîst ên Sowyetê" derkete holê.

Niha 70 sal jî ser wê şoreşê derbasbûne. Lê li her çar enîşkên cihanê ev şoreş berdewame. Lewma em silavên xwe ên şoreşgerî bo proletarya Sowyetê û rêberê proletarya cihanê rêdîkin. Silavên şoreşgerî bo rêberê proletarya û gelên bindest, rêhval Lenin re dişênin. Iroj em li ser rêya wî pêşvedicin û bi vî jî em gelek dilovanin. Ev rê, rêya serkeftin û serfiraziyê a yekemîn û tenê ye.

Ferhad Şexo / Berlin

"PIŞTGIRTIN BO ŞOREŞA SERXWEBÛNÊ"

Professor Jean Ziegler yê ku li zaningeha Genf û ya Sarbonne dixebite, di 16. Tirmehê 1987'ê de, li Parisê bo "Voie Ouvriere" gotareka hêja li ser cenga li bakurê Kurdistanê nivîsiye. Têde dibêje:

"Kurd bo wan armancên ku li ser bingehên demokratîya Ewropî dixebitin. Mîna wekhevîya civakî, mafên mirovî, mafê çarenîsê bo hemû gelan, serxwebûna gelê xwe û boyf mafê hilbijartinê ji her kesekî re. De bila em Ewropî dev ji va qudsiyeta xwe ya derewîn berdin, gava em dibêin, bila Kurd di welatê xwe de ser bîkin û li Ewropa seriyê me vehesin. Ma ew firokên ku bi ser başurê Kurdistanê de bombe barandane, ne ên welatê NATO bûn...?"

Bi ser vê de ji bang li Ewropîyan dike, ku piştgirtiya goleşa serxwebûna gelê Kurd bikin, weke çawa piştgirtiya Vietnamê, Nikaragua, Filistinê û Berê ya Cezayirê kirine.

Di wê dema ku mirovekî Ewropî, gotareka wilo dinivise, komeleyek Kurdî nameyekê bo endamêkî parlamentoyê Almanî dişîne û tê de êrişê şoreşê dike û dibêje, ku pêşengiya wê tevgerê terorîstî û hêviyê dike, ku ew hevalbendiya wê komeleî diji tevgerê bike.

Gelo! Ma rewşa me wê bigihe kuderê?

Li Ewropa, di vê mehê de livbaziya alkariyê bo şoreşa serxwebûnê destpêkir. Hêvî mezine, ku karker û gundiyan li dervey welat belavbûne, barê wê alkariyê hildin ser milên xwe, ji ber ku bav û kalên me jî zûde gotine. "Ker ket, ji xudana mekintir nîne". Xudane bar jî hertim gelê Kurde û bê yekdestî û hevkarîya gel, tu kar bi sernakeve. Gelê me heya niha piştgirtiyeka mezin diyarkiriyê, lê jî ber ku gelê me bi serê xwe xebata xwe pêşve dide, wê amadebe ku barê xwe jî bi berpirsiyariyê hertim hilgire.

Tiştê din ê li vir heye ewe, ku bi sebeba hinde mirovan xebatên kulturî pêşnakevin. Ji bil çend çirokan, ku li vê dawiyê çap bûne, tu xebatên din ên kulturî li ber çavan nînin. Lê hêviya me heye, ku "Yekîtiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan" a ku di destpêka damezrandina xwe de ye, wê kêmasiyên di warê xebata çandî de, ji holê rake û hêdî hêdî piraniya rewşenbîrên welatparêz bicivîne serhev.

POZBERÎ LI ÇIYAYÊ CUDÎ 7 têkoşer berxwedaneka keleş bilindkirin

Yekitiyeka ARGK, ku ji bajarê Cizira Botan derbasî Şirnexê dibû rastî hêzên mêtîngeran bû. Li çiyayê Cudî, di nav yekitiyaya ARGK û hêzên dijmanan de şerek mezin derçû.

Mêtîngerên Tirk ên ku hêzeka leşkerî a mezin û balafirên xwe li dijî komeka piçûk ji şoreşgeran rakir, ji ber berxwedana keleş a têkoşerên ARGK rasti binkeftineka pir mezin bûn.

Mêtîngerên ku cihê yekitiyaya ARGK taliya gliyekê derxistin holê, ji ber derfetên ronahiya rojê sod girtin û di demeka pir kurt de hêzên xwe li êrdimê têkûz û komkirin. Şervanên ARGK ber-siva dijmin bi berxwedaneka berz dan û hêviya dijmin a di barê xwebidestdayîne de pûçkirin.

Domana çende setan pozberî, sing ber sing berdewam kir. Taliyê de 7 têkoşerên ARGK destaneka lehengiyê afirandin û canemerg (ronakrewan) bûn. Mêtînger, bilî hêzên xwe ên mezin, hundabûnên mezin li du xwe hêştin. Serleşkerê û bi dehan serbaz ji hêla şoreşgeran hatin kuştin, hevqas ji birindar ketin.

Du rûdanê mêtînger xwestin bûyeran çewt duxuyan bikin û wusa agahî belavkirin: "endamên berpirsîyar hatin kuştin". Lê gelek dem te neket, derewên mêtîngeran derketin ronahiye. Mêtîngerên ku dem bi dem, çih bi çih serî didin virên vê nolê, dixwazin şahiya gelê me di barê şerê rizgariyê de tenik û bême-cal bikin. Belê ev daxwazên wan ji mîna ên berê bê bingeh ketin û pejlîin.

Jinên Kurdistanê

gaveka pêwîst li dijî dîroka dîlîtiyê avêtin:

YEKÎTIYA JİNÊN WELATPARÊZÊN KURDÎSTAN DAMEZİRÎ

Yekitiya Jinên Welatparêzên Kurdistan, ku rêxistin- neka bingehîn ji ên Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan e, taliya xebatên ku ji demeka dirêje birêketibûn, di navbera mîjuyên 31'ê Cotmehê û 1'ê Mijdarê de, bi pêkanîna Kom- civîna xwe a Yekemîn, damez- randina xwe danezane kir.

Herçûqasî bi damezran- dina ERNK di mîjûya 21'ê Adarê 1985'ê de xebatên yekitiyê gihabûn merheleka bilind ji, pêşemîn bi biryarên Kom- civîna PKK a Sêwemîn, ev xebat gihan karvaniya xwe.

Jinên Kurdistanê jî, cara yekemîna ku di dîroka Kurdis- tanê de, cihên xwe di nav refên tevgera bin pêşengiya proletarya, digrin. Ji roja ku bawer- iya têkoşinê belavbû heya vê roja ku têkoşina karvanî tê bilindkirin, jinên Kurdistanê xebitine, bilî hemû asteng û

keşên paşverû, berpirsîyar- iyan xwe li pêşberê dîrokê bicih bînin. Vêna, di têkoşina li dijî mêtîngeriyê de; li zindana- n, li çiyân, kin bê gotin di şer de û li hemû qadan îspatkirin.

Îro jî, têkoşina me a çek- dari ku ketiye çar saliyên xwe de, li çardorên welat bi livba- ziyên berxwedanê didome. Li kêleka şerê gelî ê ku pêşve- diçe, hîma girsan a ku li hemû qadan bilinddibe, xwe rêxistin- dîke û refên têkoşinê de cihê xwe digre. Girsên jinan jî, ku civakê de bêhtirîn pîkolî û bindestiyê dijîn, bi şeweyeka gelek xû, cihên xwe di nav hêzên rêxistinbûne de, dig- rin.

Ji destpêka sala 1978'ê heya niha, xebatên damezrandina yekitiyên girsan ên welatper- wer, tîn birêvebirin. Li kêleka yekitiyên karger û civanan,

Dûmahîk rûpel 21. de

GÏRTÎGEHA MERSÎNÊ DE BERXWEDAN

Mêjûya 7'ê Mijdarê de li zindanan bajarê Mersînê 40 dîliyên şer, ên dilxwazên Partiya Karkerên Kurdistan, berxwedanek li dijî bikaranînan hingavtinê û bo protestokirina cilên zorakî, bilindkirin.

Dîliyên şer duxuyankirin, ku bexwedana wan biqasî li dijî bikaranînan li ser wan be, hevqas jî li dijî vebirînê li ser gelê Kurd û têkoşerên ARGK ye; bi livbaziya xwe herhabê erîşên dewleta Tirk protesto dikin.

Roja berxwedanê, girtiyên şoreşger cilên girtîgehê li xwe nekirin û bi pişjeman û cilên siporê di nava girtîgehê de geriyên. Heya ku daxwaz bicih bûn, wê berxwedana xwe berdewam bikin, gotin.

Berpirsîyarên mêtîngeran, ên ku li hemberê berxwedanê ketin nava xof û bizdanê, girtiyên şoreşger ên berxwedan raki- rin, yeko-yeko avêtin huçrên tari de. Malbat û nasên dîliyên şer, duxuyankirin ku pîkolî û hingavtin tîn bikaranînan.

Berxwedana, ku dîliyên şer ên dilxwazên PKK di girtîgeha Mersînê de bilindkirine, hêj bi hemû xeml û rêdana xwe didome.

Şevên hevkarîya ERNK berdewam dikin

GOPPINGEN-ALMANYA ROJAVA: 31'ê Cotmehê de şev- ek, ku 200 kes beşdarbûn çê- bû. Kesên beşdarbûn, gelek ji wan demokrat û pêşveçûyên Alman bûn. Di şevê de bi zîma- nê Kurdî, Almanî û Tirkî axa- fên konevani hatin çekirin. Rewşa Têkoşina Rizgariya Netewa Kurdistan hat nasdan û li ser erîşên dewleta Alman hate rawestandî. Di şevê de "Koma Jiyan" û hinde hoza-

nên geleri çanda Kurdî a berxwedanê pêşkêş kirin.

EMMERICH-ALMANYA ROJAVA: Roja 7'ê Mijdarê jî şevê li Emmerichê çêbû. Do- ra 300 welatperwer vexwendî bibûn. Li ser rewşa têkoşina me û hevkarîyê axaf çêbûn. Govend, şîno û sitranên şoreş- gerî hatin pêşkêşkirin. Şevên hevkarîya ERNK, ku arman- ceke wan jî kampanya alika- riyê ye, wê berdewam bikin.

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENÛYA RIZGARÛYA NETEWA KURDISTAN

ŞERÊ RIZGARÛYA NETEWA KURDISTAN BÎ HILPIŞKÎNEKA GEWRE PÊŞDIKEVE

- **Qilaba:** Ji dijmin 25 kes hatin kuştin 3 jî birindar ketin.
- **Dihê û Şirnex:** Dijmin li çiyayên Çirav, Gabar û Çêlikê operasyonên leşkerî birêvevê. Şerêkî pir mezin berdevame. Heya niha serleşkerêk û gelek serbaz hatin kuştin.
- **Sêrt:** Li dora Sêrtê 30 endamên dij-şoreşger hatin kuştin.
- **Şirnex:** Sixureki MÎT'ê hat kuştin. 9 kes gihan şoreşê.
- **Nisêbîn:** 3 parêzkarên gundan ên sixur hatin kuştin.
- **Berwarî:** Li çiyayên Korkandil şerek giran û dijwar didome. Li dora gundên Osyân, Xol û Koalê balafirek hate xistin. Şoreşgeran dest danî ser 43 çekên milisan. Parêzkarî hilweşiya. 22 xort xwe gihandin şoreşê.

sêbînê dijmin ketiye nav tirsê- ka mezin. Li vir yûzbaşiyek û 2 serbaz xwe bi xwe kuştin. Hê- zên ARGK jî sê sixur kuştin. Parêzkarên gundan ên ku ke- tine nava tirsê mirinê. Li dijî hevdu radibin. Di şerê di nava wan de derketi de. 6 parêzka- rên gundan hatin kuştin. Li Şirnexê sixureki MÎT'ê jî hêla hêzên şoreşê hate kuştin. Zê- deyi 40 xortên Kurd, xwe gi- handin ARGK. Li dora navça Berwarî, Çiyayê Korkandil gundên Osyân, Xol û Koalê balafireki dijmin hate xistin. Dest li ser 43 çekên parêzka- ran hat danî. 22 xortên Kurd xwe gihandin şoreşê.

Mêtîngerên kedwar rastî rewşêkê bûne, wusa ku ê din nizanan çawa bikin. Operasyon- nê leşkerî ên birêve dikevin, nema digihin armanc û daxwa- zên xwe. Li gelek êrdiman yek- itiyên dij-şoreşger xwe nola yekitiyên ARGK didin nasîn û zilmûzordarî li gelê me dikin. Bi vi awahî dixwazin gelê me çavtirsandî bikin. Lê ev keftû- laft jî binkeftî dibin.

Şerê me ê rizgariya netewî bi hilpişkinên mezin pêşve- çûna xwe didomene. Girsên gelê me, hemû derfetên xwe se- ferber dikin û tîkîlî têkoşina dibin.

NÛÇÊ RÛPEL 20. DE

Li eniyên têkoşinê, êrdi- mên Botan û Mêrdîn, derbên mezin li hêzên mêtînger tîn xistinê. Li navça Qilaba 25 ser- baz, li Sêrtê 30 endamên dij-

şoreşger ên jî hêzên taybetî û gelek serbaz, li Dihê û Şirnexê serleşkerêk (yûzbaşî), üsteg- menek, astsubayek û 6 serbaz hatin tunekirin. Li navça Ni-

XWEPEŞDANA BÎREWERÎ Û XWERAGÏRTINÊ LI BONNÊ

Li ser banga Feyka-Kur- distan, dora 1500 welatperwe- rên ji Kurdistanê roja 7'ê Mij- darê li serekbajarê Almanya Rojava bajarê Bonnê xwepêş- daneka herî gewre çekirin.

Xwepêşdan, li dijî erîşên dewleta Alman ku tevli Kom- ara Tirk davêje ser Kurdên welathêz û niştîmanxwaz, li dijî bikaranînan dij-demokratîyê, li dijî dest danîna li ser peran û li dijî alikariyên leşkerî û aborî bo Tirkiyê hatibû durustkirin.

Ev xwepêşdan, xelemek jî livbaziyan li seranserî Ewrû- pa bû, ku bi banga ERNK mê- jûya 20'ê Cotmehê de destpê- kiribûn.

Roja 7'ê Mijdarê xwepêş- danek mezin li bajarê Bonnê, Almanya Rojava çêbû. Bêhtirî 1500 welatperwerên Kurd xwedan pêş. Kesên hatibûn, tevli xwe alên ERNK anibûn. Refên xwepêşdanê de, Yekî- tiya Karkerên Welatparêzên Kurdistan, Yekitiya Xortên Şoreşgerên Welatparêzên Kur- distan û Yekitiya Jinên Welat- parêzên Kurdistan, cihên xwe bi rêzê girtin.

Livbazîkar domana rêve- çûnê de, duruşmên azadî, ser- xwebûn û têkoşinê bangin. Di nav duruşmînda, ên nola "700 hezar mark perê meye, nika- rin bê xwarin" û "bijî ERNK" hebûn.

Welatperwerên ku li qada mitîngê de xwe komkirin, govendên geleri dan temaşê- kirin. 2 Hozan sitranên xwe ên

Dûmahîk rûpel 21. de

Dewleta Alman 700 hezar markê birûbû vegevand xwedî BERXWEDANA WELATPERWERAN BÛ SEDEMA VEGERANDINÊ

Dewleta Alman beyî sedemek şanî bide, dest bi pîkolîyan kir. Erişanî û avêt ser malan. Welatperwerên Kurd girt û xwest têkoş- îna me birabirine. Bi zanatî zagonên dadmendiyê di bin linga de perçiqand. Tiştên dibûn, eşkereye ku bi navê faşîzma mêtî- ngerên Tirk dibûn. Hedef jî gelê Kurdistan bi xwe bû. Eriş hatin ser pêşengên Têkoşina Rizgariya Netewa Kurdistan û şerek li dijî gelê me dihat birêvebirin.

Niha jî berpirsîyarên dewleta Alman, tişt û perên ku dest danibûn ser vegeandin xwediyên xwe. Bi vi awahî civanok û henek li zagonên xwe bi xwe kirin. Lew necar mabûn ku vanan vegeandin. Gavan paşve bavêjin. Lew welatperwerên Kurdis- tanê liberxwedan û didan. Carek din eşkere derkete pêşiya çavan, ku dozeke dadimend û xwedîmaf her wê biserkeve. Ji xwe tu hêz li cihanê nikarin gelê ku ji bo dozeke qedrûqîmet liberxwe didê rewestî û binkeftî bikin.